

Kompletterande bestämmelser till EU:s mediefrihetsförordning

Ds 2024:28



Regeringskansliet
Kulturdepartementet

SOU och Ds finns på [regeringen.se](https://www.regeringen.se) under Rättsliga dokument.

Svara på remiss

Statsrådsberedningen, SB PM 2021:1.

Information för dem som ska svara på remiss finns tillgänglig på [regeringen.se/remisser](https://www.regeringen.se/remisser).

Omslag: Regeringskansliets standard

Tryck och remisshantering: Elanders Sverige AB, Stockholm 2024

ISBN 978-91-525-1049-0 (tryck)

ISBN 978-91-525-1050-6 (pdf)

ISSN 0284-6012

Promemorians huvudsakliga innehåll

EU:s mediefrihetsförordning, som antogs i april 2024, innehåller regler för en väl fungerande inre marknad för medietjänster och till skydd för mediers oberoende och mångfald. I förordningen ställs bland annat krav på medlemsstaterna att respektera medietjänsters redaktionella oberoende, säkerställa skydd av journalisters källor och införa skyddsmekanismer för oberoendet hos public service. I förordningen finns också bestämmelser om transparens inom mediesektorn, bedömningar av koncentrationer på mediemarknaden, medieinnehåll på mycket stora onlineplattformar, publikmätning och statlig annonsering.

I promemorian, som har tagits fram inom Kulturdepartementet, lämnas de författningsförslag som bedöms nödvändiga för att mediefrihetsförordningen ska kunna tillämpas och få fullt genomslag. Det föreslås en ny lag och förordning med kompletterande bestämmelser till förordningen. Lagen och förordningen innehåller bestämmelser om bedömningar av koncentrationer på mediemarknaden, anmälningsskyldighet och tillsyn. Bestämmelser om utnämning och entledigande av styrelseledamöter och verkställande direktör i public service-företag föreslås i den lag om public service som 2023 års parlamentariska public service-kommitté har föreslagit i betänkandet Ansvar och oberoende – public service i oroliga tider (SOU 2024:34). Det föreslås också förordningsändringar.

Mediefrihetsförordningens bestämmelser ska i huvudsak börja tillämpas från och med den 8 augusti 2025. Den nya lagen och förordningen föreslås därför träda i kraft samma datum. De författningsförslag som rör public service-företagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

Innehåll

Promemorians huvudsakliga innehåll	1
1 Författningsförslag.....	7
1.1 Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s mediefrihetsförordning.....	7
1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (0000:0000) om public service	10
1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (0000:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s mediefrihetsförordning	12
1.4 Förslag till förordning med kompletterande bestämmelser till EU:s mediefrihetsförordning	13
1.5 Förslag till förordning om ändring i radio-och tv-förordningen (2020:878)	14
1.6 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2023:844) med instruktion för Mediemyndigheten.....	15
2 Mediefrihetsförordningen	19
2.1 Förordningens syfte och innehåll	19
3 Kompletterande bestämmelser till mediefrihetsförordningen	21
3.1 Allmänt om kompletterande bestämmelser till EU-förordningar	21

3.2	En ny lag och förordning med kompletterande bestämmelser	22
3.3	Den nationella tillsynsmyndigheten.....	23
4	Rättigheter och skyldigheter för leverantörer av medietjänster	25
4.1	Respekt för redaktionell frihet och oberoende samt rätt att utöva ekonomisk verksamhet.....	25
4.1.1	Förordningens krav.....	25
4.1.2	Förordningens krav är uppfyllda genom befintlig reglering.....	26
4.2	Skydd för journalisters källor	28
4.2.1	Kraven i förordningen till skydd för journalisters källor	28
4.2.2	Det finns inte behov av några kompletterande bestämmelser.....	32
4.2.3	Rättsligt skydd vid undantag från källskyddet.....	40
4.3	Krav på information om leverantörer av medietjänster och en databas över medieägande	42
4.3.1	En databas över medieägande och anmälningsskyldighet.....	43
4.4	Medieinnehåll på mycket stora onlineplattformar	45
4.5	Nationella åtgärder som påverkar leverantörer av medietjänster.....	46
5	Koncentrationer på mediemarknaden.....	51
5.1	Krav på nationell reglering för bedömning av koncentrationer på mediemarknaden.....	51
5.2	Regler för bedömning av koncentrationer på mediemarknaden.....	52
6	Statlig annonsering och möjligheter att anpassa medieutbudet.....	65

6.1	Statlig annonsering i medietjänster eller på onlineplattformar	65
6.2	Möjligheter att anpassa medieutbudet.....	69
7	Tillsyn och andra uppgifter för tillsynsmyndigheten	73
7.1	Tillsynsmyndighetens uppgifter och kraven på myndigheten.....	73
7.2	Tillsynsmyndigheten kommer ingå i Europeiska nämnden för medietjänster.....	78
7.3	Samarbete mellan medlemsstaternas tillsynsmyndigheter	78
7.4	Befogenheter vid utövandet av tillsynen	79
8	Krav som gäller public service.....	85
8.1	Mediefrihetsförordningens reglering av public service	85
8.2	Behovet av kompletterande bestämmelser	86
8.2.1	Krav på oberoende och finansiering	86
8.2.2	Bestämmelser om utnämning och kriterier för uppdraget som styrelseledamot och verkställande direktör.....	88
8.2.3	Rättslig prövning av beslut om entledigande i förtid.....	92
8.2.4	Registrering enligt aktiebolagslagen av beslut om entledigande i förtid.....	96
8.2.5	Övervakning av tillämpningen av artikel 5.....	97
9	Frågor om personuppgiftsbehandling	101
9.1	Det saknas behov av nya bestämmelser.....	101
10	Ikraftträdandebestämmelser	107
10.1	Mediefrihetsförordningens reglering.....	107
10.2	Lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s mediefrihetsförordning	107

10.3	Ändringar i den föreslagna lagen om public service.....	108
11	Konsekvenser av förslagen	109
11.1	Konsekvenser för Mediemyndigheten och andra förvaltningsmyndigheter.....	109
11.2	Konsekvenser för domstolar.....	111
11.3	Konsekvenser för andra aktörer som omfattas av skyldigheter enligt förslagen.....	111
12	Författningskommentar	113
12.1	Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s mediefrihetsförordning	113
12.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (0000:000) om public service.....	119
12.3	Förslag till lag om ändring i lagen (0000:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s mediefrihetsförordning.....	122
Bilaga 1	Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1083 av den 11 april 2024 om fastställande av en gemensam ram för medietjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiv 2010/13/EU (europeisk mediefrihetsförordning)	123

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s mediefrihetsförordning

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens innehåll

1 § Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1083 av den 11 april 2024 om fastställande av en gemensam ram för medietjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiv 2010/13/EU (europeisk mediefrihetsförordning), i denna lag kallad EU:s mediefrihetsförordning.

Uttryck i lagen

2 § Ord och uttryck i denna lag har samma betydelse som i EU:s mediefrihetsförordning.

Tillsynsmyndighet

3 § Av artikel 2.13 i EU:s mediefrihetsförordning följer att den myndighet som utsetts till nationell tillsynsmyndighet enligt artikel 30 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster) är nationell tillsynsmyndighet enligt förordningen, i denna lag kallad tillsynsmyndigheten.

Bedömning av en koncentration på mediemarknaden

4 § Den som anmäler en företagskoncentration enligt 4 kap. 6 eller 7 § konkurrenslagen (2008:579) ska samtidigt anmäla koncentrationen till tillsynsmyndigheten om denna utgör en koncentration på mediemarknaden.

5 § Tillsynsmyndigheten ska bedöma hur en koncentration på mediemarknaden, som anmälts enligt 4 §, påverkar

1. mångfalden av medier och medieinnehåll, och
2. det redaktionella oberoendet.

I artikel 22.2 i EU:s mediefrihetsförordning anges faktorer som ska beaktas vid bedömningen.

Anmälningsskyldighet

6 § Den som har en informationsskyldighet enligt artikel 6.1 eller artikel 25.2 i EU:s mediefrihetsförordning ska anmäla till tillsynsmyndigheten när den skyldigheten uppfyllts. Av anmälan ska det framgå vilken information som tillgängliggjorts och var den informationen finns tillgänglig.

Tillsyn

7 § Enligt artikel 7.1 i EU:s mediefrihetsförordning ska tillsynsmyndigheten säkerställa tillämpningen av artiklarna 7–25 i förordningen.

Tillsynsmyndigheten har även tillsyn över att artikel 6.1 i förordningen och denna lag följs.

8 § En fysisk eller juridisk person som omfattas av artiklarna 6.1 eller 7–25 i EU:s mediefrihetsförordning eller denna lag, ska på begäran lämna de upplysningar och handlingar som tillsynsmyndigheten behöver för att utföra sina uppgifter enligt 7 §. Detta gäller även för de fysiska och juridiska personer som på grund av sitt yrke eller affärsverksamhet rimligen kan antas ha sådana upplysningar eller handlingar.

Föreläggande och vite

9 § Tillsynsmyndigheten får besluta de förelägganden som behövs för att artiklarna 6.1 och 7–25 i EU:s mediefrihetsförordning och denna lag följs.

Ett föreläggande får förenas med vite.

Överklagande

10 § Ett beslut om förelägganden enligt 9 § som förenats med vite får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 8 augusti 2025.

1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (0000:0000) om public service

Härigenom föreskrivs att det i lagen (0000:000) om public service ska införas ett nytt kapitel, 5 kap., av följande lydelse.

5 kap. Utnämmande och entledigande av styrelseledamöter och verkställande direktör i public service-företag

Bolagsordningens innehåll

1 § Ett public service-företags bolagsordning ska, utöver det som följer av 3 kap. 1–3 §§ aktiebolagslagen (2005:551), innehålla

1. förfaranderegler för utnämmande av styrelseledamöter och verkställande direktör som syftar till ett transparent, öppet, effektivt och icke-diskriminerande utnämning förfarande, och

2. transparenta, objektiva och icke-diskriminerande kriterier för uppdraget som styrelseledamot och verkställande direktör.

Förfaranderegler och kriterier som anges i bolagsordningen enligt första stycket 1 och 2 gäller inte arbetstagarrepresentanter som utses enligt lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda.

Prövning av beslut om entledigande i förtid

2 § Beslut av bolagsstämman eller styrelsen i ett public service-företag att entlediga en styrelseledamot eller den verkställande direktören innan förordnandetiden löpt ut ska, på talan av den som entledigats, upphävas om beslutet inte uppfyller förutsättningarna i artikel 5.2 tredje stycket i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1083 av den 11 april 2024 om fastställande av en gemensam ram för medietjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiv 2010/13/EU (europeisk mediefrihetsförordning).

Talan enligt första stycket ska väckas vid allmän domstol inom tre månader från dagen för beslutet. Om talan inte väcks inom denna tid, är rätten att föra talan förlorad.

Registrering av beslut enligt aktiebolagslagen

3 § Ett beslut om entledigande i förtid som anges i 2 § första stycket som det inte längre är möjligt att föra talan mot enligt 2 § andra stycket får registreras av Bolagsverket enligt bestämmelserna i 27 kap. aktiebolagslagen (2005:551), även om beslutet inte uppfyller förutsättningarna i artikel 5.2 tredje stycket i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1083.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (0000:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s mediefrihetsförordning

Härigenom föreskrivs att 8 § lagen (0000:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s mediefrihetsförordning ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt förslaget i xx

Föreslagen lydelse

8 §

En fysisk eller juridisk person som omfattas av artiklarna 6.1 eller 7–25 i EU:s mediefrihetsförordning eller denna lag, ska på begäran lämna de upplysningar och handlingar som tillsynsmyndigheten behöver för att utföra sina uppgifter enligt 7 §. Detta gäller även för de fysiska och juridiska personer som på grund av sitt yrke eller affärsverksamhet rimligen kan antas ha sådana upplysningar eller handlingar.

En tillverkare, utvecklare eller importör som omfattas av artikel 20 i EU:s mediefrihetsförordning ska på begäran lämna de varuprover eller liknande som tillsynsmyndigheten behöver för sin uppgift att säkerställa tillämpningen av artikeln.

Denna lag träder i kraft 8 maj 2027.

1.4 Förslag till förordning med kompletterande bestämmelser till EU:s mediefrihetsförordning

Härigenom föreskrivs följande.

1 § I denna förordning finns kompletterande bestämmelser till lagen (0000:000) om kompletterande bestämmelser till EU:s mediefrihetsförordning.

2 § Denna förordning är meddelad med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen.

3 § En bedömning enligt 5 § lagen (0000:000) om kompletterande bestämmelser till EU:s mediefrihetsförordning ska slutföras senast 30 dagar efter att anmälan enligt 3 § samma lag kommit in till Mediemyndigheten.

Om samråd ska ske med den Europeiska nämnden för medietjänster ska, i stället för vad som anges i första stycket, bedömningen slutföras senast 30 dagar efter samrådets avslut.

4 § Mediemyndigheten ska informera Konkurrensverket när en bedömning enligt 5 § lagen (0000:00) om kompletterande bestämmelser till EU:s mediefrihetsförordning slutförts.

5 § Mediemyndigheten får meddela närmare föreskrifter om

1. vilka uppgifter som ska lämnas i en anmälan enligt 4 och 6 §§ lagen (0000:00) om kompletterande bestämmelser till EU:s mediefrihetsförordning, och

2. hur en anmälan som avses i punkten 1 ska utformas.

Denna förordning träder i kraft den 8 augusti 2025.

1.5 Förslag till förordning om ändring i radio-och tv-förordningen (2020:878)

Härigenom föreskrivs att det i radio- och tv-förordningen (2020:878) ska införas en ny paragraf, 3 i §, av följande lydelse.

3 i § Granskningsnämnden för radio och tv övervakar tillämpningen av 5 kap. 1–2 §§ i lagen (0000:000) om public service och artikel 5.1–3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1083 av den 11 april 2024 om fastställande av en gemensam ram för medietjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiv 2010/13/EU (europeisk mediefrihetsförordning).

Granskningsnämnden för radio och tv får begära in underlag och yttranden för sin övervakning.

Resultatet av övervakningen ska göras tillgänglig för allmänheten.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2026.

1.6 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2023:844) med instruktion för Mediemyndigheten

Härigenom föreskrivs att 2 och 3 §§ i förordningen (2023:844) med instruktion för Mediemyndigheten ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Myndigheten har uppgifter enligt

1. lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden,

2. radio- och tv-lagen (2010:696),

3. lagen (2023:664) om mediestöd,

4. lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt,

5. lagen (1998:31) om standarder för digital radio och tv,

6. radio- och tv-förordningen (2020:878),

7. förordningen (2023:740) om mediestöd,

8. förordningen (2010:1925) om åldersgränser för film som ska visas offentligt,

9. kungörandeförordningen (1977:827),

10. förordningen (1998:32) om standarder för digital radio och tv,

11. förordningen (2019:1256) om förhandsprövning av tjänster hos public service-företagen, och

6. *lagen (0000:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s mediefrihetsförordning,*

7. radio- och tv-förordningen (2020:878),

8. förordningen (2023:740) om mediestöd,

9. förordningen (2010:1925) om åldersgränser för film som ska visas offentligt,

10. kungörandeförordningen (1977:827),

11. förordningen (1998:32) om standarder för digital radio och tv,

12. förordningen (2019:1256) om förhandsprövning av tjänster hos public service-företagen,

12. förordningen (2021:1205) om stöd för tidningsdistribution med anledning av övergången till utdelning av post varannan dag.

13. förordningen (2021:1205) om stöd för tidningsdistribution med anledning av övergången till utdelning av post varannan dag, *och*

14. förordningen (0000:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s mediefrihetsförordning.

Myndigheten har även tillsyn över verksamhet enligt 1 kap. 4 § yttrandefrihetsgrundlagen, om det finns utgivningsbevis för verksamheten.

3 §

Myndigheten ska även

1. följa och analysera utvecklingen inom medieområdet och om barns och ungas medieanvändning samt sprida kunskap om den till berörda aktörer och allmänheten,

2. publicera statistik och annan information om ägande- och branschstruktur, teknik, tillgång och konsumtion samt ekonomiska förhållanden inom medieområdet,

3. årligen till regeringen redovisa den ekonomiska utvecklingen av och förutsättningarna för medieföretag och tidningsdistribution samt övriga väsentliga förändringar inom dagspressen,

4. samordna det nationella arbetet med medie- och informationskunnighet,

5. upprätta och föra register över utgivare som har anmälts enligt lagen (1991:1559) med forskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden,

6. verka för mediebranschens självreglering, *och*

7. medverka till samreglering när det gäller sådana lämpliga åtgärder som leverantörer av videodelningsplattformar ska vidta enligt radio- och tv-lagen (2010:696).

6. verka för mediebranschens självreglering,

7. medverka till samreglering när det gäller sådana lämpliga åtgärder som leverantörer av videodelningsplattformar ska vidta enligt radio- och tv-lagen (2010:696),

8. tillhandahålla en databas enligt artikel 6.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1083 av den 11 april 2024 om fastställande av en gemensam ram för medietjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiv 2010/13/EU (europeisk mediefrihetsförordning), härafter EU:s mediefrihetsförordning, och

9. övervaka och årligen rapportera om tilldelning av medel för statlig annonsering enligt artikel 25.3 i EU:s mediefrihetsförordning samt till regeringen lämna en särskild redovisning av denna rapportering.

Denna förordning träder i kraft den 8 augusti 2025.

2 Mediefrihetsförordningen

2.1 Förordningens syfte och innehåll

Den 11 april 2024 antogs Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1083 av den 11 april 2024 om fastställande av en gemensam ram för medietjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiv 2010/13/EU (europeisk mediefrihetsförordning) se *bilaga*. Förordningen kallas i denna promemoria *mediefrihetsförordningen*.

Mediefrihetsförordningen består av fyra kapitel. I det första kapitlet, som innehåller allmänna bestämmelser, anges förordningens innehåll och tillämpningsområde. I den inledande artikeln anges att förordningen fastställer gemensamma regler för en väl fungerande inre marknad för medietjänster och att den Europeiska nämnden för medietjänster inrättas, samtidigt som medietjänsternas oberoende och mångfald skyddas. Av artikeln framgår också att förordningen inte påverkar de regler som fastställs genom vissa närmare preciserade EU-rättsakter samt att medlemsstaterna kan anta mer detaljerade eller strängare regler avseende vissa uppräknade artiklar (artikel 1). I kapitlet definieras också de begrepp som används i förordningen (artikel 2).

Kapitel två innehåller bestämmelser om rättigheter och skyldigheter för leverantörer av medietjänster och mottagare av medietjänster. I kapitlets inledande artikel åläggs medlemsstaterna att respektera rätten för mottagare av medietjänster att ha tillgång till en mångfald av redaktionellt oberoende medieinnehåll (artikel 3). Kapitlet innehåller även bestämmelser om rätt för leverantörer av medietjänster att utöva ekonomisk verksamhet, rätt till redaktionell frihet och oberoende samt skydd av journalisters källor (artikel 4), regler för public service-mediers oberoende (artikel 5) och skyldigheter för leverantörer av medietjänster att tillgängliggöra

information och arbeta för ett stärkt redaktionellt oberoende (artikel 6).

I kapitel tre regleras ramen för tillsynsarbetet enligt förordningen och för en väl fungerande inre marknad för medietjänster. I kapitlet finns bestämmelser om den nationella tillsynsmyndighetens uppgifter (artikel 7). Av artikeln framgår att den myndighet som utpekats som nationell tillsynsmyndighet enligt AV-direktivet¹ även är nationell tillsynsmyndighet enligt förordningen. Eftersom Mediemyndigheten i Sverige är utpekad som nationell tillsynsmyndighet enligt AV-direktivet är myndigheten nationell tillsynsmyndighet enligt förordningen. I kapitlet finns även bestämmelser om den Europeiska nämnden för medietjänsters uppbyggnad och uppgifter (artiklarna 8–13) och en ordning för samarbete mellan medlemsstaternas tillsynsmyndigheter etableras (artiklarna 14–17). Kapitlet innehåller vidare bestämmelser för hantering av medieinnehåll på mycket stora onlineplattformar (artikel 18) och för strukturerad dialog mellan leverantörer av sådana internetplattformar och företrädare för leverantörer av medietjänster och för civilsamhället (artikel 19). Därutöver finns bestämmelser om rätt för användare att anpassa medieutbud (artikel 20), krav på nationella åtgärder som påverkar mediemångfald eller redaktionellt oberoende (artikel 21), bedömningar av koncentrationer på mediemarknaden (artikel 22 och 23) samt regler för publikmätning (artikel 24) och för tilldelning av medel för statlig annonsering (artikel 25).

I det fjärde och sista kapitlet finns bestämmelser om kommissionens övervakning och utvärdering (artikel 26 och 27) samt bestämmelser om att mediefrihetsförordningen ändrar AV-direktivet (artikel 28). I artikel 29 anges bestämmelser för ikraftträdande och tillämpning. Mediefrihetsförordningen trädde i kraft den 7 maj 2024 och ska i huvudsakliga delar börja tillämpas den 8 augusti 2025.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster) i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1808).

3 Kompletterande bestämmelser till mediefrihetsförordningen

3.1 Allmänt om kompletterande bestämmelser till EU-förordningar

EU-förordningar är, i enlighet med artikel 288 andra stycket i fördraget om EU:s funktionssätt, till alla delar bindande och direkt tillämpliga i alla medlemsstater. De ska tillämpas av domstolar och myndigheter i medlemsstaterna som direkt gällande rätt och de kan åberopas av enskilda.

En EU-förordning får inte inkorporeras eller transformeras till nationell rätt och medlemsstaterna får inte utfärda bestämmelser i sådana frågor som regleras i förordningen. Medlemsstaterna får inte heller i ett lagstiftningsärende med någon normgivande verkan uttala sig om tillämpningen av en EU-förordning eller förtydliga innebörden av begrepp som förekommer i förordningen. Tolkningen av förordningen är förbehållen de myndigheter och domstolar som tillämpar den i respektive medlemsstat. Det är EU-domstolen, som genom sin praxisbildning, har den slutliga tolkningsrätten över förordningen.

Det förekommer att EU-förordningar innehåller bestämmelser som medför en skyldighet för medlemsstaterna att anta nationella bestämmelser i vissa frågor. En EU-förordning hindrar inte heller att en medlemsstat inför regler av verkställande karaktär. Det kan exempelvis behövas nationella regler om vilken myndighet som ska ansvara för tillämpningen av förordningens bestämmelser. Medlemsstaterna är vidare skyldiga att se till att det finns bestämmelser som gör att en EU-förordning kan tillämpas i praktiken och få ett effektivt genomslag. I detta syfte kan det behöva införas administrativa och processuella regler. För att EU:s regelverk ska få ett effektivt genomslag kan det även behövas bestämmelser

om sanktioner vid överträdelse av en EU-förordnings bestämmelser.

3.2 En ny lag och förordning med kompletterande bestämmelser

Förslag: En ny lag och förordning med kompletterande bestämmelser till mediefrihetsförordningen ska införas.

Ord och uttryck i den nya lagen ska ha samma betydelse som i mediefrihetsförordningen.

Hänvisningarna till mediefrihetsförordningen i de kompletterande författningar som föreslås ska vara dynamiska, dvs. avse förordningens vid varje tidpunkt gällande lydelse.

Skälen för förslaget: Mediefrihetsförordningen överlämnar till medlemsstaterna att reglera vissa frågor. Det finns också ett behov av nationella bestämmelser som kompletterar förordningen för att den ska kunna tillämpas och få fullt genomslag. Vilka kompletterande bestämmelser som bedöms behövas framgår av kapitel 4–8. En vanlig lagstiftningsteknik när det finns behov av kompletterande bestämmelser till en EU-förordning är att ta in sådana bestämmelser i en särskild lag. Denna lagstiftningsteknik bör användas även när det gäller kompletteringar till mediefrihetsförordningen. De kompletterande bestämmelser som kräver lagstöd bör därför i huvudsak anges i en ny lag. Genom att ange att det rör sig om en lag med kompletterande bestämmelser tydliggörs att lagen utgör ett komplement till förordningen. De kompletterande bestämmelser som inte behöver anges i lag bör anges i en ny förordning. Ett undantag bör dock göras. Kompletterande bestämmelser som rör public service-företag bör i stället tas in i den nya lag om public service som föreslås i betänkandet *Ansvar och oberoende – public service i oroliga tider* (SOU 2024:34), se kapitel 8. På så sätt samlas de bestämmelser som specifikt rör public service-företagen i lagen om public service.

I artikel 2 i mediefrihetsförordningen finns definitioner av begrepp som gäller vid tillämpningen av förordningen. Ord och uttryck som används i den kompletterande lagen bör ha samma

betydelse som de ges i förordningen, det gäller såväl definierade som icke-definierade ord och uttryck.

Hänvisningar till unionsrättsakter kan göras antingen statiska eller dynamiska. En statisk hänvisning innebär att hänvisningen avser unionsrättsakten i en viss angiven lydelse. En dynamisk hänvisning innebär att hänvisningen avser unionsrättsakten i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen. Om en statisk hänvisningsteknik används, kan en ändring i mediefrihetsförordningen medföra att en ändring behöver göras även i den nationella lagstiftningen. En dynamisk hänvisningsteknik innebär däremot att lagstiftningen normalt sett inte behöver ändras. För att eventuella ändringar i förordningen ska få omedelbart genomslag i Sverige bör hänvisningarna i de kompletterande författningarna vara dynamiska.

3.3 Den nationella tillsynsmyndigheten

Förslag: Det ska i den kompletterande lagen upplysas om att det följer av mediefrihetsförordningen att den myndighet som utsetts till nationell tillsynsmyndighet enligt AV-direktivet också är nationell tillsynsmyndighet enligt förordningen.

Skälen för förslaget: Den eller de myndigheter som utsetts till nationell tillsynsmyndighet av en medlemsstat enligt artikel 30 i AV-direktivet är enligt definitionen i mediefrihetsförordningen även nationell tillsynsmyndighet enligt förordningen (artikel 2.13). I lagen bör den nationella tillsynsmyndigheten benämnas tillsynsmyndigheten. Detta begrepp används också genomgående i denna promemoria. Det är Mediemyndigheten som har utsetts att vara nationell tillsynsmyndighet enligt artikel 30 i AV-direktivet (4 § förordningen [2023:844] med instruktion för Mediemyndigheten).

4 Rättigheter och skyldigheter för leverantörer av medietjänster

I kapitlet redogörs för mediefrihetsförordningens bestämmelser som rör leverantörer av medietjänster och deras rättigheter och skyldigheter. Det görs även en bedömning av behovet av kompletterande bestämmelser och lämnas förslag på bestämmelser där ett sådant behov identifieras.

4.1 Respekt för redaktionell frihet och oberoende samt rätt att utöva ekonomisk verksamhet

4.1.1 Förordningens krav

I mediefrihetsförordningen anges att leverantörer av medietjänster ska ha rätt att utöva sin ekonomiska verksamhet på den inre marknaden utan andra begränsningar än de som tillåts enligt unionsrätten (artikel 4.1). Förordningen ålägger också medlemsstaterna att respektera faktisk redaktionell frihet och faktiskt redaktionellt oberoende för leverantörer av medietjänster (artikel 4.2). Medlemsstaterna, inbegripet nationella tillsynsmyndigheter och tillsynsorgan, får inte ingripa i – eller försöka påverka – redaktionella strategier hos leverantörer av medietjänster. Detsamma gäller för redaktionella beslut av leverantörer av medietjänster.

4.1.2 Förordningens krav är uppfyllda genom befintlig reglering

Bedömning: Mediefrihetsförordningens reglering av rätten att utöva ekonomisk verksamhet (artikel 4.1) samt redaktionell frihet och oberoende (artikel 4.2) medför inte något behov av kompletterande bestämmelser.

Skälen för bedömningen

Rätten att utöva ekonomisk verksamhet garanteras genom etableringsfriheten i mediegrundlagarna

Genom mediegrundlagarna – tryckfrihetsförordningen (TF) och yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) – stipuleras en specifik näringsfrihet på medieområdet, den s.k. etableringsfriheten. På tryckfrihetens område innebär etableringsfriheten att varje fysisk och juridisk person har rätt att trycka och sprida tryckta skrifter. Det kommer till uttryck i 1 kap. 1 § tredje stycket TF där det framgår att var och en har en rätt att ge ut skrifter utan att en myndighet eller annat allmänt organ hindrar detta i förväg. Etableringsfriheten skyddar i princip alla led i framställningen och spridningen av grundlagsskyddade medier. Verksamhet som omfattas av etableringsfriheten kan dock vara underkastad vissa formkrav, exempelvis kravet på att sätta ut s.k. ursprungsuppgifter på skrifter samt skyldigheten att lämna pliktexemplar. Krav av det slaget måste ha stöd i grundlagen.

På yttrandefrihetsgrundlagens område skiljer grundlagen mellan sändningar genom tråd och sändningar på annat sätt. För sändningar genom tråd, dvs. överföringar av elektromagnetiska vågor som görs med hjälp av särskilt anordnade ledare (t.ex. kabel-tv och iptv), råder etableringsfrihet. Detta kommer till uttryck i 3 kap. 1 § YGL där det anges att varje fysisk och juridisk person har rätt att sända program genom tråd. Etableringsfriheten för sändningar genom tråd är emellertid inte oinskränkt utan kan begränsas i enlighet med 3 kap. 2 § YGL. Begränsningar i etableringsfriheten kan t.ex. avse en skyldighet att främja framställningar av och tillgång till program med europeiskt ursprung och att tillgängliggöra program för personer

med funktionsnedsättning. Skyldigheter av det slaget måste ha stöd i grundlagen.

För program som sänds på annat sätt än genom tråd, dvs. överföringar av elektromagnetiska vågor genom etern via marknät eller satellit, råder inte motsvarande etableringsfrihet. Anledningen är att sådana sändningar sker i ett begränsat frekvensutrymme. Det har därför av tekniska skäl ansetts nödvändigt att reglera användningen av detta utrymme (prop. 1990/91:64 s. 79 och 80). Rätten att sända program på annat sätt än genom tråd får därför regleras genom lag som innehåller föreskrifter om tillstånd och villkor för att sända (3 kap. 3 § första stycket YGL). Sådana föreskrifter finns i radio- och tv-lagen (2010:696).

Genom etableringsfriheten är leverantörer av medietjänster garanterade den rätt som artikel 4.1 i mediefrihetsförordningen tillförsäkrar dem. De begränsningar som möjliggörs enligt grundlagarna bedöms vara förenliga med unionsrätten.

Respekten för redaktionell frihet och oberoende säkerställs genom mediegrundlagarnas bestämmelser om bl.a. censurförbud, förbud mot hindrande åtgärder och redaktionell självständighet

De svenska mediegrundlagarna vilar på vissa grundprinciper. Etableringsfriheten har beskrivits ovan. Två andra av dessa principer är censurförbudet och förbudet mot hindrande åtgärder.

Censurförbudet innebär att det allmänna inte på förhand får granska det som är avsett att framföras i tryckta skrifter, ljudradio, tv och andra grundlagsskyddade medier (1 kap. 8 § TF och 1 kap. 11 § första meningen YGL). Det grundläggande syftet med censurförbudet är att en skrift, ett program eller en teknisk framställning alltid ska kunna offentliggöras före ett eventuellt ingripande mot dess innehåll. Mediegrundlagarna har därför konstruerats så att straffrättsliga åtgärder med anledning av innehållet får ske först i efterhand.

Förbudet mot hindrande åtgärder innebär att det allmänna inte heller på annat sätt på grund av innehållet i en skrift, ett program eller en teknisk upptagning får hindra framställning eller offentliggörande (1 kap. 8 § andra stycket TF och 1 kap. 11 § andra meningen YGL). Hindersförbudet är begränsat till hinder som grundar sig på framställningens kända eller förväntade innehåll.

Förbudet gäller dock inte sådana åtgärder som har stöd i grundlagarna, t.ex. beslag eller konfiskering av en framställning som innefattar tryck- eller yttrandefrihetsbrott.

Ett annat centralt inslag i skyddet för tryck- och yttrandefriheten är den särskilda ansvarsordningen som innebär att bara en person kan hållas ansvarig för innehållet i ett grundlagsskyddat medium (ensamansvar). En förutsättning för ensamansvaret är att den ansvarige utgivaren har kontroll över den framställning som han eller hon ansvarar för. Därför anges i mediegrundlagarna att utgivaren ska ha befogenhet att utöva tillsyn över framställningens offentliggörande och bestämma över dess innehåll så att ingenting får föras in mot hans eller hennes vilja (5 kap. 4 § TF och 4 kap. 3 § YGL). På yttrandefrihetsgrundlagens område finns även en uttrycklig bestämmelse om redaktionell självständighet. Den som sänder program avgör självständigt vad som ska förekomma i programmen (3 kap. 6 § YGL). Den redaktionella självständigheten gäller i förhållande till såväl staten som privata aktörer, exempelvis annonsörer, och innebär att ingen annan får bestämma vad ett program ska innehålla.

Genom bl.a. etableringsfriheten, censurförbudet, förbudet mot hindrande åtgärder och bestämmelsen om redaktionell självständighet säkerställs den respekt för redaktionell frihet och redaktionellt oberoende som krävs enligt mediefrihetsförordningen.

4.2 Skydd för journalisters källor

4.2.1 Kraven i förordningen till skydd för journalisters källor

Medlemsstaterna ska säkerställa att journalisters källor skyddas på ett effektivt sätt (artikel 4.3)

I mediefrihetsförordningen ställs krav på medlemsstaterna att säkerställa att ”journalisters källor” och ”konfidentiella kommunikation” skyddas på ett effektivt sätt (artikel 4.3). I skäl 19 ges ledning för vad som avses med dessa begrepp. Där anges att journalisters källor kan likställas med råvaror; de utgör grunden för produktionen av medieinnehåll, särskilt nyhets- och aktualitetsinnehåll. Det anges vidare att det är avgörande att

journalisters möjligheter att samla in, faktagranska och analysera information skyddas, särskilt information som lämnas eller kommuniceras konfidentiellt som rör eller kan identifiera journalisters källor. Begreppet konfidentiell kommunikation i artikel 4.3 är således direkt kopplat till sådan information som rör eller kan identifiera en journalists källa och bör således inte ges någon självständig betydelse. I promemorian används därför ”journalisters källor” som ett samlande begrepp för den information som skyddas enligt artikeln, dvs. även konfidentiell kommunikation som rör eller kan identifiera källor.

Personer som kan ha information om journalisters källor skyddas genom förordningen

För att säkerställa skyddet för journalisters källor finns i artikel 4.3 a–c en uppräknning av åtgärder som inte får vidtas mot

1. leverantörer av medietjänster,
2. deras redaktionella personal, och
3. personer som, på grund av sin regelbundna eller yrkesmässiga förbindelse med de två förstnämnda, kan ha information som rör eller som kan identifiera journalisters källor.

Leverantörer av medietjänster definieras i förordningen som fysiska eller juridiska personer vars yrkesmässiga verksamhet är att tillhandahålla en medietjänst och som har det redaktionella ansvaret för valet av innehåll för medietjänsten och som avgör hur det ska struktureras (artikel 2.2).

Redaktionell personal definieras inte i förordningen. Av skäl 19 framgår dock att journalister (även de med atypiska anställningsformer som till exempel frilansare) och redaktörer får anses ingå i begreppet.

Personer som på grund av sin regelbundna eller yrkesmässiga förbindelse med leverantörer av medietjänster eller dess redaktionella personal kan ha information som rör eller som kan identifiera journalisters källor berörs i skäl 20. Av skälet framgår att detta bör omfatta personer som lever i ett nära förhållande i ett gemensamt hushåll och på ett stabilt och kontinuerligt sätt med

leverantörer av medietjänster, journalister eller annan redaktionell personal. Det framgår vidare att skyddet även bör omfatta personer som är eller har varit yrkesmässigt involverade i förberedelse, produktion eller spridning av program eller presspublikationer och som kan bli utsatta för åtgärder endast på grund av sina nära förbindelser med leverantörer av medietjänster, journalister eller annan redaktionell personal. Slutligen bör skyddet enligt skälet omfatta personal hos leverantörer av medietjänster, såsom teknisk personal, inbegripet cybersäkerhetsexperter, som skulle kunna bli utsatta för åtgärder med tanke på deras viktiga stödroll för journalister i deras dagliga arbete.

De personer (fysiska eller juridiska) som omfattas av artikel 4.3 benämns i promemorian som ”kretsen av skyddade personer”.

Åtgärder som inte får vidtas mot kretsen av skyddade personer för att få information om journalisters källor (artikel 4.3 a-c)

Av artikel 4.3 a-c framgår att medlemsstater inte får vidta någon av följande åtgärder:

1. Ålägga någon inom kretsen av skyddade personer att lämna ut information som rör eller som kan identifiera journalisters källor.
2. Frihetsberöva, sanktionera, stoppa eller kontrollera någon inom kretsen av skyddade personer eller utsätta dem eller deras företagslokaler eller privata lokaler för övervakning, husrannsakan, kroppsvisitation eller beslag i syfte att få information som rör eller som kan identifiera journalisters källor.
3. Använda inkräktande övervakningsprogramvara på något material, någon digital enhet, maskin eller något verktyg som används av någon inom kretsen av skyddade personer.

Av skäl 22 framgår att avsikten med förordningen inte är att harmonisera begreppen frihetsberöva, kontrollera, husrannsakan, kroppsvisitation, beslag eller övervakning. Begreppen får därmed förstås utifrån en nationell kontext. Däremot definieras inkräktande övervakningsprogramvara i förordningen (artikel 2.20). Enligt definitionen är det varje produkt med digitala element som är specifikt utformad för att utnyttja sårbarheter i andra produkter med

digitala delar och som möjliggör hemlig övervakning av fysiska eller juridiska personer genom övervakning, extrahering, insamling eller analys av data från sådana produkter eller från de fysiska eller juridiska personer som använder sådana produkter, även på ett urskillningslöst sätt. I skäl 25 anges att i begreppet inbegrips vad som vanligen kallas spionprogram och att programvaran kan användas för hemlig inspelning av samtal eller annan användning av mikrofoner i slutanvändarenheter, filmning eller fotografering av fysiska personer, maskiner eller deras omgivning, kopiering av meddelanden, för att skaffa sig åtkomst till krypterade innehållsdata, spårning av surfning, spårning av geolokalisering eller insamling av andra sensordata, eller spårning av aktiviteter via flera slutanvändarenheter.

Undantag från förbudet att vidta åtgärder (artikel 4.4 och 4.5)

Det förbud mot att vidta åtgärder som framgår av artikel 4.3 a–c är inte absolut. I artikel 4.4 och 4.5 framgår vilka undantag som medlemsstaterna får göra och vilka förutsättningar som då ska vara uppfyllda.

Av artikel 4.4 följer att medlemsstaterna genom undantag från artikel 4.3 a och b får vidta en åtgärd som avses där förutsatt att den

1. föreskrivs i unionsrätten eller nationell rätt,
2. är förenlig med artikel 52.1 i EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna och annan unionsrätt,
3. är motiverad i varje enskilt fall av tvingande hänsyn till allmänintresset och är proportionell, och
4. är föremål för förhandstillstånd från en rättslig myndighet eller en oberoende och opartisk beslutande myndighet eller, i vederbörligen motiverade exceptionella och brådskande fall, godkänns efteråt av en sådan myndighet utan onödigt dröjsmål.

Av artikel 4.5 framgår att medlemsstaterna genom undantag från 4.3 c får använda inkräktande övervakningsprogramvara, förutsatt att användningen

5. är förenlig med de villkor som anges i artikel 4.4 (se ovan), och

6. genomförs i syfte att utreda någon i kretsen av skyddade personer för
- i) brott som anges i artikel 2.2 i rambeslut 2002/584/RIF och som i den berörda medlemsstaten kan leda till fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd under en maximal tidsperiod om minst tre år, eller
 - ii) andra allvarliga brott som i den berörda medlemsstaten kan leda till fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd under en maximal tidsperiod om minst fem år, enligt den medlemsstatens nationella rätt.

Av artikel 4.5 följer vidare att medlemsstaterna inte får vidta någon åtgärd som avses i artikel 4.3 c om en åtgärd som avses i led a eller b i den artikeln skulle vara lämplig och tillräcklig för att få fram den eftersökta informationen.

4.2.2 Det finns inte behov av några kompletterande bestämmelser

Bedömning: Mediefrihetsförordningens reglering av skydd för journalisters källor (artikel 4.3–4.5) medför inte något behov av kompletterande bestämmelser.

Skälen för bedömningen

Journalisters källor skyddas genom reglerna om anonymitetsskydd, tystnadsplikt och efterforskningsförbud i mediegrundlagarna

I förordningen ställs krav på medlemsstaterna att säkerställa att journalisters källor skyddas på ett effektivt sätt (artikel 4.3). Det grundläggande skyddet för sådana källor finns i Sverige i mediegrundlagarna – tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen. I mediegrundlagarna används dock ”meddelare” för sådana källor som förordningen avser skydda. Begreppet meddelare omfattar både tillfälliga informatörer, ”tipsare” och andra privata källor men även professionella aktörer såsom frilansjournalister (Axberger, Yttrandefrihetsgrundlagarna, 2023, version 5, JUNO, s. 147).

Enligt mediegrundlagarna står det var och en fritt att meddela uppgifter i vilket ämne som helst till bl.a. journalister och tidningsredaktioner för offentliggörande i tryckta skrifter, program eller andra grundlagsskyddade medier. Denna meddelarfrihet regleras i 1 kap. 7 § TF och 1 kap. 10 § YGL. För meddelarfriheten får inga andra begränsningar finnas än de som följer av respektive grundlag. En person som använder sin meddelarfrihet har rätt att vara anonym. Anonymitetsskyddet regleras i 3 kap. 1 § TF och 2 kap. 1 § YGL och innebär att en meddelare som har lämnat en uppgift för offentliggörande i en tryckt skrift, ett program eller en teknisk upptagning inte är skyldig att röja sin identitet. Vidare framgår att den som på något sätt medverkat vid framtagandet eller publiceringen av en framställning som omfattas av tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen inte får röja vad han eller hon fått veta om vem som är meddelare (3 kap. 3 § TF och 2 kap. 3 § YGL). Denna tystnadsplikt gäller även för personer som arbetar på ett företag där framställningar som omfattas av tryckfrihetsgrundlagen eller yttrandefrihetsgrundlagen produceras samt personer som arbetar på nyhetsbyråer. Tystnadsplikten avser inte endast identiteten på meddelare utan även andra uppgifter som kan bidra till att identiteten blir känd. Det kan t.ex. avse uppgifter om ålder, kön, bostadsort, yrke eller etnicitet. Sådana uppgifter skulle nämligen kunna vara del i ett ”pussel” för att identifiera meddelaren (Axberger, Yttrandefrihetsgrundlagarna, s. 162). Anonymitetsskyddet och tystnadsplikten kompletteras även av bestämmelserna om efterforskningsförbud (3 kap. 5 § TF och 2 kap. 5 § YGL). Efterforskningsförbudet innebär att myndigheter och andra allmänna organ inte får efterforska vem som har lämnat en uppgift för publicering eller vem som har tillhandahållit framställningen för publicering i större utsträckning än som krävs för åtal eller annat ingripande mot honom eller henne och som är tillåtet enligt respektive mediegrundlag. Efterforskning i strid med dessa regler är straffbar i enlighet med vad som närmare anges i grundlagarna (3 kap. 7 § TF och 2 kap. 7 § YGL). Alla former av förfrågningar eller annan typ av inskaffande av information från det allmännas sida som syftar till att ta reda på vem som är meddelare är förbjudna. Det krävs inte någon avsikt att vidta åtgärder mot meddelaren utan det är själva eftersökandet som är förbjudet. Mediegrundlagarnas bestämmelser om anonymitetsskydd, tystnads-

plikt och efterforskningsförbud utgör ett mycket starkt källskydd och uppfyller kraven i förordningen på att medlemsstaterna ska säkerställa att journalisters källor ska skyddas på ett effektivt sätt.

Förbud mot åtgärder och när undantag från förbuden kan göras enligt förordningen

Som redogörs för i avsnitt 4.2.1 finns i artikel 4.3 a-c ett förbud mot att vidta vissa uppräknade åtgärder mot personer som ingår i kretsen av skyddade personer exempelvis en journalist som är anställd på en tidning. Syftet med regleringen är att införa gemensamma miniminormer för skydd av journalisters källor när det gäller tvångsåtgärder som medlemsstaterna använder för att erhålla sådan information (skäl 23). Bestämmelserna i artikeln gäller således för åtgärder som vidtas av medlemsstaterna för att få information som rör eller kan identifiera journalisters källor.

Av artikel 4.3 a framgår att medlemsstaterna inte får ålägga någon i kretsen av skyddade personer att lämna ut information som rör eller som kan identifiera journalisters källor. Det kan till exempel omfatta vittnesförhör i domstol, edition och exhibition. Även andra typer av ålägganden kan omfattas, som förelägganden från en myndighet under ett ärendes handläggning.

I artikel 4.3 b förbjuds åtgärder som bl.a. frihetsberövande, husrannsakan, kroppsvisitation, beslag och övervakning. De åtgärder som räknas upp motsvaras i svensk rätt i huvudsak av de straffprocessuella tvångsmedlen. De straffprocessuella tvångsmedlen regleras framför allt i rättegångsbalken och syftar till att bl.a. utreda brott och säkerställa lagföring. Husrannsakan, kroppsvisitation och beslag utgör exempel på straffprocessuella tvångsmedel liksom gripande, anhållande och häktning. Samtliga dessa ingripanden har som gemensam nämnare att de innebär ett intrång i en persons rättssfär och att de kan genomföras med direkt verkande tvång. Hemliga tvångsmedel som t.ex. hemlig kameraövervakning och hemlig rumsavlyssning betraktas också som straffprocessuella tvångsmedel, trots att de saknar inslag av tvång (jfr prop. 2005/06:177 s. 15–16).

Av artikel 4.3 c följer att inkräktande övervakningsprogramvara (sk. spionprogram) inte får användas mot någon som ingår i kretsen av skyddade personer. Som redogörs för i avsnitt 4.2.1 definieras

inkräktande övervakningsprogramvara i artikel 20.2 i förordningen. I svensk lagstiftning motsvaras begreppet närmast av hemlig dataavläsning enligt lagen (2020:62) om hemlig dataavläsning. Lagen är tidsbegränsad till utgången av mars 2025 men regeringen har i lagrådsremissen Hemlig dataavläsning mot allvarliga brott föreslagit att lagen ska fortsätta gälla utan tidsbegränsning. Hemlig dataavläsning enligt lagen innebär att uppgifter, som är avsedda för automatiserad behandling, i hemlighet och med ett tekniskt hjälpmedel läses av eller tas upp i ett avläsningsbart informationssystem. Att uppgifterna ska vara avsedda för automatiserad behandling innebär att alla uppgifter som uttrycks i en anpassad och läsbar form i t.ex. en dator, ett program eller en applikation kan omfattas. Med avläsningsbart informationssystem avses dels fysisk utrustning såsom datorer, högtalare eller tangentbord, dels tillgång till vissa tjänster såsom internetbaserade meddelande- och telefonitjänster. Hemlig dataavläsning skiljer sig från andra hemliga tvångsmedel i svensk lagstiftning bl.a. på så sätt att informationen inte skaffas från operatörerna eller från utrustning som myndigheter placerar ut, utan från den berördes egen kommunikationsutrustning eller från dennes konton hos externa tjänster (Lindberg, *Straffprocessuella tvångsmedel – när och hur får de användas?*, 2022, version 5, JUNO, s. 844). De typer av uppgifter som får läsas av eller tas upp är bl.a. kommunikationsövervaknings- och kommunikationsavlyssningsuppgifter, platsuppgifter, kameraövervakningsuppgifter samt rumsavlyssningsuppgifter.

Av artikel 4.4. och 4.5 framgår att medlemsstaterna får vidta sådana åtgärder som förbjuds enligt artikel 4.3 a-c förutsatt att de förutsättningar som anges i artiklarna är uppfyllda. Enligt 4.4 a-c krävs att den åtgärd som vidtas föreskrivs i unionsrätten eller nationell rätt, att den är förenlig med artikel 52.1 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och annan unionsrätt samt att den är proportionerlig och i varje enskilt fall motiverad av tvingande hänsyn till allmänintresset. Av artikel 4.4 d krävs vidare att åtgärden ska vara föremål för förhandstillstånd från en rättslig myndighet eller en oberoende och opartisk beslutande myndighet eller, i vederbörligen motiverade exceptionella och brådskande fall, godkännas i efterhand av en sådan myndighet utan onödigt dröjsmål. Av skäl 21 framgår att det som avses i artikeln är en myndighet som på ett oberoende och opartiskt sätt kan bedöma

om åtgärden är motiverat av tvingande hänsyn till allmänintresset, såsom en domstol, en domare, en åklagare som agerar i rättsligt beslutande kapacitet eller en annan sådan myndighet med behörighet att godkänna dessa åtgärder i enlighet med nationell rätt. Därutöver ställs enligt artikel 4.5 upp särskilda krav för användningen av inkräktande övervakningsprogramvara vilket redogörs för i avsnitt 4.2.1. och nedan.

Den svenska regleringen uppfyller de krav som ställs i artikel 4.3 och 4.4

Bestämmelserna i mediegrundlagarna om anonymitetsskydd, tystnadsplikt och efterforskningsförbud utgör ett mycket starkt källskydd. Huvudregeln enligt dessa bestämmelser är att de åtgärder som räknas upp i artikel 4.3 a–c inte får vidtas för att få information som rör eller kan identifiera källor. Från tystnadsplikten och efterforskningsförbudet finns vissa, i grundlagarna, uttryckligt angivna undantag.

Vilka undantag från tystnadsplikten som får göras framgår av 3 kap. 4 § TF och 2 kap. 4 § YGL. Dessa undantag gäller främst i mål enligt tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen. Undantag får dock även göras vid vittnesförhör eller förhör med en part under sanningsförsäkran i andra mål än de som faller under dessa grundlagar (3 kap. 4 § 5 TF och 2 kap. 4 § 5 YGL). För att anonymitetsskyddet ska få brytas vid sådana vittnes- eller partsförhör krävs dock att det är av verklig betydelse i målet att uppgift om identiteten lämnas. Dessutom krävs att bevisningen inte lämpligen kan föras på annat sätt. Vid sin prövning ska domstolen beakta parternas intresse av målets utgång och betydelsen av den aktuella bevisningen. I brottmål är det bl.a. av betydelse hur allvarligt brottet är. I samtliga fall gäller att anonymitetsskyddet får åsidosättas endast då det finns mycket starka skäl för att identiteten ska kunna röjas (prop. 1990/91:64 s. 101). Vid sådana förhör ska rätten vidare noga vaka över att det inte ställs frågor som kan inkräkta på tystnadsplikten utöver vad som har medgetts i varje särskilt fall (3 kap. 4 § andra stycket TF och 2 kap. 4 § andra stycket YGL).

När det gäller undantag från efterforskningsförbudet så hindrar förbudet inte efterforskning när det behövs för åtal eller något annat

ingripande mot en meddelare som inte står i strid med tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen (3 kap. 5 § andra stycket TF och 2 kap. 5 § andra stycket YGL). Vid utredning och åtal om meddelarbrott kan efterforskning av en meddelare således tillåtas under de förutsättningar som framgår av grundlagarna. Meddelarbroten finns i 7 kap. 22 § TF och 5 kap. 4 § YGL och omfattar bl.a. uppror, högförräderi, spioneri, grovt spioneri, utlandsspioneri, grovt utlandsspioneri och grov obehörig befattning med hemlig uppgift. Det är Justitiekanslern (JK) som är ensam åklagare i mål om meddelarbrott (9 kap. 3 § TF och 7 kap. 1 § YGL). Även vid tillåten efterforskning av meddelare ska den tystnadsplikt som anges i mediegrundlagarna beaktas (det sk. frågeförbudet), 3 kap. 5 § andra stycket TF och 2 kap. 5 § andra stycket YGL. Tystnadsplikten får bara brytas under vissa angivna förutsättningar (3 kap. 4 § TF och 2 kap. 4 § YGL).

Mediegrundlagarna innehåller inte någon reglering av användning av tvångsmedel vid meddelarbrott. Allmänna regler ska således tillämpas när JK utreder brottet (14 kap. 6 § TF och 12 kap. 1 § YGL). Vid utredning av meddelarbrott kan således de straffprocessuella tvångsmedel som regleras i rättegångsbalken och i lagen om hemlig dataavläsning användas under de förutsättningar som anges i dessa lagar. I rättegångsbalken och i lagen om hemlig dataavläsning finns regler som inskränker möjligheterna till åtgärder mot personer som omfattas av tystnadsplikt enligt mediegrundlagarna och som förbjuder användandet av sådana tvångsmedel på platser som stadigvarande används eller är särskilt avsedda att användas för verksamhet där tystnadsplikt gäller enligt dessa grundlagar (se t.ex. 27 kap. 2, 17 a, 22 och 22 a §§, 28 kap. 10 c § och 36 kap. 5 § sjätte stycket rättegångsbalken samt 11, 11 a, 13 och 27 §§ lagen om hemlig dataavläsning).

Den svenska regleringen av när åtgärder enligt artikel 4.3 får vidtas för att få information som rör eller kan identifiera journalisters källor bedöms uppfylla de förutsättningar som ställs upp i artikel 4.4 a-d. Som beskrivs ovan får undantag från tystnadsplikten och efterforskningsförbudet i mediegrundlagarna enbart göras i de fall som uttryckligen anges i dessa lagar och bara i den ordning som anges där. De åtgärder som kan vidtas vid efterforskning av en meddelare regleras förutom i mediegrundlagarna av bestämmelser i andra lagar främst rättegångs-

balken och i lagen om hemlig dataavläsning. Åtgärderna föreskrivs således i nationell rätt, vilket krävs enligt artikel 4.4 a. De åtgärder som får vidtas med stöd av bestämmelser i dessa lagar är förenliga med innehållet i de fri- och rättigheter som framgår av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och uppfyller därför kraven i artikel 4.4 b. När åtgärder vidtas gäller vidare proportionalitetsprincipen, vilket krävs enligt artikel 4.4 c. Proportionalitetsprincipen är en allmän rättsprincip både i unionsrätten och i svensk rätt som innebär att om det finns en möjlighet att välja mellan flera verk samma åtgärder så ska den minst betungande åtgärden väljas. Proportionalitetsprincipen kommer till direkt uttryck i ett stort antal bestämmelser i svensk rätt, bl.a. i vissa bestämmelser om användning av tvångsmedel enligt rättegångsbalken och i lagen om hemlig dataavläsning. Kravet gäller dock även om det inte skulle vara uttryckligt lagstadgat (se prop. 2021/22:119 s. 85). Begreppet tvingande hänsyn till allmänintresset förekommer inom olika områden av unionsrätten. Vägledning för vad begreppet innebär finns bl.a. i artikel 36 i EUF-fördraget, artikel 4.8 i tjänstedirektivet (2006/123/EG) samt i EU-domstolens praxis. Det kan exempelvis avse allmän ordning, allmän säkerhet, skydd för människors liv och hälsa och en säkrad sund förvaltning av rättsväsendet. Bestämmelserna i mediegrundlagarna om när undantag kan göras från anonymitetsskyddet, tystnadsplikten, efterforskningsförbudet och de åtgärder som kan vidtas enligt lagstiftningen om straffprocessuella tvångsmedel dvs. främst rättegångsbalken och lagen om hemlig dataavläsning är sådana att de är nödvändiga av tvingande hänsyn till allmänintresset på det sätt som följer av artikel 4.4. c. Bestämmelser om vem som kan besluta om sådana åtgärder som anges i artikel 4.3 framgår av mediegrundlagarna och i bl.a. rättegångsbalken och lagen om hemlig dataavläsning (se avsnitt 4.2.3 och 9 kap. 3 § TF, 7 kap. 1 § YGL, 27 kap. 21, 21 a och 23 §§ rättegångsbalken samt 14, 17, 18 och 20 §§ lagen om hemlig dataavläsning). Bestämmelserna uppfyller de krav som ställs i artikel 4.4 d.

De särskilda krav som gäller för användandet av inkräktande övervakningsprogramvara (hemlig dataavläsning) enligt artikel 4.5

I artikel 4.5 anges under vilka förutsättningar inkräktande övervakningsprogramvara får användas mot någon i kretsen av skyddade personer. Förutom att användningen ska uppfylla förutsättningarna i artikel 4.4 a–d (som redogörs för ovan) ställs ytterligare krav upp för användningen. Sådan användning är enligt artikeln enbart tillåten förutsatt att den genomförs i syfte att utreda någon i kretsen av skyddade personer för brott som anges i artikel 2.2 i rambeslut 2002/584/RIF och som i den berörda medlemsstaten kan leda till fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd under en maximal tidsperiod om minst tre år, eller andra allvarliga brott som i den berörda medlemsstaten kan leda till fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd under en maximal tidsperiod om minst fem år. Kravet i fråga om straffskalor motsvarar i princip, men inte exakt, bestämmelserna om när hemlig dataavläsning enligt lagen om hemlig dataavläsning kan användas vid utredning av meddelarbrott enligt mediegrundlagarna, dvs. då efterforskning av en meddelare är tillåten. Det skulle därför i undantagsfall kunna uppkomma en situation då kraven i artikel 4.5 medför att hemlig dataavläsning inte kan användas mot någon som ingår i kretsen av skyddade personer vid utredningen av ett meddelarbrott. Eftersom förordningen i denna del är direkt tillämplig har brottsutredande myndigheter i en sådan specifik undantagssituation att förhålla sig till förordningens krav. Som redogörs för ovan är JK ensam åklagare vid en utredning av meddelarbrott och andra tryckfrihets- och yttrandefrihetsbrott (9 kap. 3 § TF och 7 kap. 1 § YGL) och är därför den som främst kan beröras.

Av artikel 4.5 följer vidare att inkräktande övervakningsprogramvara endast får användas om andra åtgärder som anges i artikel 4.3 inte är tillräckligt ingripande. Liksom vid all typ av tvångsmedelsanvändning enligt svensk lag gäller behovsprincipen vid användning av hemlig dataavläsning. Behovsprincipen innebär att ett tvångsmedel får tillgripas bara om det finns ett påtagligt behov av tvångsmedlet och om det avsedda resultatet inte kan uppnås med andra, mindre ingripande, medel. I 3 § lagen om hemlig dataavläsning anges att ett tillstånd till hemlig dataavläsning får beviljas endast om skälen för åtgärden uppväger det intrång eller men

i övrigt som åtgärden innebär för den som åtgärden riktas mot eller för något annat motstående intresse. Av förarbetena till bestämmelsen framgår att för att hemlig dataavläsning ska vara en proportionerlig åtgärd måste den som ansöker om hemlig dataavläsning först utreda eller tömma ut möjligheterna till andra åtgärder innan ansökan görs. Det framgår vidare att utgångspunkten är att hemlig dataavläsning är en proportionerlig åtgärd endast om andra åtgärder för att komma åt uppgifterna i fråga inte är tillräckliga, skulle vara väsentligt svårare att genomföra eller kan förväntas leda till större integritetsintrång än hemlig dataavläsning (prop. 2019/20:64 s. 214). Sammantaget medför regleringen i artikel 4.5 inte något behov av kompletterande bestämmelser.

4.2.3 Rättsligt skydd vid undantag från källskyddet

Bedömning: Mediefrihetsförordningens krav på rättslig översyn och rättsligt skydd (artikel 4.6 och 4.8) och rätt till information vid personuppgiftsbehandling (artikel 4.7) medför inte något behov av kompletterande bestämmelser.

Skälen för bedömningen

Kravet på rättslig översyn av övervakningsåtgärder i artikel 4.6 är uppfyllt

Medlemsstaterna ska enligt artikel 4.6 säkerställa att de åtgärder som de vidtar och som innebär ett undantag från bestämmelserna i artikel 4.3 regelbundet ses över av en rättslig myndighet eller en oberoende och opartisk beslutande myndighet. Detta för att avgöra om de villkor som motiverar användningen fortfarande är uppfyllda. Av skäl 21 framgår att en sådan myndighet t.ex. kan vara en domstol, en domare eller en åklagare som agerar i rättsligt beslutande kapacitet.

Proportionalitetsprincipen gäller enligt svensk rätt för alla beslut om tvångsmedel. Åklagaren, eller i förekommande fall domstol, har en skyldighet att kontinuerligt se över att det tidigare beslutade tvångsmedlet fortfarande är proportionerligt. Vidare framgår av rättegångsbalken och annan speciallagstiftning inom vilka frister en prövning av tvångsmedlen måste göras.

Beträffande användning av övervakningsåtgärder (hemlig övervakning av elektronisk kommunikation, hemlig kameraövervakning och hemlig rumsavlyssning) samt användning av inkräktande övervakningsprogramvara (hemlig dataavläsning) gäller att åtgärden prövas av rätten på ansökan av åklagaren, eller i brådskande fall av åklagare som då ska underställa beslutet rättens prövning (27 kap. 21 och 21 a §§ rättegångsbalken samt 14 och 17 §§ lagen om hemlig dataavläsning). I beslut om sådana åtgärder ska det anges för vilken tid tillståndet avser (27 kap. 21 § andra stycket rättegångsbalken och 18 § lagen om hemlig dataavläsning). Om det inte längre finns skäl för beslutet ska det omedelbart upphävas (27 kap. 23 § rättegångsbalken och 20 § lagen om hemlig dataavläsning). Den svenska lagstiftningen på området motsvarar de krav som ställs upp i artikel 4.6.

Kravet på information vid personuppgiftsbehandling i artikel 4.7 är uppfyllt

Enligt artikel 4.7 ska Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 (dataskyddsdirektivet) tillämpas på all behandling av personuppgifter som utförs i samband med användningen av de övervakningsåtgärder som avses i artikel 4.3 b eller användningen av inkräktande övervakningsprogramvara som avses i led c i samma artikel. Dataskyddsdirektivet har i huvudsak genomförts genom brottsdatalagen (2018:177) (se prop. 2017/18:232, bet. 2017/18:JuU37, rskr. 2017/18:392). Någon ytterligare anpassning av svensk lagstiftning är inte nödvändig.

Kravet på rättsligt skydd vid överträdelser i artikel 4.8 är uppfyllt

Enligt artikel 4.8 ska medlemsstaterna säkerställa att den som ingår i kretsen av skyddade personer enligt förordningen har rätt till ett effektivt rättsligt skydd i enlighet med artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (stadgan) i fall som rör överträdelser av artikel 4.3–7.

Enligt artikelns andra stycke ska medlemsstaterna ge en oberoende myndighet eller ett oberoende organ med relevant sakkunskap i uppdrag att bistå de personer som avses i första stycket

vid utövandet av denna rättighet. Om varken en sådan oberoende myndighet eller ett sådant oberoende organ finns kan dessa personer begära bistånd från ett självreglerande organ eller en självreglerande mekanism.

Av artikel 47 i stadgan framgår rätten till ett effektivt rättsmedel inför en domstol, att få sin sak prövad i skälig tid i en rättvis och offentlig rättegång och inför en oavhängig och opartisk domstol som inrättats enligt lag. Vidare ska var och en ha möjlighet att få rådgivning, låta sig försvaras och företrädas. Rättshjälp ska ges till personer som inte har tillräckliga medel om sådan hjälp är nödvändig för att ge dem en effektiv möjlighet att få sin sak prövad inför domstol. Bestämmelserna i stadgans artikel 47 har sedan tidigare sin motsvarighet i svensk rätt. Någon anpassning av svensk lagstiftning krävs därför inte i detta avseende.

Regeringen beslutade i maj 2024 att bevilja Brottsofferjouren Sverige en miljon kronor för att bygga upp en nationell kontaktpunkt för journalister som behöver stöd eller skydd med anledning av utsatthet som en följd av sin yrkesutövning (Ku2024/00568). Medlen ska användas för att bygga upp kompetens om de särskilda behov journalister har av stöd eller skydd till följd av den utsatthet som är förknippad med yrkesutövningen. Medlen ska också användas för att öka Brottsofferjouren Sveriges kunskap om befintliga offentliga eller privata stödfunktioner och vilka åtgärder som kan svara mot journalisternas behov. Information om den nationella kontaktpunkten ska spridas till yrkesverksamma journalister, inklusive frilansade journalister, och andra relevanta aktörer. Genom den nationella kontaktpunkten kan journalister ges information och stöd i vilka rättigheter de i fall som rör överträdelser av artikel 4.3–7 i mediefrihetsförordningen.

4.3 Krav på information om leverantörer av medietjänster och en databas över medieägande

I artikel 6.1 ställs det upp krav på en leverantör av medietjänster att göra viss angiven information lätt och direkt åtkomlig för mottagarna av tjänsten. Den information som ska göras åtkomlig är

- a) medieleverantörens juridiska namn och kontaktuppgifter,

- b) namn på direkta eller indirekta ägare vars aktieinnehav gör det möjligt för dem att utöva inflytande över verksamheten och över strategiska beslut, inbegripet direkt eller indirekt ägande av en stat eller av en offentlig myndighet eller enhet,
- c) namn på deras verkliga huvudmän enligt definitionen i artikel 3.6 i direktiv (EU) 2015/849, och
- d) totalt årligt belopp av offentliga medel för statlig annonsering som tilldelats dem och totalt årligt belopp för reklamintäkter från offentliga myndigheter eller enheter i tredjeländer.

I skäl 32 anges att berörda leverantörer av medietjänster bör offentliggöra informationen i elektroniskt format, exempelvis på sina webbplatser eller på något annat lätt och direkt åtkomligt medium. Därutöver ska medlemsstaterna enligt artikel 6.2 se till att det utvecklas nationella databaser över medieägande som innehåller den informationen som det åligger leverantörer av medietjänster att göra åtkomlig enligt förordningen.

4.3.1 En databas över medieägande och anmälningsskyldighet

Förslag: Mediemyndigheten ska tillhandahålla en sådan databas som avses i artikel 6.2 i mediefrihetsförordningen.

Leverantörer av medietjänster ska anmäla till tillsynsmyndigheten när de uppfyllt sin informationsskyldighet enligt artikel 6.1 i mediefrihetsförordningen. Av anmälan ska det framgå vilken information som tillgängliggjorts och var den informationen finns tillgänglig.

Mediemyndigheten ska bemyndigas att utfärda närmare föreskrifter om vilka uppgifter anmälan ska innehålla och hur den ska utformas.

Skälen för förslaget

Informationsskyldigheten i artikel 6 är direkt tillämplig för leverantörer av medietjänster

Kravet på leverantörer att göra den information som framgår av artikel 6.1 åtkomlig för mottagarna av tjänsterna är direkt tillämpligt. Eftersom det lämnas till leverantörerna att själva besluta hur och var informationen ska göras åtkomlig är skyldigheten förenlig med etableringsfriheten och den redaktionella självständigheten i mediegrundlagarna. Detta utifrån samma resonemang som fördes vid genomförande av AV-direktivets² informationsskyldighet i radio- och tv-lagen (2010:696), prop. 2009/10:115 s. 121–122 och prop. 2021/22:262 s. 18.

Mediemyndigheten ska tillhandahålla en nationell databas över medieäggande

Av artikel 6.2 följer att det ska utvecklas en nationell databas över medieäggande som innehåller den information som leverantörer av medietjänster ska göras åtkomlig enligt artikel 6.1.

Redan i dag förs register över bl.a. över de aktörer som bedriver verksamhet enligt radio- och tv-lagen (2010:696) och över utgivare (2 kap. 3 § radio- och tv-lagen och 3 § förordningen [2023:844] med instruktion för Mediemyndigheten). Inget av registren innehåller dock all den information som databasen enligt mediefrihetsförordningen ska innehålla. Det finns inte heller några andra register som innehåller denna information. En nationell databas över medieäggande behöver därför utvecklas.

Mediemyndigheten är tillsynsmyndighet enligt mediefrihetsförordningen (se avsnitt 3.3) och är den myndighet som har bäst kännedom om mediemarknaden. Det är också myndigheten som redan i dag har till uppgift att föra de register som redogörs för ovan. Det framstår därför som lämpligt att ansvaret för att tillhandahålla databasen ges till myndigheten. Detta bör göras i myndighetens instruktion. Myndigheten bör själv utveckla och bestämma den närmare utformningen av databasen. Det finns till exempel inget

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster).

som hindrar att den databas som i dag används av myndigheten för sin registerhållning även används för den information som ska ingå i databasen för medieäggande. Det bör åligga myndigheten att tillhandahålla databasen för allmänheten och hålla informationen i den uppdaterad.

Leverantörer av medietjänster ska anmäla när de uppfyllt sin informationskyldighet

För att informationen i den databas som Mediemyndigheten ska tillhandahålla ska hållas uppdaterad bör en leverantör anmäla till myndigheten när information gjorts åtkomlig i enlighet med artikel 6.1. Förutom att anmälningsskyldigheten underlättar för myndigheten att hålla databasen uppdaterad möjliggör den också för en effektivare och mer tillförlitlig informationsinhämtning. Anmälan bör ske vid varje tillfälle information tillhandahålls, alltså första gången det görs och vid varje tillfälle informationen uppdateras. Av anmälan bör framgå vilken information som tillgängliggjorts och var denna information finns tillgänglig. De närmare kraven på vad anmälan ska innehålla och hur den ska utformas bör dock överlämnas till Mediemyndigheten att besluta om genom föreskrifter. Ett sådant bemyndigande kan meddelas av regeringen enligt 8 kap. 7 § regeringsformen.

Den anmälningsskyldighet som föreslås krävs inte enligt mediefrihetsförordningen. Att en sådan skyldighet införs bedöms dock vara nödvändigt för att Mediemyndigheten ska kunna uppfylla sin skyldighet att tillhandahålla en nationell databas med information om medieäggande, dvs. den information som anmälningsskyldigheten omfattar. Det bedöms också möjligt att enligt förordningen införa en sådan skyldighet (se artikel 1).

4.4 Medieinnehåll på mycket stora onlineplattformar

Bedömning: Mediefrihetsförordningens reglering av leverantörer av medietjänsters innehåll på mycket stora onlineplattformar (artikel 18) medför inte något behov av kompletterande bestämmelser.

Skälen för bedömningen: I artikel 18 finns regler som gäller för leverantörer av mycket stora onlineplattformar och medieinnehåll på sådana plattformar. I artikeln regleras b.l.a. hur mycket stora onlineplattformar och leverantörer av medietjänster, vars innehåll finns på sådana plattformar, ska förhålla sig till varandra när plattformen avser att ta bort innehåll från medietjänster. Artikeln innehåller vidare krav på vilka funktioner mycket stora onlineplattformar ska tillhandahålla i sina tjänster. Det ställs t.ex. krav på att det i tjänsten ska finnas en funktion som möjliggör för användare av tjänsten att avge försäkran om att de är leverantörer av medietjänster. Leverantörer av medietjänster ska också kunna avge försäkran om att de omfattas av tillsyns krav om redaktionellt ansvar eller är anslutna till en samreglerings- eller självregleringsmekanism som fastställer redaktionella normer. Vid rimliga tvivel om medietjänsten omfattas av sådana tillsyns krav eller är ansluten till en samreglerings- eller självregleringsmekanism ska den mycket stora onlineplattformen begära bekräftelse från det berörda tillsynsorganet eller den relevanta samreglerings- eller självregleringsmekanismen. Det föreligger inget hinder mot att en tillsynsmyndighet besvarar en sådan förfrågan under förutsättning att informationen inte omfattas av sekretess. Artikelns bestämmelser är direkt tillämpliga och föranleder i sig inget behov av kompletterande nationella bestämmelser.

4.5 Nationella åtgärder som påverkar leverantörer av medietjänster

Bedömning: Mediefrihetsförordningens reglering av nationella åtgärder som påverkar leverantörer av medietjänster (artikel 21) medför inte något behov av kompletterande bestämmelser.

Skälen för bedömningen

Förordningens reglering av nationella åtgärder som påverkar leverantörer av medietjänster

I artikel 21 ställs krav som ska uppfyllas när medlemsstaterna vidtar åtgärder som påverkar leverantörer av medietjänster. Enligt 21.1 ska lagstiftningsåtgärder, regleringsåtgärder eller administrativa åtgärder som kan påverka mediepluralismen eller det redaktionella oberoendet för leverantörer av medietjänster vara vederbörligen berättigade och proportionella. Åtgärderna ska även vara motiverade, transparenta, objektiva och icke-diskriminerande. I skäl 60 anges som exempel på åtgärder som kan skada mediepluralismen beslut i fråga om licenser, tillstånd eller förhandsbesked avseende leverantörer av medietjänster.

Artikel 21.2 anger att varje nationellt förfarande som används för att anta en administrativ åtgärd enligt punkt 1 ska följa på förhand fastställda tidsramar. Sådana förfaranden ska genomföras utan onödigt dröjsmål. Av skäl 60 följer att tidsramarna bör vara tillräckligt långa för att säkerställa att leverantörer av medietjänster gör en lämplig bedömning av åtgärderna och deras förutsebara konsekvenser. Artikel 21.3 reglerar rätten för leverantörer av medietjänster att överklaga åtgärder till ett överprövningsorgan och vilka krav som ställs på ett sådant organ.

Slutligen innehåller artikel 21.4 och 21.5 bestämmelser om yttranden från den Europeiska nämnden för medietjänster och information som nämnden kan begära för att kunna utarbeta sådana yttranden.

De krav som ställs i artikel 21 är uppfyllda

De principer som artikel 21 ger uttryck för är grundläggande EU-rättsliga principer som är direkt tillämpliga på svenska förhållanden. Svenska lagstiftningsåtgärder, regleringsåtgärder och administrativa åtgärder lever upp till dessa principer. Av regeringsformen och mediegrundlagarna (tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen) följer grundläggande rättigheter såsom yttrande- och informationsfrihet. I mediegrundlagarna stadgas uttryckligen rätten att i olika medier fritt uttrycka tankar, åsikter och känslor och i

övrigt lämna uppgifter i vilket ämne som helst (1 kap. 1 § YGL och 1 kap. 1 § TF).

Ovan nämnda friheter får endast begränsas genom lag i den utsträckning som framgår av grundlagarna. Det kan t.ex. vara fråga om inskränkningar med hänsyn till rikets säkerhet, allmän ordning eller beivrandet av brott. Av 2 kap. 21 § RF framgår att begränsningar i yttrande- och informationsfriheten därtill måste vara proportionerliga och de får inte göras enbart på grund av politisk, religiös, kulturell eller annan sådan åskådning. Begränsningar får endast göras för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle. Vidare får, enligt 2 kap. 17 § RF, inskränkningar i rätten att driva näring eller utöva yrke endast införas för att skydda angelägna allmänna intressen och aldrig i syfte enbart att ekonomiskt gynna vissa personer eller företag. Inskränkningar som följer av lagstiftningsåtgärder och regulatoriska åtgärder på medieområdet, i fråga om exempelvis licensering och innehållsvillkor, måste således följa de grundläggande principer som följer av EU-rätten och de svenska grundlagarna.

När det gäller sådana administrativa åtgärder som omfattas av artikel 21 motsvaras kraven i artikeln även av de bestämmelser som återfinns i förvaltningslagen (2017:900). Enligt 5 § förvaltningslagen får en myndighet endast vidta åtgärder som har stöd i rättsordningen. I sin verksamhet ska myndigheten vara saklig och opartisk. Myndigheten får ingripa i ett enskilt intresse endast om åtgärden kan antas leda till det avsedda resultatet. Åtgärden får aldrig vara mer långtgående än vad som behövs och får vidtas endast om det avsedda resultatet står i rimligt förhållande till de olägenheter som kan antas uppstå för den som åtgärden riktas mot. Förvaltningslagen innehåller även grundläggande regler om handläggning av ärenden. Det handlar exempelvis om myndighetens utredningsansvar, rätten till partsinsyn, krav på kommunikation och vad ett beslut ska innehålla. Av förvaltningslagen följer att ärenden ska handläggas så snabbt som möjligt utan att rättssäkerheten eftersätts (9 §).

Av artikel 21 framgår vidare krav på att åtgärder av regulatoriskt eller administrativt slag ska kunna överklagas. Enligt 41 § förvaltningslagen får ett beslut överklagas till allmän förvaltningsdomstol om beslutet kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt. Beslutet får enligt 42 § samma lag överklagas av den

som beslutet angår om det har gått honom eller henne emot. Överklagandebestämmelser återfinns även i speciallagstiftningen på medieområdet, som radio- och tv-lagen (2010:696).

5 Koncentrationer på mediemarknaden

I kapitlet redogörs för bedömningar och förslag kopplade till mediefrihetsförordningens bestämmelser om bedömningar av koncentrationer på mediemarknaden (artikel 22).

5.1 Krav på nationell reglering för bedömning av koncentrationer på mediemarknaden

Enligt artikel 22.1 ska medlemsstaterna i nationell rätt fastställa materiella regler och förfaranderegler som möjliggör för en bedömning av koncentrationer på mediemarknaden som kan ha en betydande inverkan på mediepluralismen och det redaktionella oberoendet. I punkterna a–e i artikeln anges vilka typer av bestämmelser den nationella regleringen ska innehålla och till viss del hur de ska vara utformade. Där framgår att reglerna ska

- a) vara transparenta, objektiva, proportionella och icke-diskriminerande,
- b) ålägga de parter som är involverade i en sådan koncentration på mediemarknaden att i förväg anmäla koncentrationen till relevanta nationella myndigheter eller organ eller ge dessa myndigheter eller organ lämpliga befogenheter för att de från de parterna ska kunna erhålla den information som krävs för att bedöma koncentrationen,
- c) utse nationella tillsynsmyndigheter eller nationella tillsynsorgan som ansvariga för bedömningen eller säkerställa att de deltar väsentligt i en sådan bedömning,

- d) på förhand fastställa objektiva, icke-diskriminerande och proportionella kriterier för anmälan av sådana koncentrationer på mediemarknaden och för bedömning av hur de påverkar mediepluralismen och det redaktionella oberoendet, och
- e) i förväg ange tidsramarna för att slutföra sådana bedömningar.

En koncentration på mediemarknaden definieras i mediefrihetsförordningen som en koncentration enligt definitionen i artikel 3 i rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer (EG:s koncentrationsförordning) som omfattar minst en leverantör av medietjänster eller en leverantör av en onlineplattform som ger tillgång till medieinnehåll (artikel 2.15).

Bedömning av mediekoncentrationer ska, enligt artikel 22.1 andra stycket, skilja sig från bedömningar som görs enligt konkurrensrätten och ska inte påverka tillämpningen av artikel 21.4 i EG:s koncentrationsförordning, när den artikeln är tillämplig. I skäl 64 anges att de nationella reglerna ska vara oberoende av de bedömningar som görs på grundval av konkurrensrätten.

I artikel 22.2 anges de faktorer som ska beaktas vid bedömningen. Det handlar bl.a. om den förväntade inverkan av koncentrationen på mediemarknaden på mediepluralismen.

Om det är sannolikt att en koncentration på mediemarknaden skulle påverka funktionen hos den inre marknaden för medietjänster får den Europeiska nämnden för medietjänster och kommissionen enligt artikel 23, under vissa förutsättningar, utarbeta yttranden om koncentrationens påverkan på mediepluralismen och det redaktionella oberoendet.

5.2 Regler för bedömning av koncentrationer på mediemarknaden

Förslag: Den som anmäler en företagskoncentration enligt konkurrenslagen ska, om företagskoncentrationen utgör en koncentration på mediemarknaden enligt definitionen i mediefrihetsförordningen, samtidigt anmäla koncentrationen till tillsynsmyndigheten.

Tillsynsmyndigheten ska bedöma hur koncentrationer på mediemarknaden, som anmälts till myndigheten, påverkar mångfalden av medier och medieinnehåll samt redaktionellt oberoende. Det ska i den kompletterande lagen upplysas om att tillsynsmyndigheten vid sin bedömning ska beakta de faktorer som anges i artikel 22.2 i mediefrihetsförordningen.

Mediemyndigheten ska i förordning bemyndigas att utfärda närmare föreskrifter om vilka uppgifter anmälan ska innehålla och hur den ska utformas. Det ska även i förordning anges tidsramar för bedömningen och att Mediemyndigheten ska informera Konkurrensverket när en bedömning har gjorts.

Bedömning: Förslaget medför ingen begränsning av etableringsfriheten i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen.

Skälen för förslaget och bedömningen

Det finns behov av en reglering av bedömningar av koncentrationer på mediemarknaden

I artikel 22 ställs krav på medlemsstaterna att i nationell rätt fastställa materiella regler och förfaranderegler som möjliggör en bedömning av koncentrationer på mediemarknaden. Bedömningen ska enligt förordningen vara skild från konkurrensrättsliga bedömningar. I dag finns inte någon reglering vid sidan av den konkurrensrättsliga som möjliggör för bedömningar av företagskoncentrationer. Det är därför nödvändigt att införa en sådan reglering. Att regleringen enligt artikel 22 ska införas i nationell rätt innebär inte att den måste framgå av lag. Eftersom regleringen kommer medföra skyldigheter för enskilda bör den dock anges i den kompletterande lagen.

Tillsynsmyndigheten bör utföra bedömningen

Av artikel 22.1 c i mediefrihetsförordningen följer att de materiella regler som medlemsstaterna ska fastställa i nationell rätt ska innehålla regler om att utse nationella tillsynsmyndigheter eller nationella tillsynsorgan som ansvariga för bedömningen av

koncentrationer på mediemarknaden eller säkerställa att de deltar väsentligt i en sådan bedömning.

Utgångspunkten när en myndighet utses till tillsynsmyndighet enligt AV-direktivet är att det är en myndighet som har god kännedom om den audiovisuella mediemarknaden. Den myndigheten har i regel också god kunskap om mediemarknaden i övrigt. Det stämmer överens med den nuvarande situationen där Mediemyndigheten är utsedd till tillsynsmyndighet enligt AV-direktivet. Mediemyndigheten verkar för bl.a. mediemångfald (1 § förordning [2023:844] med instruktion för Mediemyndigheten). Mediemyndigheten publicerar även information och statistik om ägande- och branschstrukturer på mediemarknaden och redovisar årligen den ekonomiska utvecklingen av och förutsättningarna för medieföretag och tidningsdistribution samt övriga väsentliga förändringar inom dagspressen (3 § 2 och 3 i instruktionen). Inom ramen för uppdraget publiceras regelbundet rapporter om medieutvecklingen på olika teman såsom mediepolitik, mediekonsumtion, medieekonomi och mediemångfald. En annan återkommande publikation från myndigheten är Mediekartan som ger en överblick över de största medieföretagen som är verksamma på den svenska marknaden. Mediemyndigheten bedriver således redan ett arbete rörande mediemångfald och ägande. Någon annan myndighet med liknande uppdrag finns inte. Det är därför lämpligt att tillsynsmyndigheten, dvs. Mediemyndigheten är den myndighet som utför bedömningen.

Vilka koncentrationer på mediemarknaden bör anmälas och bedömas?

De koncentrationer som ska bedömas enligt artikel 22.1 är de som ”kan ha en betydande inverkan på mediepluralismen och det redaktionella oberoendet”. Enligt artikel 22.1 b ska de regler som medlemsstaterna ska fastställa innehålla på förhand fastställda objektiva, icke-diskriminerande och proportionella kriterier för en anmälan av sådana koncentrationer.

Anmälningsskyldigheten, som enligt förordningen ska införas, bör därmed utformas med utgångspunkten att det enbart är koncentrationer som kan ha en betydande påverkan på mediepluralismen och det redaktionella oberoendet som ska anmälas och

på så vis bedömas. Vad som avses med en sådan betydande påverkan utvecklas inte i förordningen. Av skäl 64 framgår dock att de koncentrationer som bör omfattas av regleringen är de som kan leda till att en enda enhet får kontroll över eller betydande intressen på den berörda marknaden och som därmed har ett väsentligt inflytande på den allmänna opinionsbildningen på en viss mediemarknad i en eller flera medlemsstater. En relativt hög tröskel för när anmälningsskyldighet ska inträda bör därmed gälla. Ett möjligt sätt att tillse att enbart de koncentrationer som kan ha en betydande påverkan på mediepluralismen och det redaktionella oberoendet anmäls är att koppla anmälningsskyldigheten till ett tröskelvärde antingen baserat på omsättning eller marknadsandelar. Tröskelvärden baserade på omsättning används i konkurrenslagen (2008:579) vid anmälningsskyldighet av företagskoncentrationer. En företagskoncentration ska anmälas till Konkurrensverket om de berörda företagen tillsammans under föregående räkenskapsår har haft en omsättning i Sverige som överstiger en miljard kronor och minst två av de berörda företagen har haft en omsättning i Sverige föregående räkenskapsår som överstiger 200 miljoner kronor för vart och ett av företagen (4 kap. 6 § konkurrenslagen). Syftet med tröskelvärdena är att enbart de företagskoncentrationer som riskerar ha skadliga effekter på konkurrensen ska anmälas för prövning (prop. 2007/08:135 s. 201).

Att använda samma omsättningskrav för när anmälan av en koncentration på mediemarknaden ska göras bedöms leda till att enbart de koncentrationer på mediemarknaden som kan ha en betydande påverkan på mediepluralismen och det redaktionella oberoendet anmäls. Att utgå från de konkurrensrättsliga omsättningskraven medför också andra fördelar. Inte minst för att bedömningen begränsas till sådana koncentrationer som också anmäls till Konkurrensverket. Bedömningen kan, som redogörs för närmare nedan, även utgöra ett underlag i Konkurrensverkets prövning av en företagskoncentration.

Konkurrensverket kan ålägga en part i en företagskoncentration att anmäla koncentrationen även om anmälningsskyldighet enligt 4 kap. 6 § konkurrenslagen inte föreligger. Förutsättningen för att Konkurrensverket ska kunna besluta om ett sådant åläggande är att omsättningskravet på en miljard kronor är uppfyllt och det är påkallat av särskilda skäl (4 kap 7 § första stycket 1). I förarbetena

till den äldre konkurrenslagen utvecklas när särskilda skäl föreligger. Sådana skäl föreligger när det, trots att det är fråga om mindre förvärv, sett utifrån de samhällsekonomiska och konsumentpolitiska intressen som konkurrenslagen ska slå vakt om är viktiga nog för att kvalificera en prövning. Detta kan ske vid s.k. successiva förvärv, t.ex. när ett redan starkt företag har som strategi att undan för undan köpa upp mindre konkurrenter eller när ett sådant företag även utan en sådan strategi rent faktiskt gör sådana förvärv vid olika tillfällen. Ett annat exempel som anges i förarbetena är att ett starkt företag på en mer koncentrerad marknad, med mycket få små företag, förvärvar en enstaka liten nyetablerare, för att hindra att denne i framtiden kan komma att utmana förvärvarens ställning (prop. 1996/97:82 s. 11).

Även dessa överväganden synes väl förenliga med att bedömningar av koncentrationer på mediemarknaden ska ske av sådana koncentrationer som kan leda till att en enda enhet får kontroll över den berörda marknaden (skäl 64 i mediefrihetsförordningen). Utöver det kan en part eller annan medverkande i företagskoncentrationen frivilligt anmäla denna om omsättningskravet på en miljard kronor är uppfyllt (4 kap. 7 § första stycket 2). En liknande möjlighet bör finnas för koncentrationer på mediemarknaden.

Utformningen av anmälningsskyldigheten

Utifrån bedömningen att anmälningsskyldigheten för koncentrationer på mediemarknaden bör motsvaras av vad som gäller enligt konkurrenslagen är det ändamålsenligt att knyta anmälningsskyldigheten för koncentrationer på mediemarknaden till skyldigheten att anmäla företagskoncentrationer enligt konkurrenslagen. Den som anmäler en företagskoncentration enligt konkurrenslagen, oavsett om det sker enligt 4 kap. 6 § i lagen, efter åläggande från Konkurrensverket eller frivilligt, bör därför samtidigt, om företagskoncentrationen utgör en koncentration på mediemarknaden, anmäla denna till tillsynsmyndigheten. Vad som är en koncentration på mediemarknaden definieras i artikel 2.15 i mediefrihetsförordningen. En företagskoncentration enligt 1 kap. 9 § konkurrenslagen som omfattar minst en leverantör av medietjänster eller en leverantör av en onlineplattform som ger

tillgång till medieinnehåll är en koncentration på mediemarknaden enligt definitionen i förordningen (jfr prop. 2007/08:135 s. 248–249).

Alternativet, att konstruera en självständig anmälningsskyldighet för koncentrationer på mediemarknaden som motsvarar vad som gäller enligt konkurrenslagen bedöms innebära en icke önskvärd komplicerad av de regler som företagen har att efterleva. Att de företagskoncentrationer som anmäls för prövning enligt konkurrenslagen, om de utgör en koncentration på mediemarknaden, även anmäls till tillsynsmyndigheten säkerställer att den koncentration som myndigheten bedömer alltid motsvaras av en prövning av Konkurrensverket.

Även om den anmälningsskyldighet som föreslås är beroende av om en anmälan enligt konkurrenslagen görs är det fråga om två separata anmälningar. Informationen i en anmälan om företagskoncentration till Konkurrensverket kommer inte nödvändigtvis vara relevant för tillsynsmyndighetens bedömning av denna koncentration. Tillsynsmyndigheten kan också ha behov av annan information från parterna för sin bedömning av koncentrationen. Det bör därför vara möjligt för myndigheten att närmare ange hur anmälan ska utformas och vad den ska innehålla. Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om verkställigheten av den föreslagna regleringen och kan inom ramen för sin föreskriftsrätt bemyndiga tillsynsmyndigheten, dvs. Mediemyndigheten, att utfärda föreskrifter om innehållet i anmälan.

Vad en bedömning ska avse och kriterier för denna

I artikel 22 regleras vilka koncentrationer som ska bedömas men det är inte tydligt vad bedömningen ska avse. Utifrån hur artikel 22 är utformad och av de skäl som hör till artikeln måste det emellertid förstås som att det som ska bedömas är *hur* en koncentration på mediemarknaden, som kan ha en betydande inverkan på mediepluralismen och det redaktionella oberoendet, faktiskt påverkar mediepluralismen och det redaktionella oberoendet.

Av artikel 22 d framgår att det i de regler som medlemsstaterna åläggs fastställa ska anges kriterier för bedömningen av hur en

koncentration påverkar mediepluralismen och det redaktionella oberoendet. Att i den kompletterande lagen ange detaljerade kriterier för denna bedömning framstår inte som lämpligt. I stället bör det i lagen anges mer generella bedömningskriterier, nämligen hur koncentrationen påverkar mångfalden av medietjänster och medieinnehåll samt det redaktionella oberoendet.

Att begreppen mångfalden av medietjänster och medieinnehåll används i stället för begreppet mediepluralism, som används i förordningen, beror på att de bedöms ha en tydligare innebörd. Någon skillnad i sak är dock inte avsedd – i skäl 64 till förordningen anges nämligen att mediepluralism ska förstås som möjligheten att få tillgång till en mångfald av medietjänster och medieinnehåll som återspeglar olika åsikter, röster och analyser. Mångfalden av medietjänster bör i sammanhanget förstås som antalet verksamma medier på den aktuella marknaden och mångfalden av medieinnehåll bör förstås som bredden på utbudet inom olika ämnen och områden för olika intressen, exempelvis underhållning, samhällsbevakning, civilsamhället, näringsliv och kulturliv. I detta ligger också att innehållet ska belysa olika perspektiv, dvs. ge uttryck för olika synvinklar, åsikter, analyser och röster.

Begreppet redaktionellt oberoende berörs också i skälen till förordningen. Av skäl 68 framgår att vid bedömningen av skyddsmekanismer för redaktionellt oberoende bör undersökas de potentiella riskerna för otillbörlig inblandning från den blivande ägarens, ledningens eller styrningsstrukturens sida i redaktionella beslut i den förvärvade eller sammanslagna enheten. Begreppet används också i andra sammanhang i förordningen. I skäl 18 används det med innebörden att enskilda redaktionella beslut som fattas inte otillbörligen ska påverkas, varken från statsmakten eller andra aktörer, såsom myndigheter, förtroendevalda, politiker eller ägare. I förhållande till ägare framgår dock att en balans måste finnas mellan ägarens näringsfrihet och yttrandefrihet och den redaktionella yttrandefriheten. I sammanhanget bör alltså redaktionellt oberoende förstås som självständighet från statsmakten, förtroendevalda och andra aktörer som ägare, ledning eller styrningsstrukturer när det fattas redaktionella beslut. Begreppet redaktionellt oberoende används i svensk kontext ibland synonymt med begreppet redaktionell självständighet som återfinns i 3 kap. 6 § yttrandefrihetsgrundlagen (se exempelvis SOU 2018:50). Innebörden av

bestämmelsen i yttrandefrihetsgrundlagen är att den som sänder program självständigt avgör vad som ska förekomma i programmet. Begreppet redaktionellt oberoende i mediefrihetsförordningen är dock vidare och avser inte bara förhållandet mellan den som sänder program och andra, utan även förhållandet mellan exempelvis ägare och redaktör. Begreppet redaktionellt oberoende bör i detta sammanhang därför ges en vidare innebörd än begreppet redaktionell självständighet i yttrandefrihetsgrundlagen. Bedömningen av hur det redaktionella oberoendet kan påverkas av en koncentration skulle exempelvis kunna utgå från hur de involverade parterna arbetar för att värna sitt oberoende gentemot statsmakten och andra intressesfärer men även av hur de internt arbetar för redaktionellt oberoende beslut, självklart med beaktande av ägarens berättigade intresse av att kunna styra verksamheten, och hur en koncentration kan tänkas påverka detta arbete.

Kopplat till kriterierna för bedömningen av en koncentration på mediemarknaden som enligt mediefrihetsförordningen ska fastställas i nationell rätt anges även i förordningen faktorer som ska beaktas vid en sådan bedömning (artikel 22.2). De faktorer som enligt artikeln ska beaktas kräver ingen nationell komplettering, utan ska tillämpas direkt vid bedömningen. Det bör dock införas en upplysningsbestämmelse i lagen om att det i artikel 22.2 anges faktorer som ska beaktas vid bedömningen.

Bedömningen bör kunna fungera som underlag i Mediemyndighetens verksamhet och vid Konkurrensverkets prövningar

Mediefrihetsförordningen reglerar inte vad den bedömning av mediekoncentrationer som ska göras enligt artikel 22 ska leda till eller hur den ska användas. Det är således upp till medlemsstaterna att själva bestämma detta. Det framstår som ändamålsenligt att bedömningen, som under alla förhållanden ska göras, tas till vara i de sammanhang där det är möjligt.

Som redogörs för ovan har Mediemyndigheten i uppgift att publicera information och statistik om ägande- och branschstrukturer på mediemarknaden. Bedömningar av koncentrationen på mediemarknaden kan komma att utgöra ett värdefullt underlag vid genomförande av den uppgiften.

Det kan mot bakgrund av mediemarknadens speciella egenskaper även finnas ett värde i att bedömningen av koncentrationer på mediemarknaden kan beaktas inom ramen för Konkurrensverkets prövning av företagskoncentrationer. Företagskoncentrationer på mediemarknaden är komplexa och Konkurrensverket kan vid sin prövning dra nytta av den ämneskunskap som Mediemyndigheten besitter och som kommer till uttryck i bedömningen av hur en koncentration påverkar mediepluralism och redaktionellt oberoende. Det bör vara upp till Konkurrensverket att bedöma i vilka delar bedömningen kan tillföra den konkurrensrättsliga prövningen något. Det skulle exempelvis kunna aktualiseras vid bestämmande av hur konsumenterna påverkas av en koncentration på mediemarknaden.

Myndigheter har redan i dag en skyldighet att samverka med varandra (8 § FL och 6 § andra stycket myndighetsförordningen [2007:515]). Genom 10 § förordningen (2007:1117) med instruktion för Konkurrensverket åläggs verket också en särskild samverkansskyldighet. För att säkerställa att Konkurrensverket ges möjlighet att beakta bedömningen bör verket dock också underrättas när bedömningen är färdigställd. Detta regleras lämpligen i förordning. Som framgår ovan kommer det vara Konkurrensverket som avgör i vilken mån bedömningen ska beaktas inom ramen för den konkurrensrättsliga prövningen.

Tidsramarna för tillsynsmyndighetens bedömning av en koncentration

Tidsramar för när en bedömning ska ha slutförts ska enligt artikel 22.1 e anges i nationell rätt. Vid bestämmandet av de tidsramar som ska gälla för bedömningen är det lämpligt att förhållandet till Konkurrensverkets prövning av företagskoncentrationer beaktas.

Konkurrensverket ska inom 25 arbetsdagar från det att en fullständig anmälan om företagskoncentration kommit in till verket meddela beslut om att antingen genomföra en särskild undersökning av koncentrationen eller lämna koncentrationen utan åtgärd, s.k. fas 1-ärenden (4 kap. 11 § konkurrenslagen). Om Konkurrensverket beslutar sig för att genomföra en särskild undersökning, s.k. fas 2-ärenden, har verket tre månader på sig, räknat från beslutet, att besluta om ingripande mot koncentrationen eller lämna den utan

åtgärd, 4 kap. 13 §. Under perioden 2020–2023 avslutades mellan 97 och 99 procent av ärendena avseende företagskoncentrationer i fas 1. Den genomsnittliga handläggningstiden hos Konkurrensverket för fas 1-ärenden varierade för samma period mellan 14 och 16 arbetsdagar (Konkurrensverkets årsredovisning 2023, s. 20 och 21).

Att tillsynsmyndigheten ska kunna slutföra sin bedömning i sådan tid att Konkurrensverket, utifrån den genomsnittliga handläggningstiden, kan beakta den i fas 1 är inte rimligt. Myndigheten bör ges tillräcklig tid för att bedömningen ska kunna genomföras på ett adekvat sätt och med beaktande av alla relevanta omständigheter. En handläggningstid om högst 30 dagar framstår då som lämplig. På så sätt kommer bedömningen kunna beaktas av Konkurrensverket i de fall verket beslutar att genomföra en särskild undersökning av koncentrationen, det är också i sådana fall en bedömning torde vara av störst värde för Konkurrensverket.

I de fall tillsynsmyndigheten bedömer att det är sannolikt att koncentrationen på mediemarknaden skulle påverka funktionen hos den inre marknaden för medietjänster ska myndigheten samråda med den Europeiska nämnden för medietjänster (nämnden) om sitt utkast till bedömning (artikel 22.4). Nämnden ska fastställa tidsramar inom vilket nämndens yttrande över utkastet ska ges (artikel 22.5). Tillsynsmyndigheten ska i största möjliga utsträckning ta hänsyn till ett sådant yttrande. Om myndigheten inte rättar sig efter yttrandet, helt eller delvis, ska myndigheten inom de tidsramar som ska etableras av nämnden förse nämnden och kommissionen med en motivering som förklarar ståndpunkten (artikel 22.6). Kravet på att nationella myndigheter i största möjliga utsträckning ska ta hänsyn till nämndens yttrande innebär inte att tillsynsmyndigheten är bunden av de synpunkter som nämnden för fram utan den nationella myndigheten har alltid att göra en egen, självständig prövning i ärendet. Kravet innebär därmed inte någon inskränkning i myndighetens självständighet i beslutsfattandet i det enskilda fallet (jfr 12 kap. 2 § regeringsformen och bedömningen i avsnitt 7.3). Några tidsramar har vid denna promemorias framtagande ännu inte etablerats av nämnden. I de fallen samråd med nämnden ska ske bör bedömningen slutföras senast 30 dagar efter det att samrådet är avslutat. Tidsramarna för bedömningen av koncentrationer på mediemarknaden anges lämpligen i förordning

vilket kan göras med stöd av regeringens föreskriftsrätt i 8 kap. 7 § regeringsformen.

Förhållandet till etableringsfriheten i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen

När en nationell reglering om bedömning av koncentrationer på mediemarknaden övervägs finns det behov av att bedöma hur en sådan reglering skulle förhålla sig till den i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen fastslagna etableringsfriheten. Etableringsfriheten medför att något krav på tillstånd för verksamhet inte får ställas upp och att möjligheten att driva verksamheten inte får begränsas genom villkor som inte har stöd i grundlagarna (för en närmare redogörelse av etableringsfriheten se avsnitt 4.1.2).

I förarbetena till äldre konkurrenslagstiftning uttalades att förvärv av företag inom massmedieområdet kunde prövas enligt den lagen med utgångspunkt i dess syfte och skyddsintressen (prop. 1981/82:165 s. 99). I propositionen Ett granskningsystem för utländska direktinvesteringar till skydd för svenska säkerhetsintressen angav regeringen att den av mediegrundlagarna skyddade etableringsfriheten inte är helt utan begränsning och att utöver de faktiska inskränkningar som gäller enligt grundlagarna bör även sådana inskränkningar som gäller näringsverksamhet i allmänhet kunna tillåtas, förutsatt att syftet med dessa inte är att begränsa den grundlagsskyddade rätten att uttrycka tankar, åsikter och känslor och i övrigt lämna uppgifter i vilket ämne som helst (prop. 2022/23:116 s. 168 och 169).

Förslaget till reglering av bedömningen av koncentrationer av mediemarknaden följer av krav i mediefrihetsförordningen vars syfte bl.a. är att skydda mediemångfald och redaktionellt oberoende. En bedömning kommer inte medföra att en koncentration kan stoppas eller förenas med andra villkor. Den syftar inte till att hindra verksamhet som etableringsfriheten gäller för eller att hindra den grundlagsskyddade rätten att uttrycka tankar, åsikter och känslor och i övrigt lämna uppgifter i vilket ämne som helst. Krav på att anmäla företagskoncentrationer av det här slaget finns dessutom redan i dag enligt bestämmelser i konkurrenslagen. Den föreslagna

regleringen bedöms därför inte innebära en begränsning av den grundlagsskyddade etableringsfriheten.

6 Statlig annonsering och möjligheter att anpassa medieutbudet

I kapitlet behandlas de krav i mediefrihetsförordningen som gäller för bl.a. myndigheter vid annonsering i medietjänster eller på onlineplattformar. Därutöver behandlas förordningens krav som gäller möjligheterna för användare att anpassa medieutbud.

6.1 Statlig annonsering i medietjänster eller på onlineplattformar

Förslag: Offentliga myndigheter och enheter ska anmäla till tillsynsmyndigheten när de uppfyllt sin informationsskyldighet enligt artikel 25.2 i mediefrihetsförordningen. Av anmälan ska det framgå vilken information som tillgängliggjorts och var den informationen finns tillgänglig.

Bedömning: Det bör inte införas undantag från informationsskyldigheten enligt artikel 25.2 i mediefrihetsförordningen. Förutom den anmälningsskyldighet som föreslås medför kraven i artikel 25 inte något behov av kompletterande bestämmelser.

Skälen för förslaget och bedömningen

Förordningen ställer krav på bl.a. myndigheter att ta fram kriterier för annonsering och informera om utgifter för annonsering

Mediefrihetsförordningen innehåller bestämmelser om offentliga medel som offentliga myndigheter eller andra enheter tilldelar leverantörer av medietjänster eller onlineplattformar för statlig annonsering och andra varu- eller tjänstekontrakt (artikel 25). Kraven som ställs upp påverkar enligt artikeln inte tilldelningen av kontrakt som sker enligt unionens reglering om offentlig upphandling och påverkar inte heller unionsreglerna om statligt stöd.

Kraven i artikeln gäller ”offentliga myndigheter och andra enheter.” Begreppen definieras i förordningen som en nationell, lokal eller regional myndighet eller en enhet som direkt eller indirekt kontrolleras av en sådan myndighet (artikel 2.18). Utifrån definitionen omfattas exempelvis statliga och kommunala myndigheter.

Enligt artikel 25.1 ska offentliga medel från offentliga myndigheter och andra enheter tilldelas i enlighet med transparenta, objektiva, proportionella och icke-diskriminerande kriterier. Dessa kriterier ska offentliggöras elektroniskt i förväg på ett användarvänligt sätt och genom öppna, proportionella och icke-diskriminerande förfaranden. Artikel 25.1 adresserar också medlemsstaterna som sådana. Enligt artikeln ska medlemsstaterna sträva efter att säkerställa att de offentliga utgifter som totalt tilldelats för statlig annonsering fördelas till en bred mångfald av de leverantörer av medietjänster som finns på marknaden, med beaktande av de nationella och lokala särdrag som finns på de berörda mediemarknaderna.

I artikel 25.2 finns bestämmelser om en informationsskyldighet som gäller offentliga utgifter för statlig annonsering. Enligt artikeln ska offentliga myndigheter eller enheter årligen offentliggöra information om sina offentliga utgifter för sådan annonsering. Informationen ska omfatta åtminstone följande:

- a) Juridiska namn på de leverantörer av medietjänster eller de leverantörer av onlineplattformar från vilka tjänster köpts.

- b) I tillämpliga fall, juridiska namn på företagsgrupper i vilka leverantörer av medietjänster eller leverantörer av onlineplattformar som avses i led a ingår.
- c) Totalt årligt belopp samt årliga belopp per leverantör av medietjänster eller leverantör av en onlineplattform.

Vissa undantag från informationsskyldigheten får enligt artikeln göras för regionala eller lokala myndigheter i territoriella enheter med mindre än 100 000 invånare och enheter som direkt eller indirekt kontrolleras av sådana regionala eller lokala myndigheter.

Informationsskyldigheten i förordningen ska förenas med en anmälningsskyldighet

Skyldigheten för offentliga myndigheter och enheter att årligen offentliggöra information om utgifter för statlig annonsering och vad denna information ska omfatta framgår direkt av artikel 25.2. Mediemyndigheten föreslås i avsnitt 7.1 vara den myndighet som utifrån den offentliggjorda informationen ska övervaka tilldelningen av offentliga medel för statlig annonsering (artikel 25.3). För att underlätta övervakningen bör de aktörer som enligt förordningen är skyldiga att lämna information om sina utgifter för annonsering anmäla till tillsynsmyndigheten (Mediemyndigheten) när de uppfyllt sin informationsskyldighet. På så vis underlättas den informationsinhämtning som behövs för övervakningen. Anmälan bör ske i samband med att informationen offentliggörs, således en gång årligen. Av anmälan bör framgå vilken information som har offentliggjorts och var denna information finns tillgänglig. Den föreslagna anmälningsskyldigheten är förenlig med mediefrihetsförordningen (jfr avsnitt 4.3.1). Hur anmälan ska utformas bör överlämnas till Mediemyndigheten att besluta om genom närmare föreskrifter. Ett sådant bemyndigande kan meddelas av regeringen enligt 8 kap. 7 § regeringsformen.

Det finns inte behov av någon ytterligare anpassning av nationell rätt

Kraven i artikel 25 i mediefrihetsförordningen gäller för offentliga myndigheter och andra enheter vilket, som redogörs för ovan,

exempelvis omfattar statliga och kommunala myndigheter (artikel 2.18). Offentliga medel från sådana aktörer för annonsering eller varu- eller tjänstekontrakt till leverantörer av medietjänster eller av onlineplattformar ska enligt artikeln tilldelas i enlighet med transparenta, objektiva, proportionella och icke-diskriminerande kriterier. Av artikeln följer vidare att dessa kriterier ska offentliggöras elektroniskt i förväg på ett användarvänligt sätt. Kraven i artikeln bör förstås som att en offentlig myndighet eller enhet i förväg ska ta fram kriterier som den har att förhålla sig till vid tilldelning av offentliga medel för annonsering eller andra varu- eller tjänstekontrakt till de nämnda leverantörerna. Denna tolkning stöds även av skäl 73 i mediefrihetsförordningen där det framgår att det är nödvändigt att fastställa gemensamma krav på transparens, objektivitet, proportionalitet och icke-diskriminering när det gäller tilldelningen av offentliga medel för bl.a. annonsering. Kraven i artikeln bör således inte förstås som att kriterier ska tas fram i varje enskilt fall då t.ex. en statlig myndighet avser att ingå avtal om annonsering med en leverantör av en medietjänst. Artikeln påverkar därför exempelvis inte vad som gäller i fråga om en upphandling är annonspliktig eller inte enligt 19 och 19 a kapitlet i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU). Ett sätt att uppfylla skyldigheten att ta fram kriterier kan vara genom de riktlinjer för direktupphandling som upphandlande myndigheter ska besluta om, se 19 a kap. 15 § LOU.

När det gäller kravet i artikel 25 på att tilldelning av offentliga medel ska ske genom öppna, proportionella och icke-diskriminerande förfaranden motsvarar kraven de allmänna principer som ska gälla för all offentlig upphandling enligt LOU (se 19 kap. 2 § och 19 a kap. 8 § LOU). Artikelns krav i denna del medför därför inte något behov av anpassning av nationell rätt.

I artikel 25.2 andra stycket ges möjlighet att på nationell nivå införa undantag från delar av informationsskyldigheten för regionala eller lokala myndigheter i territoriella enheter med mindre än 100 000 invånare eller enheter som direkt eller indirekt kontrolleras av sådana myndigheter. Det finns skäl som talar för att undanta mindre aktörer från krav som kan vara betungande för dem, inte minst att en minskad regelbörda för mindre aktörer är önskvärd. Det undantag från informationsskyldigheten som artikeln tillåter gäller emellertid enbart en begränsad del av informationsskyldigheten. Ett

undantag skulle därför inte medföra någon egentlig administrativ lättnad för de aktörer som skulle komma att omfattas av det. Det är då av större intresse att samma reglering gäller för alla de offentliga myndigheter och enheter som omfattas av informationskravet i artikeln. Det underlättar för allmänheten att ta till sig och förstå informationen om den är enhetlig. Något undantag bör därför inte införas.

6.2 Möjligheter att anpassa medieutbudet

Bedömning: Den rätt som mediefrihetsförordningen ger användare att ändra konfigurationen på vissa enheter och användargränssnitt samt förordningens reglering som gäller säkerställande av visuella identiteter (artikel 20.1–20.3) är förenlig med yttrandefrihetsgrundlagen och medför inte något behov av kompletterande bestämmelser.

Skälen för bedömningen

Möjligheten att ändra konfigurationen på enheter och användargränssnitt

Enligt artikel 20.1 ska användare ha rätt att enkelt kunna ändra konfigurationen av enheter och användargränssnitt som kontrollerar eller hanterar åtkomst till medietjänster som tillhandahåller program. Program definieras i artikel 2.4 som en uppsättning rörliga bilder eller ljud som oavsett längd utgör ett enskilt inslag i en programtablå eller en katalog som har sammanställts av en leverantör av medietjänster. Ett användargränssnitt definieras i artikel 2.14 som en tjänst för att kontrollera eller hantera åtkomst till och användningen av medietjänster som tillhandhåller program och som gör det möjligt för användare att välja medietjänster eller innehåll. Rätten att göra ändringar ska kunna ske i syfte att anpassa medieutbudet i enlighet med användarens personliga intressen eller preferenser. I skäl 57 anges vidare att rätten inte bör omfatta enskilda inslag, till exempel program, som ingår i en katalog över beställtjänster.

Användarnas rättighet motsvaras av en skyldighet för tillverkare, utvecklare och importörer av enheter och användargränssnitt som kontrollerar eller hanterar åtkomst till och användning av medietjänster som tillhandahåller program (artikel 20.2). Aktörerna ska, när de släpper ut enheter och användargränssnitt på marknaden, säkerställa att enheterna och användargränssnitten har en funktion som gör det möjligt för användare att när som helst, fritt och enkelt, ändra konfigurationen av enheterna och användargränssnitten, inbegripet standardinställningarna för kontroll eller hantering av åtkomst till – och användning – av utbudet av medietjänsten. Tillverkare, utvecklare och importörer bör enligt skäl 57 kunna visa att den funktionalitet som krävs faktiskt är användarvänlig när de släpper ut de produkter som berörs av kravet på marknaden.

Artikel 20.2 är direkt tillämplig för tillverkare, utvecklare och importörer och föranleder inte något behov av kompletterande bestämmelser.

Visuella identiteter

Artikel 20.3 ålägger tillverkare, utvecklare och importörer av berörda enheter och användargränssnitt att säkerställa att den visuella identiteten för de leverantörer av medietjänster vars tjänster deras enheter och användargränssnitt ger åtkomst till är konsekvent och tydligt synlig för användarna. Av skäl 58 framgår att med visuell identitet avses märken, logotyper, varumärken eller andra karakteristiska egenskaper och att tillverkare, utvecklare och importörer bör säkerställa att de visuella identiteterna för leverantörer av medietjänster inte tas bort eller ändras.

Artikel 20.3 är direkt tillämplig för tillverkare, utvecklare och importörer och föranleder inte något behov av kompletterande bestämmelser.

Förhållandet till yttrandefrihetsgrundlagen

Yttrandefrihetsgrundlagen är tillämplig bl.a. på sändningar av program. Med program avses enligt yttrandefrihetsgrundlagen innehållet i ljudradio, tv eller andra sådana överföringar av ljud, bild eller text som sker med hjälp av elektromagnetiska vågor samt

innehållet i offentliga uppspelningar ur en databas (1 kap. 2 §). En sändning omfattas av yttrandefrihetsgrundlagens tillämpningsområde om den riktas till allmänheten och är avsedd att tas emot med tekniska hjälpmedel. Som sändningar av program anses också under vissa förutsättningar tillhandahållande till allmänheten på särskild begäran av direktsända eller inspelade program, om starttidpunkten och innehållet inte kan påverkas av mottagaren, s.k. webbsändningar (1 kap. 3 § YGL).

Yttrandefrihetsgrundlagens bestämmelser om sändningar av program tillämpas också när information ur databaser tillhandahålls allmänheten med hjälp av elektromagnetiska vågor, om vissa förutsättningar är uppfyllda (1 kap. 4 §). Med databas avses en samling av information lagrad för automatiserad behandling (1 kap. 2 §). Yttrandefrihetsgrundlagen kan alltså vara tillämplig på bl.a. sändningar av program i marknätet och genom tråd men även på tillhandahållande av program över internet, exempelvis beställ-tv.

De krav på anpassning av medieutbud och visuella identiteter som ställs upp i artikel 20 omfattar bl.a. användargränssnitt. Ett användargränssnitt kan exempelvis utgöra en del av en webbplats, som också innehåller en databas. De aktörer som omfattas av skyldigheter enligt artikel 20.2 är dock tillverkare, utvecklare och importörer av användargränssnitt. En sådan aktör är inte den som, i den egenskapen, sänder program eller tillhandahåller information ur en databas på det sätt som avses i yttrandefrihetsgrundlagen och som därmed kan åtnjuta grundlagsskydd för sin verksamhet. Kraven på aktörerna vad gäller anpassning av medieutbud och visuella identiteter kommer således inte i konflikt med yttrandefrihetsgrundlagen.

7 Tillsyn och andra uppgifter för tillsynsmyndigheten

I kapitlet redogörs för tillsynsmyndighetens uppgifter enligt mediefrihetsförordningen. Det lämnas också förslag på ytterligare uppgifter för tillsynsmyndigheten i syfte att säkerställa förordningens effektiva genomslag.

7.1 Tillsynsmyndighetens uppgifter och kraven på myndigheten

Förslag: Tillsynsmyndigheten ska utöva tillsyn över att artikel 6.1 i mediefrihetsförordningen och den nya kompletterande lagen följs. Det ska i lagen upplysas om att tillsynsmyndigheten enligt artikel 7.1 ska säkerställa tillämpningen av artiklarna 7–25 i mediefrihetsförordningen.

Det ska i förordning anges att Mediemyndigheten ska övervaka och rapportera om tilldelning av medel för statlig annonsering enligt artikel 25.3 och till regeringen lämna en särskild redovisning av denna rapportering.

Skälen för förslaget

Mediefrihetsförordningens reglering som gäller tillsynsmyndigheten

Enligt artikel 7.2 ska tillsynsmyndigheten, när det gäller utövandet av de uppgifter som tilldelas den genom mediefrihetsförordningen, omfattas av kraven som ställs upp i artikel 30 i AV-direktivet. Dessa krav innebär att tillsynsmyndigheten ska vara oberoende från såväl offentliga som privata organ. Den verksamhet som bedrivs ska vara

opartisk och öppen samt kunna granskas. Vidare ska myndighetens kompetens och befogenheter vara tydligt författningsreglerade. Artikel 7.1 fastslår också principer för tillsättning och entledigande av myndighetschefen och det ställs krav på medlemsstaterna att säkerställa effektiva överklagandemekanismer. Därutöver finns i artikeln bl.a. krav på att medlemsstaterna ska säkerställa att tillsynsmyndigheten har tillräckliga finansiella resurser. Detta krav gäller emellertid inte i förhållande till tillsynsmyndighetens uppdrag enligt mediefrihetsförordningen. I stort sett motsvarande krav återfinns dock i artikel 7.3 i mediefrihetsförordningen vari anges att medlemsstaterna ska säkerställa att myndigheten har tillräckliga ekonomiska resurser, personalresurser och tekniska resurser för fullgörandet av sina uppgifter enligt förordningen.

Den svenska förvaltningsmodellen medför att de krav som framgår av artikel 30 i AV-direktivet vad gäller oberoende, opartiskhet, självständighet och öppenhet, befogenheter och effektiva överklagandemöjligheter samt kraven på tillräckliga resurser i artikel 7.2 i mediefrihetsförordningen är uppfyllda (jfr prop. 2019/20:168 s. 152–153). Kravet på reglering av anställningsförfarande för myndighetschefen uppfylls genom regleringen i 23 § i instruktionen för Mediemyndigheten (2023:844) om att myndighetschefen som utgångspunkt anställs för en bestämd tid om sex år.

Uppgiften att säkerställa tillämpningen av kapitel tre i mediefrihetsförordningen

Enligt artikel 7.1 i mediefrihetsförordningen ska tillsynsmyndigheten säkerställa tillämpningen av kapitel tre (artiklarna 7–25) i förordningen. Det lämnas inte någon mer utförlig beskrivning av hur tillsynsmyndigheten ska gå till väga för att utföra sin uppgift. Däremot ställs krav på medlemsstaterna att säkerställa att tillsynsmyndigheten kan begära information och data för uppgiften (artikel 7.4).

Artiklarna i tredje kapitlet i förordningen är av olika karaktär, de avser tillsynsmyndighetens uppgift (artikel 7), nämndens uppbyggnad och uppgifter (8–13) och samarbete mellan tillsynsmyndigheter i olika medlemsstater (14–17). Ingen av de nämnda artiklarna ålägger enskilda aktörer skyldigheter. Det gör inte

heller artikel 19 om strukturerad dialog, artikel 21 om krav på nationella åtgärder som påverkar leverantörer av medietjänster eller artiklarna 22 och 23 som behandlar bedömning av koncentrationer på mediemarknaden. Beträffande de artiklar i kapitel tre som tydligt adresserar en aktör och ålägger denne skyldigheter återfinns artikel 18 om medieinnehåll på mycket stora onlineplattformar, artikel 20 om anpassning av medieutbudet, artikel 24 om publikmätning och artikel 25 om statlig annonsering.

Uppgiften att säkerställa tillämpningen av artiklarna i kapitel tre ges till tillsynsmyndighetens direkt genom förordningen och därmed är det upp till myndigheten att närmare bestämma hur detta ska ske. Det bör dock i den kompletterande lagen upplysas om att tillsynsmyndigheten har denna uppgift. Det är troligt att uppgiften kommer utföras på olika sätt beroende av karaktären på den artikel vars tillämplighet ska säkerställas. I avsnitt 7.4 lämnas förslag på vilka befogenheter myndigheten ska ha vid utförandet av uppgiften och vid utövandet av tillsyn.

Tillsynsmyndighetens säkerställande av tillämpningen av kapitel tre ska enligt artikel 7.1 i tillämpliga fall ske i samverkan med andra, både myndigheter och privata aktörer. Enligt 8 § förvaltningslagen (2017:90) föreligger en generell skyldighet för myndigheter att inom sitt verksamhetsområde samverka med andra myndigheter och enligt 6 § myndighetsförordningen (2007:515) ska en myndighet verka för att genom samarbete med myndigheter och andra ta till vara de fördelar som kan vinnas för enskilda samt för staten som helhet. Tillsynsmyndigheten har därmed möjlighet att genomföra sådan samverkan som förordningen förskriver där det bedöms vara aktuellt.

Närmare om uppgiften att säkerställa tillämpningen av artikel 20 och 25

Uppgiften att säkerställa tillämpningen av kapitel tre i förordningen omfattar två artiklar där det uppställs särskilda krav på att artiklarna övervakas (artiklarna 20 och 25).

För artikel 20 gäller att medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att tillverkare, utvecklare och importörer av enheter och användargränssnitt följer artikel 20.2 och 20.3 när de släpper ut enheter eller användargränssnitt på en medlemsstats

marknad (20.4). Av skälen till artikeln framgår att sådana lämpliga åtgärder kan uppnås genom att tillämpningen av och ändamålsenligheten hos de åtgärder som marknadsaktörerna vidtar övervakas (skäl 57). Genom de befogenheter som tillsynsmyndigheten föreslås få för att säkerställa tillämpningen av bl.a. artikel 20 bedöms det inte finns något behov av ytterligare reglering för att uppfylla kravet i artikeln.

I artikel 25 som innehåller bestämmelser om statlig annonsering är kraven på kontroll mer utförliga. Av artikeln framgår att tilldelningen av medel för statlig annonsering ska övervakas och rapporteras årligen på grundval av den information som de offentliga myndigheterna eller enheterna offentliggör (se avsnitt 6.1). Mediemyndigheten bör ges denna uppgift i sin instruktion. En sådan uppgift kan ges av regeringen med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen. Mediemyndigheten bör även till regeringen lämna en redovisning av sin rapportering för att göra det lättare att följa myndigheternas informations- och kommunikationsverksamhet, vilken statlig annonsering utgör en del av (jfr. prop. 2024/2025:1, utg. omr. 2, avsnitt 4.6.1). Redovisningen av rapporteringen bör inte ingå i myndighetens årsredovisning utan bör ske genom en särskild redovisning.

Av artikel 25.3 framgår vad uppgiften att övervaka och rapportera innebär och hur den ska utföras, någon närmare reglering av vad dessa uppgifter avser bedöms därför inte behövas. För uppgifterna får myndigheten begära ytterligare information från de myndigheter eller enheter som har skyldigheter enligt artikeln. Denna befogenhet ges direkt genom mediefrihetsförordningen och en nationell bestämmelse av samma slag krävs därför inte. Artikel 25 omfattas av tillsynsmyndighetens uppgift att säkerställa tillämpningen av kapitel tre i mediefrihetsförordningen. Denna uppgift torde i förhållande till artikel 25 ta sikte på att offentliga myndigheter och enheter efterlever artikelns krav vid tilldelning av offentliga medel (25.1). Uppgiften skiljer sig därmed från den övervakning och rapportering myndigheten ska utföra enligt artikel 25.3. I avsnitt 6.1 föreslås en anmälningsskyldighet i syfte att underlätta myndighetens övervakning och rapportering.

Tillsyn för att säkerställa ett effektivt genomslag av förordningen

Tillsynsmyndighetens uppgift att säkerställa tillämpning av kapitel tre i förordningen omfattar artiklarna 7–25. Det finns dock även andra artiklar i förordningen som ålägger aktörer skyldigheter och som bör omfattas av tillsyn i syfte att säkerställa att de efterlevs, för att på så sätt ge förordningen ett effektivt genomslag.

Artikel 6.1 innehåller bestämmelser med skyldigheter som är direkt tillämpliga för leverantörer av medietjänster (se avsnitt 4.3.1). Att dessa skyldigheter följs bör omfattas av tillsyn för att förordningen ska få effektivt genomslag. Tillsyn av att artikeln efterlevs bedöms också lämplig för att informationen i den databas som Mediemyndigheten föreslås få i uppgift att tillhandahålla ska vara fullständig och kunna hållas uppdaterad (se avsnitt 4.3.1).

Informationskravet i artikel 6.1 innefattar bl.a. att en leverantör av medietjänster ska göra information om ”sitt eller sina juridiska namn och kontaktuppgifter” åtkomlig för användare av tjänsten (artikel 6.1 a). I stort sett samma skyldighet finns redan i dag för vissa leverantörer av medietjänster enligt 8 § lagen (2002:454) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster och 2 kap. 1 § radio- och tv-lagen (2010:696). Det är Konsumentverket som utövar tillsyn över att bestämmelserna i dessa lagar efterlevs. Tillsynsmyndigheten (dvs. Mediemyndigheten) bör därför vid sin tillsyn över artikel 6.1, i denna del, undvika att besluta förelägganden om Konsumentverket bedriver tillsyn över samma aktör. Det är också viktigt att de båda myndigheterna har en god samverkan gällande sin tillsyn. Detta för att undvika en situation där en aktör påförs sanktioner från två olika myndigheter enligt två regleringar för samma underlåtenhet att lämna information.

Tillsynsmyndigheten bör även ha tillsyn över att bestämmelser i den kompletterande lagen efterlevs. Detta gäller inte minst för att kontrollera att aktörer anmäler koncentrationer på mediemarknaden eller fullföljer de andra anmälningsskyldigheter som föreslås i avsnitten 4.3.1, 5.2 och 6.1.

7.2 Tillsynsmyndigheten kommer ingå i Europeiska nämnden för medietjänster

Genom artiklarna 8–13 i mediefrihetsförordningen inrättas och regleras den Europeiska nämnden för medietjänster (nämnden). Nämnden ska ersätta och efterträda den europeiska gruppen av regleringsmyndigheter för audiovisuella medietjänster (Erga), som inrättades genom artikel 30 b i AV-direktivet (artikel 8).

Nämnden ska vara helt oberoende i fullgörandet av sina uppgifter och i utövandet av sina befogenheter (artikel 9) och ska bestå av företrädare för nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan (artikel 10).

Tillsynsmyndigheten kommer delta i nämnden. Den uppgift myndigheten i dag har att delta i Erga kommer i samband med det att upphöra.

7.3 Samarbete mellan medlemsstaternas tillsynsmyndigheter

Bedömning: Svenska myndigheter har utifrån nuvarande reglering möjlighet att delta i det tillsynssamarbete som etableras genom mediefrihetsförordningen (artiklarna 14–17)

Skälen för bedömningen: Artiklarna 14–17 etablerar regler för ett strukturerat samarbete mellan medlemsstaternas nationella tillsynsmyndigheter och andra myndigheter. Den ram för samarbete som ställs upp genom artiklarna är enligt skäl 44 i mediefrihetsförordningen avgörande för att upprätthålla ursprungslandsprincipen, som är en hörnsten i AV-direktivet. Målet med samarbetet bör, enligt samma skäl vara att säkerställa en samstämmig och effektiv tillämpning av förordningen och genomförandet av AV-direktivet, till exempel genom att säkerställa ett smidigt informationsutbyte mellan nationella tillsynsmyndigheter och genom att göra det möjligt att snabbt hantera frågor som rör jurisdiktion. Det finns inget hinder mot att en svensk myndighet deltar i samarbetet enligt bestämmelserna i mediefrihetsförordningen varför några kompletterande bestämmelser inte krävs.

Det ska dock noteras att vid handläggning av en begäran om samverkan är myndigheten begränsad av sina befogenheter enligt nationell rätt. På samma sätt får den anmodande myndigheten vägra att behandla en begäran om ett tillmötesgående av begäran skulle stå i strid med nationell rätt som är förenlig med unionsrätten. Detta skulle exempelvis kunna aktualiseras vid en begäran om informationsutbyte då den anmodande svenska tillsynsmyndigheten har att tillämpa nationell sekretesslagstiftning. En uppgift för vilken sekretess gäller får som utgångspunkt inte röjas för en utländsk myndighet eller en mellanfolklig organisation (8 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen [2009:400]).

Genom artiklarna 14–17 åläggs de involverande myndigheterna att göra sitt yttersta för att beakta nämndens yttrande i vissa situationer. I skäl 41 anges att en nationell tillsynsmyndighet genom att göra sitt bästa för att genomföra nämndens yttrande eller genom att vederbörligen förklara eventuella avvikelser från detta bör anses ha gjort sitt yttersta för att beakta nämndens yttrande. Principen om förvaltningsmyndigheters självständighet vid myndighetsutövning är grundläggande och slås fast i 12 kap. 2 § regeringsformen. Förhållandet mellan denna självständighet och kravet att beakta nämndens yttrande är inte oförenliga. Myndigheten är fri att göra en annan bedömning och agera i enlighet med denna så länge som avvikelserna motiveras.

7.4 Befogenheter vid utövandet av tillsynen

Förslag: En fysisk eller juridisk person som omfattas av en bestämmelse som tillsynsmyndigheten ska utöva tillsyn över eller av artiklarna 7–25 ska på begäran lämna de upplysningar eller handlingar som myndigheten behöver. Detta gäller även för de fysiska och juridiska personer som på grund av sitt yrke eller affärsverksamhet rimligen kan antas ha sådana upplysningar eller handlingar.

Tillsynsmyndigheten ska få besluta de förelägganden som behövs för att den som har skyldigheter enligt artiklarna 6.1 och 7–25 i mediefrihetsförordningen eller den kompletterande lagen ska fullgöra dessa. Ett föreläggande ska få förenas med vite.

Tillverkare, utvecklare eller importörer som omfattas av artikel 20 ska på begäran lämna de varuprover eller liknande som behövs för uppgiften att säkerställa tillämpningen av artikeln.

Beslut om föreläggande som förenats med vite ska få överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut enligt lagen ska inte få överklagas. Prövningstillstånd ska krävas vid överklagande till kammarrätt.

Skälen för förslaget

Rätt att begära upplysningar och handlingar

Enligt artikel 7.4 ska medlemsstaterna säkerställa att tillsynsmyndigheten, om det är nödvändigt för att den ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt förordningen, har befogenhet att inom rimlig tid begära information och data som är proportionell och nödvändig. Sådan information och data ska kunna begäras från fysiska eller juridiska personer som omfattas av artiklarna, och varje annan fysisk eller juridisk person som på grund av sitt yrke eller sin affärsverksamhet rimligen kan antas inneha sådan information och sådan data.

Kraven i artikeln på att tillsynsmyndigheten ska ges befogenhet att begära information och data bör utformas med utgångspunkt i hur liknande befogenheter ser ut i svensk rätt. I regeringens skrivelse En tydlig, rättssäker och effektiv tillsyn (skr. 2009/10:79 s. 50–51) gör regeringen bedömningen att tillsynsorgan bör ha rätt att av den objektsansvarige få del av de upplysningar eller handlingar som behövs för tillsynen. Det anges vidare att i de flesta fall behöver inte tvångsmedel användas vid utövandet av tillsynen. Det är dock viktigt att tillsynsorgan på de områden där det behövs har ett tydligt författningsstöd för att vidta åtgärder i de fall då den objektsansvarige inte är samarbetsvillig. I skrivelsen anges vidare att förfarandet att inhämta upplysningar, handlingar, föremål eller liknande bör ske i två steg. Först begär tillsynsorganet av den objektsansvarige att få ta del av de begärda objekten. Uppnås inte syftet med begäran får den objektsansvarige föreläggas att komma in med det som har begärts. För att föreläggandet ska få effekt bör det kunna förenas med vite.

Därför bör en fysisk eller juridisk person som omfattas av artiklarna 6.1 och 7–25 i mediefrihetsförordningen eller kompletteringslagen vara skyldiga att på begäran lämna de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynsmyndighetens tillsyn som föreslås i kompletteringslagen och för att säkerställa tillämpningen av artiklarna 7–25 i förordningen. Detsamma bör gälla för de fysiska och juridiska personer som på grund av sitt yrke eller affärsverksamhet rimligen kan antas ha sådana upplysningar eller handlingar. En sådan ordning anses uppfylla kraven i artikel 7.4. Att begreppet ”upplysningar och handlingar” används i stället för begreppet ”information och data” som används i artikeln påverkar inte den bedömningen då upplysningar och handlingar omfattar information och data.

Att en åtgärd inte får vara mer långtgående än vad som är nödvändigt för att uppnå det avsedda ändamålet följer av bl.a. 5 § förvaltningslagen. Att tillsynsmyndighetens begäran enbart ska avse proportionerliga och nödvändiga uppgifter i förhållande till fullgörandet av tillsynen följer på så vis av förvaltningslagen. Vidare är det upp till myndigheten att närmare utforma begäran så att det framgår inom vilken tid den förelagda aktören ska tillhandahålla efterfrågade upplysningar och handlingar. Vid sin begäran har myndigheten vidare att beakta nationella bestämmelser om bl.a. anonymitetsskydd och efterforskningsförbud (jfr. t.ex. skäl 77 i mediefrihetsförordningen). Tillsynsmyndighetens befogenheter begränsas således av bestämmelser i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen. Eftersom det följer redan av principen att grundlag har företräde framför vanlig lag, behöver detta inte anges särskilt (jfr. prop. 2011/12:175 s. 19).

Rätt att begära varuprover eller liknande

För tillsynsmyndighetens uppgift att övervaka hur tillverkare, utvecklare och importörer efterlever artikel 20 i mediefrihetsförordningen finns behov av att få tillgång till mer än upplysningar och handlingar. Mediemyndigheten bör kunna kontrollera de faktiska enheter och användargränssnitt aktörerna släpper ut på den svenska marknaden (jfr. skr. 2009/10:79 s. 51). Tillverkare, utvecklare eller importör som omfattas av artikel 20 bör därför på

begäran vara skyldiga att, till tillsynsmyndigheten, lämna de varuprover eller liknande som behövs för myndighetens uppgift att säkerställa tillämpningen av artikeln. Vid utformningen av bestämmelsen bör begreppet varuprover eller liknande användas. Det är i det aktuella fallet avsett att omfatta sådana enheter och användargränssnitt eller delar därav som omfattas av kraven i artikel 20.2 och 3. Som framgår av avsnitt 10.2 föreslås befogenheten gälla först från och med 8 maj 2027.

Förelägganden

I mediefrihetsförordningen finns inget krav på att tillsynsmyndigheten ska kunna vidta åtgärder om den vid sin tillsyn upptäcker att en aktör inte efterlever förordningens krav. Däremot är utgångspunkten för svenska myndigheters tillsyn, som redogörs för ovan, att en begäran om tillgång till upplysningar och handlingar ska kunna följas upp av ett föreläggande. Likaså kan möjligheten att besluta om förelägganden vara ett sätt att ge mediefrihetsförordningen ett effektivt genomslag. Tillsynsmyndigheten bör därför ges möjlighet att meddela de förelägganden som behövs för att de som har skyldigheter enligt mediefrihetsförordningen, kompletteringslagen eller föreskrifter som meddelats i anslutning till lagen ska fullgöra dessa.

Vite

Förelägganden bör få förenas med vite för att de ska få effekt och efterföljas av den förelagda aktören. Det är emellertid inte givet att det alltid är nödvändigt att förena förelägganden med vite. Beroende på vem som är mottagare av föreläggandet och vad det avser kan det i ett inledande skede framstå som obehövligt med ett vite. Det bör därför anges att ett föreläggande får förenas med vite och på så vis lämnas till tillsynsmyndigheten att avgöra detta. Skulle ett föreläggande utan vite inte följas, har myndigheten förstås möjlighet att besluta om ett nytt föreläggande som då kan förenas med vite.

Bestämmelser om handläggningen av ärenden om vitesföreläggande och vad som ska beaktas när vitesbeloppet bestäms återfinns i lagen (1985:206) om viten, förkortad viteslagen. Lagen

gäller viten som enligt lag eller annan förordning får föreläggas av myndigheter, såvida inte annat följer av vad som är särskilt föreskrivet (1 §). Bestämmelserna i viteslagen innebär bl.a. att frågor om utdömmande av vite prövas av förvaltningsrätt på ansökan av den myndighet som har utfärdat vitesföreläggandet. Enligt 3 § viteslagen ska vite, när det föreläggs, fastställas till ett belopp som med hänsyn till vad som är känt om adressatens ekonomiska förhållanden och till omständigheterna i övrigt kan antas förmå honom att följa det föreläggande som är förenat med vitet.

Någon särreglering för sådan handläggning eller bestämmande av belopp av vitet finns det inte behov av. Vidare kan konstateras att förvaltningslagen (2017:900) och förvaltningsprocesslagen (1971:291) är tillämpliga på handläggningen av vitesförelägganden hos myndigheter och i allmän förvaltningsdomstol.

Överklagande

I förvaltningslagen finns bestämmelser om vad som ska gälla för överklagande av beslut, vem som har rätt att klaga och vilka beslut som får överklagas. Bestämmelserna tillämpas dock inte om någon annan lag eller förordning innehåller bestämmelser som avviker från förvaltningslagen (4 §). Av förarbetena till förvaltningslagen framgår att syftet med överklagandeinstitutet är att ge den som på ett visst sätt påverkas av ett beslut en möjlighet att få beslutet upphävt eller ändrat för att på så sätt undvika de oönskade verkningar som beslutet annars skulle innebära (prop. 2016/17:180 s. 248). Vidare påtalas att enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer ska beslut som har en påvisbar effekt kunna överklagas, dock inte beslut som enbart i mycket begränsad utsträckning kan påverka någons faktiska situation. Avgörande för om en myndighets ställningstagande, oavsett hur det har rubricerats, utgör ett överklagbart beslut är således vilka faktiska verkningar det får för den som berörs av det (se HFD 2024 ref 1 punkt 26 och däri angivna rättsfall).

För att inte skapa otydlighet om hur olika beslut enligt kompletteringslagen ska få överklagas bör detta regleras uttömmande i lagen. Möjligheten att överklaga tillsynsmyndighetens beslut enligt kompletteringslagen bör begränsas till

beslut om förelägganden som förenats med vite. Anledningen till att beslut om förelägganden som inte förenas med vite inte bör få överklagas är att ett sådant beslut om föreläggande till sin natur inte är möjligt att verkställa. Skyldigheten föreläggandet avser bedöms då vara av begränsad betydelse för den förelagda parten.

Förvaltningsprocesslagen reglerar inte vilka mål eller måltyper som omfattas av krav på prövningstillstånd. Sådana regler återfinns i stället i de materiella reglerna. I det här fallet bör prövningstillstånd krävas för att ett beslut ska tas upp till prövning i kammarrätten.

8 Krav som gäller public service

I kapitlet redogörs för förslag och bedömningar kopplade till mediefrihetsförordningens reglering av public service (artikel 5).

8.1 Mediefrihetsförordningens reglering av public service

Mediefrihetsförordningen innehåller bestämmelser för säkerställandet av oberoendet av leverantörer av public service-medier (artikel 5). Leverantörer av public service-medier definieras i artikel 2.3 som en leverantör av medietjänster som anförtrotts ett uppdrag att verka i allmänhetens tjänst enligt nationell rätt och som erhåller nationell offentlig finansiering för att fullgöra ett sådant uppdrag.

Artikel 5.1 ålägger medlemsstaterna att säkerställa att leverantörer av public service-medier är redaktionellt och funktionellt oberoende och att de på ett opartiskt sätt erbjuder sin publik en mångfald av information och åsikter i enlighet med sitt uppdrag att verka i allmänhetens tjänst såsom fastställts på nationell nivå i enlighet med Amsterdamprotokollet (protokoll om systemet för radio och tv i allmänhetens tjänst i medlemsstaterna [EGT C 340, 10.11.1997]). Av Amsterdamprotokollet följer att medlemsstaterna själva definierar vad som ska ingå i public service-uppdraget och väljer hur det ska finansieras så länge som finansieringen inte påverkar konkurrensen och handelsvillkoren i gemenskapen i en omfattning som kan strida mot det gemensamma intresset.

Artikel 5.2 innehåller bestämmelser om utnämning och entledigande av verksamhetschefen och styrelseledamöterna hos leverantörer av public service-medier. I artikeln föreskrivs bl.a. att styrelseledamöterna och verksamhetschefen ska utnämnas på

grundval av förfaranden och enligt kriterier som på förhand har fastställts på nationell nivå samt att beslut om entledigande innan deras förordnanden har löpt ut ska kunna prövas rättsligt. Artikeln reglerar även under vilka förutsättningar förtida entledigande av en styrelseledamot eller verksamhetschefen får ske. Det anges därutöver att förordnandena ska vara tillräckligt långa för det faktiska oberoendet hos public service-medier.

Av artikel 5.3 följer att medlemsstaterna ska säkerställa att finansieringsförfarandena för leverantörer av public service-medier bygger på transparenta och objektiva kriterier som fastställts i förväg. Finansieringsförfaranden ska garantera att leverantörerna av public service-medier har tillräckliga, hållbara och förutsebara ekonomiska resurser som möjliggör fullgörande av och utvecklingsförmåga inom ramen för public service-uppdraget. De ekonomiska resurserna ska vara av ett slag som skyddar det redaktionella oberoendet hos leverantörerna av public service-medier. I skäl 31 anges att sådan finansiering helst, för att undvika att årliga budgetförhandlingar riskerar att ge upphov till otillbörligt inflytande, bör beslutas och anslås på flerårig basis.

Slutligen föreskrivs i artikel 5.4 att tillämpningen av artikeln ska övervakas och att resultatet av övervakningen ska göras tillgänglig för allmänheten.

8.2 Behovet av kompletterande bestämmelser

8.2.1 Krav på oberoende och finansiering

Bedömning: Mediefrihetsförordningens krav på att medlemsstaterna ska säkerställa public services oberoende (artikel 5.1) och transparenta och objektiva finansieringsförfaranden (artikel 5.3) är uppfyllda genom nuvarande organisering och reglering av public service.

Skälen för bedömningen

Utgångspunkten i regleringen av public service är att verksamheten ska vara oberoende

Genom artikel 5.1 åläggs medlemsstaterna att säkerställa public service-mediers oberoende. I Sverige utgör Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB (public service-företagen) leverantörer av public service-medier enligt mediefrihetsförordningens definition (jfr. prop. 2018/19:136 s. 13). Den svenska regleringen av public service bygger på att den verksamhet som public service-företagen bedriver ska vara oberoende. Public service-företagen är aktiebolag som ägs av Förvaltningsstiftelsen för Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB och Sveriges Utbildningsradio AB, härfter Förvaltningsstiftelsen. Strukturen med stiftelse som ägare har valts eftersom formen bäst har ansetts kunna tillgodose kraven på självständighet och integritet för public service-företagen i förhållande till staten som den yttersta ägaren (prop. 1992/93:236, s. 12). I public service-företagens sändningstillstånd framgår att den verksamhet som företagen har i uppgift att bedriva i allmänhetens tjänst ska präglas av oberoende och stark integritet och bedrivs självständigt i förhållande till såväl staten som olika ekonomiska, politiska och andra intressen och maktsfärer i samhället. Att public service-företagen kan upprätthålla integritet och redaktionellt oberoende har också återkommande betonats som en grundläggande förutsättning för public service (se till exempel SOU 2020:45 s. 367 och 368 och SOU 2024:34 s. 149 och de hänvisningar till förarbeten som anges där).

Public service-företagens oberoende skyddas även i yttrandefrihetsgrundlagen. Av 3 kap. 6 § YGL framgår att den som sänder program självständigt avgör vad som ska förekomma i programmen. Regleringen är i första hand tänkt som ett skydd i förhållande till det allmänna, det vill säga staten. Bestämmelsen värnar dock även oberoendet gentemot andra, till exempel annonsörer (prop. 1990/91:64 s. 117).

Utifrån det sätt på vilket public service organiseras och den grundläggande principen om ett oberoende public service som tar sig uttryck i den reglering som styr verksamheten säkerställs att public service-företagen är oberoende på så sätt som krävs enligt artikel 5.1.

Finansieringen av svensk public service uppfyller förordningens krav

Public service-verksamheten finansieras genom en särskild public service-avgift. Avgiften ska enligt 1 § lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst, förkortad finansieringslagen, finansiera radio- och tv-verksamhet och verksamhet som är direkt anknuten till den.

Riksdagen beslutar om tilldelning av avgiftsmedel för public service-företagens verksamhet som avser hela den period som deras sändningstillstånd gäller för, dvs. åtta år (2 § första stycket finansieringslagen). Bestämmelsen om att medeltilldelningen ska avse hela den period som sändningstillstånden gäller infördes i syfte att stärka public service-företagens självständighet och integritet (prop. 2017/18:261 s. 45 och 44). I betänkandet Ansvar och oberoende – public service i oroliga tider (SOU 2024:34) föreslås att regleringen av finansieringen ska flyttas från finansieringslagen till en ny public service-lag. Någon ändring i sak av hur finansieringen av public service regleras föreslås dock inte. Principerna om att riksdagen för en period om åtta år beslutar om riktlinjerna för public service-uppdraget och om tilldelningen av medel som ingår i detta uppdrag föreslås vidare framgå av lag. Den reglering och de principer som gäller för finansieringen av public service som beskrivs ovan uppfyller de krav som ställs i artikel 5.3.

8.2.2 Bestämmelser om utnämning och kriterier för uppdraget som styrelseledamot och verkställande direktör

Förslag: Ett public service-företags bolagsordning ska, utöver vad som gäller enligt aktiebolagslagen, innehålla förfaranderegler för utnämning av styrelseledamöter och verkställande direktör samt kriterier för dessa uppdrag. Förfaranderegler och kriterierna ska inte omfatta arbetstagarrepresentanter.

Skälen för förslaget

Kraven i mediefrihetsförordningen

Enligt artikel 5.2 ska förfaranden och kriterier för utnämning av styrelseledamöter och verksamhetschefen i public service-medier fastställas på nationell nivå. Förfarandena ska vara öppna, effektiva och icke-diskriminerande och kriterierna ska vara transparenta, objektiva, icke-diskriminerande och proportionella. Därutöver anges att förordnandet för styrelseledamöter och verksamhetschefen ska vara tillräckligt långa för det faktiska oberoendet hos leverantörerna av public service-medier.

Förordningens krav gäller i förhållande till styrelseledamöter och den verkställande direktören i public service-företagen

Begreppen styrelseledamöter och verksamhetschef definieras inte i mediefrihetsförordningen. Det framgår dock tydligt att styrelseledamöterna i public service-företagen omfattas av kraven i artikel 5.2. Vad avser begreppet verksamhetschefen kan konstateras att det används i bestämd form i artikeln, vilket leder till slutsatsen att det är en (1) verksamhetschef som avses. Av skälen till artikel 5 framgår också att de som omfattas av artikeln är de som är högst i beslutskedjan vad gäller att fastställa redaktionella strategier. I ett aktiebolag måste termen verksamhetschefen således anses motsvaras av den verkställande direktören, men inte av andra personer i företagets ledningsgrupp eller andra chefer för delar av företagets verksamhet. Kraven i artikel 5.2 gäller således både för styrelseledamöterna och för den verkställande direktören i respektive public service-företag.

Befintlig reglering om utnämning av styrelseledamöter och verkställande direktör motsvarar inte förordningens krav

Eftersom företagens oberoende har varit en central fråga för utformningen av hur public service organiseras i Sverige är ansvaret för utnämning av styrelser i public service-företagen överlämnat till Förvaltningsstiftelsen och utnämning av den verkställande direktören till styrelsen i respektive public service-företag. Vid

utförandet av dessa uppgifter har bolagsstämman och styrelsen att förhålla sig till lagstiftning, i tillämpliga fall reglering som tagits fram inom ramen för självregleringssystem samt företagets bolagsordningar.

I aktiebolagslagen (2005:551), härafter förkortad ABL, återfinns den grundläggande regleringen av hur styrelsen och den verkställande direktören utses. Styrelsen ska utses av bolagsstämman om det inte anges i bolagsordningen att det ska ske på annat sätt (8 kap. 8 § ABL). För den verkställande direktören anges att styrelsen får utse en sådan (8 kap. 27 § ABL). I lagen anges även obligatoriska kvalifikationskrav för styrelseledamöter och den verkställande direktören, bl.a. måste hälften av styrelseledamöterna vara bosatta inom EES (8 kap. 9 § ABL). Det regleras även att en juridisk person inte får vara styrelseledamot, inte heller den som är underårig eller i konkurs eller som har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken. Detsamma gäller den som har näringsförbud enligt 11 § lagen (2014:836) om näringsförbud (8 kap. 10 och 11 §§ ABL). För verkställande direktör gäller samma bosättningskrav och grundläggande kvalifikationskrav som för styrelseledamöter (8 kap. 30–32 §§ ABL). I övrigt innehåller inte aktiebolagslagen någon närmare reglering av förfarandet för hur styrelsen och verkställande direktör utses och uppställer inte heller andra kriterier för styrelseledamöter eller verkställande direktör.

Svensk kod för bolagsstyrning tillämpas i viss mån av public service-företagen på frivillig väg. Koden etablerades 2005 efter ett arbete av Kodgruppen (SOU 2004:46 och 2004:130) och hålls uppdaterad av Kollegiet för svensk bolagsstyrning. Koden syftar till att stärka förtroendet för de svenska börsbolagen genom att främja en positiv utveckling av bolagsstyrningen i dessa bolag men kan tillämpas på frivillig väg av andra bolag. Koden kompletterar befintlig lagstiftning. Det anges i koden att val och arvodering av styrelse ska beredas genom en av ägarna styrd, strukturerad och bekantgjord process, som skapar förutsättningar för väl underbyggda beslut. Koden innehåller även regler gällande styrelsens storlek och sammansättning. Några motsvarande regler för den verkställande direktören finns inte i koden.

Av public service-företagens bolagsordningar framgår att bolagsstämman utser styrelsen, förutom de ledamöter som utses enligt lagen om styrelserepresentation för de privatanställda, och att

styrelsen i sin tur utser verkställande direktör. Public service-företagens bolagsordningar innehåller därutöver vissa kriterier för styrelsen. Det anges att styrelsen samlat bör ha bred kompetens inom olika samhällsområden, att ledamöterna inte får ha partipolitiska uppdrag och att en jämn könsfördelning ska eftersträvas. Det regleras även i bolagsordningarna att en styrelseledamot i Förvaltningsstiftelsen inte får vara styrelseledamot i företagen.

Det är utifrån genomgången ovan klart att det varken i författningar, självregleringssystem eller i public service-företagens bolagsordningar uppställs sådana förfaranderegler för utnämning eller kriterier för uppdragen som styrelseledamöter och verkställande direktör som fullt ut motsvarar mediefrihetsförordningens krav. Sådana förfaranderegler och kriterier behöver därför införas.

Att genom författning närmare reglera förfarandena för utnämning och ange kriterier för uppdragen som styrelseledamot och verkställande direktör bedöms inte vara ändamålsenligt mot bakgrund av hur public service är organiserat i Sverige. Företagen bör i stället själva bestämma förfaranden för utnämning och ange de kriterier som ska gälla för uppdragen. Ett ändamålsenligt sätt att göra detta är att företagen i sina bolagsordningar anger sådana förfaranderegler och kriterier. En sådan reglering bedöms uppfylla mediefrihetsförordningens krav.

För att säkerställa att de kriterier och förfaranderegler som mediefrihetsförordningen kräver faktiskt anges i företagens bolagsordningar bör det i den föreslagna public service-lagen införas ett sådant krav. Public service-företagens bolagsordningar bör därför, utöver vad som framgår av 3 kap. 1–3 §§ aktiebolagslagen (2005:551), innehålla förfaranderegler för ett transparent, öppet, effektivt och icke-diskriminerande utnämning av styrelseledamöter och verkställande direktör och transparenta, objektiva och icke-diskriminerande kriterier för uppdragen. Några närmare anvisningar för hur förfaranden och kriterier utformas bör inte ges utan detta överlämnas till public service-företagen.

Public service-företagen utser inte de styrelseledamöter som utses enligt lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda. Därför bör inte förfarandereglerna och kriterierna omfatta dessa ledamöter.

Förordnandetiden för styrelseledamöter och den verkställande direktören

Av artikel 5.2 andra stycket följer att förordandet som styrelseledamot och verkställande direktör i public service-företagen ska vara tillräckligt långt för det faktiska oberoendet hos företagen. Bestämmelsen är i denna del utformad så att den är direkt tillämplig för de som utser styrelseledamöter och verkställande direktör dvs. bolagsstämman och styrelsen i public service-företagen.

8.2.3 Rättslig prövning av beslut om entledigande i förtid

Förslag: Ett beslut av bolagsstämman eller styrelsen i ett public service-företag att entlediga en styrelseledamot eller den verkställande direktören innan förordnandetiden löpt ut ska, på talan av den som entledigats, upphävas om beslutet inte uppfyller förutsättningarna i artikel 5.2 tredje stycket i mediefrihetsförordningen.

Talan ska väckas vid allmän domstol inom tre månader från dagen för beslutet om entledigande. Om inte talan väcks inom den tiden är rätten att föra talan förlorad.

Skälen för förslaget

Förutsättning för förtida entledigande enligt mediefrihetsförordningen

Av artikel 5.2 tredje stycket mediefrihetsförordningen följer att förtida entledigande av en styrelseledamot eller den verkställande direktören i public service-företag ska vara vederbörligen motiverade, får fattas endast i undantagsfall om vederbörande inte längre uppfyller de på nationell nivå på förhand fastställda villkoren för uppdraget, på förhand ska meddelas de berörda personerna och ska kunna prövas rättsligt.

De förutsättningar som ska vara uppfyllda vid ett förtida entledigande är utformade på ett sådant sätt att de är direkt tillämpliga. De ska därför beaktas av den som beslutar om att entlediga en styrelseledamot eller verkställande direktör innan deras förordnanden löpt ut.

Nuvarande regler om entledigande av styrelseledamöter och verkställande direktör

Av aktiebolagslagen framgår att en styrelseledamots uppdrag upphör i förtid om den som utsett ledamoten anmäler att uppdraget ska upphöra (8 kap. 14 § ABL). Vad gäller verkställande direktör saknas i aktiebolagslagen uttrycklig reglering om vem som entledigar denne. Det är dock styrelsen som får utse verkställande direktör (8 kap. 27 § ABL). Det åligger således också styrelsen att entlediga den verkställande direktören (se bl.a. Johansson, Bolagsstämman i svenska aktiebolag, JUNO version 1, s. 46). Styrelsen i public service-företagen utses enligt företagets bolagsordningar för tiden intill utgången av nästa årsstämma. För den verkställande direktören finns ingen motsvarande reglering. Enligt uppgift från public service-företagen utses den verkställande direktören normalt utan tidsbegränsning.

Nuvarande möjligheter att väcka talan mot ett public service-företags beslut

Enligt aktiebolagslagen är det möjligt att klandra ett bolagsstämmobeslut om det inte har kommit till i behörig ordning eller på annat sätt strider mot aktiebolagslagen, tillämplig lag om årsredovisning eller bolagsordning (7 kap. 50 § ABL). Talan kan föras mot ett beslut som är formellt felaktigt, dvs. felaktigt i fråga om tillkomstsättet. Talan kan också föras mot ett beslut som är behäftat med materiellt fel genom att det strider mot exempelvis aktiebolagslagen eller bolagsordningen. Däremot är det enligt bestämmelsen inte möjligt att klandra ett bolagsstämmobeslut på den grund att beslutet strider mot en EU-rättsakt. Det är inte möjligt att klandra en styrelses beslut enligt aktiebolagslagen. Inte heller har det bedömts vara möjligt att föra en fastställesetalan rörande styrelsebeslutets ogiltighet (se Johansson, svensk associationsrätt i huvuddrag, JUNO version 13 sid. 234 och Svea hovrätts beslut i mål Ö 4304/91). Någon möjlighet att få ett public service-företags beslut att entlediga en styrelseledamot eller verkställande direktör innan förordnandetiden löpt ut prövat rättsligt mot bakgrund av att beslutet strider mot en EU-förordning finns således inte i dag.

Ett public service-företags beslut om entledigande i förtid bör kunna prövas av allmän domstol

Innebörden av begreppet rättslig prövning utvecklas inte i mediefrihetsförordningen. Att möjliggöra för beslut om förtida entledigande att prövas i domstol bör dock vara ett lämpligt sätt att uppfylla förordningens krav. Som redogörs för ovan är huvudregeln enligt aktiebolagslagen att bolagsstämman utser och entledigar styrelseledamöter och att styrelsen utser och entledigar verkställande direktör. Att så sker i public service-företagen följer också av deras bolagsordningar. Det är därför enbart bolagsstämmans och styrelsens beslut om entledigande som bör kunna prövas. På så vis förhindras att möjligheten till prövning blir mer omfattande än vad som behövs för att syftet med mediefrihetsförordnings krav på rättslig prövning ska uppfyllas. Exempelvis medför det att entledigande av styrelserepresentanter enligt lagen om styrelserepresentation för de privatanställda inte kommer att kunna prövas. De beslut som kan komma att prövas avser därmed förhållandet mellan en entledigad styrelseledamot eller den verkställande direktören och företaget, alltså mellan enskilda. Prövningen av besluten bör därför ske i allmän domstol enligt vanliga tvistemålsregler. För att allmän domstol ska kunna pröva besluten behöver lagstöd finnas. Ett sådant lagstöd bör därför införas.

En grundförutsättning för att beslutet ska kunna prövas av domstolen är att det avser ett entledigande innan förordnandetiden för uppdraget löpt ut. Det förutsätter således att förordnandet är tidsbestämt.

Vad som ska prövas och följderna av att ett beslut inte uppfyller förutsättningarna i mediefrihetsförordningen

För att uppfylla kravet i mediefrihetsförordningen bör beslutet prövas mot de kriterier för förtida entledigande som anges i mediefrihetsförordningen. Avser entledigandet ett uppdrag under pågående förordnandetid kommer prövningen avse om beslutet varit förenligt med förutsättningarna för förtida entledigande i artikel 5.2 tredje stycket i mediefrihetsförordningen; alltså om det varit vederbörligen motiverat, om personen som entledigats inte längre

uppfyller kriterierna för uppdraget och om beslutet på förhand meddelats den berörda personen. De kriterier för uppdraget som avses är de som föreslås framgå av företagens bolagsordningar i avsnitt 8.2.2.

Det finns inget som hindrar att bolagsstämman eller styrelsen efter att talan mot bolaget väckts fattar ett nytt beslut i samma ärende. I det nya beslutet kan även föreskrivas att det tidigare beslutet inte längre ska vara giltigt. Det är upp till domstolen att i ett sådant fall ta ställning till vad som återstår att pröva (jfr vad som anges rörande klander av bolagsstämmobeslut i Nerep m.fl., Aktiebolagslagen, 7 kap. 50 §, Lexino 2024-05-22, JUNO).

I likhet med vad som gäller för bolagsstämmobeslut som klandras enligt aktiebolagens regler bör beslut som inte uppfyller förutsättningarna i 5.2 tredje stycket i mediefrihetsförordningen förklaras ogiltiga och upphävas, det gäller oavsett om beslutet inte uppfyller formella eller materiella kriterier i artikeln. Någon möjlighet för domstolen att ändra ett felaktigt beslut bör inte finnas.

Rätten att väcka talan bör begränsas till den som entledigats och bör förfalla efter tre månader

Möjligheten att väcka talan mot beslut om entledigande bör vara begränsat till den som har entledigats genom beslutet. Den personen anses ha bäst möjlighet att bevaka intresset att entledigandet inte sker i strid med mediefrihetsförordningen. Denna möjlighet bör vara begränsat i tid för att undvika ett osäkerhetstillstånd för public service-företaget. Talan bör således väckas senast tre månader från dagen för beslutet. En sådan frist motsvarar den frist som gäller för klandertalan enligt 7 kap. 51 § ABL. En längre preskriptionstid än så eller en frist som gäller från den dag då den entledigade fick del av beslutet riskerar att skapa ett osäkerhetstillstånd som kan vara till nackdel för public service-företaget i fråga. Fristen om tre månader från dagen för beslutet bedöms vara så pass lång att den även garanterar den entledigade en möjlighet att få sin sak prövad. Det finns inget som hindrar att företaget utser en ny person att utöva det uppdrag som beslutet om entledigande gäller även under pågående talefrist.

8.2.4 Registrering enligt aktiebolagslagen av beslut om entledigande i förtid

Förslag: Ett beslut av bolagsstämman eller styrelsen i ett public service-företag om entledigande i förtid av en styrelseledamot eller den verkställande direktören som den entledigande inte längre kan föra talan mot får registreras av Bolagsverket enligt bestämmelserna i aktiebolagslagen, även om beslutet inte uppfyller förutsättningarna i artikel 5.2 tredje stycket mediefrihetsförordningen.

Skälen för förslaget: Ändringar i en styrelses sammansättning gäller från den tidpunkt då anmälan om ändring kom in till Bolagsverket eller från den senare tidpunkt som anges i det beslut som anmälan grundar sig på (8 kap. 13 § ABL). Motsvarande gäller för uppdraget som verkställande direktör (8 kap. 33 § ABL). Om Bolagsverket registrerar det anmälda beslutet eller inte påverkar inte beslutets rättsverkan men har betydelse för den positiva och negativa publicitetsverkan i 27 kap. 4–5 §§ ABL.

Innan Bolagsverket registrerar ett beslut som anmälts för registrering ska myndigheten enligt 27 kap. 2 § första stycket ABL utföra en legalitetsprövning. Detta avser såväl en formell som materiell prövning. Bolagsverket ska vid prövningen granska om ett beslut som anmälts för registrering eller en handling som bifogas anmälan

- har tillkommit i behörig ordning,
- till sitt innehåll är förenlig med lag, annan författning och bolagsordningen, och
- inte i något viktigt hänseende är otydligt eller vilseledande formulerat.

Om Bolagsverket vid sin prövning kommer fram till att det föreligger hinder mot registrering ska verket förelägga anmälaren att yttra sig i frågan eller göra rättelse inom viss tid. Följs inte föreläggandet ska Bolagsverket skriva av anmälan. Om det även sedan anmälaren har yttrat sig finns hinder för registrering ska Bolagsverket vägra registrering (27 kap. 2 § andra och tredje stycket ABL). Trots dessa bestämmelser får ett bolagsstämmobeslut som

inte har kommit till i behörig ordning eller på annat sätt strider mot ABL, tillämplig lag om årsredovisning eller bolagsordningen registreras om klandertalan inte väckts inom den tremånadersfrist som gäller enligt 7 kap. 51 § ABL (27 kap. 2 § fjärde stycket³).

Bolagsverkets legalitetsprövning enligt 27 kap. 2 § första stycket ABL omfattar ett besluts förenlighet med EU-förordningar eftersom sådana förordningar är direkt tillämpliga och likställda med svensk lag (se t.ex. prop. 1999/2000:126 s. 272). Om innehållet i ett beslut om förtida entledigande av en styrelseledamot eller verkställande direktör som anmälts för registrering inte uppfyller förutsättningarna i mediefrihetsförordningen utgör det således ett hinder för registrering. Bolagsverket bör dock, på motsvarande sätt som gäller för bolagsstämmbeslut enligt 7 kap. 50 och 51 §§ ABL, kunna registrera ett sådant beslut om det inte längre är möjligt att föra talan mot beslutet enligt vad som föreslås i avsnitt 8.2.3. En bestämmelse med den innebörden bör därför införas i den föreslagna public service-lagen.

Det skulle kunna inträffa att ett bolagsstämmbeslut både kan klandras enligt den ordning som föreslås enligt 8.2.3 och enligt aktiebolagslagen (7 kap. 50 § ABL). I en sådan situation bör beslutet inte kunna registreras av Bolagsverket förrän tidsfristen för att väcka talan både enligt förslaget i 8.2.3 och enligt 7 kap. 51 § första stycket ABL löpt ut. Skulle talan mot beslutet ha väckts enligt endera bestämmelsen bör registrering i princip inte göras förrän en dom föreligger (se prop. 1975:103 s. 559).

8.2.5 Övervakning av tillämpningen av artikel 5

Förslag: Granskningsnämnden för radio och tv ska årligen övervaka tillämpningen av artikel 5 i mediefrihetsförordningen och de kompletterande bestämmelser som föreslås med anledning av artikeln. Resultatet av denna övervakning ska göras tillgänglig för allmänheten. Granskningsnämnden ska få begära in de underlag och yttranden som behövs för övervakningen.

³ 27 kap. 3 § enligt förslaget i propositionen Bolag och brott (prop. 2024/25:8)

Skälen för förslaget

Övervakningen enligt mediefrihetsförordningen

Enligt artikel 5.4 i mediefrihetsförordningen ska medlemsstaterna utse en eller flera oberoende myndigheter eller ett eller flera oberoende organ eller införa mekanismer, som är fria från politiskt inflytande från regeringar, för att övervaka tillämpningen av artikel 5 punkterna 1, 2 och 3. Resultaten av övervakningen ska göras tillgängliga för allmänheten. Uttrycket ”övervaka tillämpningen av” får i detta sammanhang förstås som att övervakning ska ske både av artikeln och de kompletterande bestämmelser som föreslås för att genomföra delar av artikeln.

Kraven på Sverige som medlemsstat i artikel 5.1 och 5.3 uppfylls, som konstateras i avsnitt 8.2.1, genom befintlig reglering och genom det sätt public service-företagens verksamhet är organiserad, både vad gäller deras uppdrag och deras finansiering. Övervakningen i de delarna bör således ske genom uppföljning av att detta även fortsättningsvis upprätthålls. Någon närmare bedömning av innehållet i public service-uppdraget eller av finansieringsnivå bör inte omfattas av övervakningen. Underlaget för övervakningen bör återfinnas i offentligt källmaterial såsom propositioner, sändningstillstånd, medelsvillkor och motsvarande.

Övervakning ska även ske av tillämpningen av artikel 5.2 och därmed av den reglering som föreslås i avsnitt 8.2.2 om att public service-företagens bolagsordningar ska innehålla förfaranderegler och kriterier samt att det ska finnas en möjlighet till rättslig prövning. Övervakningen av hur detta sker och hur public service-företagen efterlever direkt tillämpliga delar av artikel 5.2 bör vara på en övergripande nivå och inte i detalj avse hur de tillämpas av public service-företagen i det enskilda fallet. Övervakning bör exempelvis inte avse huruvida ett enskilt entledigande skett i enlighet med mediefrihetsförordningen eller inte. Denna fråga kan nämligen komma att prövas av allmän domstol enligt det förfarande som föreslås i avsnitt 8.2.3. Övervakningen av möjligheten till rättslig prövning kan exempelvis göras genom en redovisning av hur många sådana rättsliga prövningar som gjorts under året.

Granskningsnämnden för radio och tv bör utföra övervakningen

Granskningsnämnden för radio och tv (granskningsnämnden), som är ett självständigt beslutsorgan inom Mediemyndigheten, övervakar genom granskning i efterhand om program står i överensstämmelse med radio- och tv-lagen (2010:696) och de programrelaterade villkor som kan gälla för programmen. Granskningsnämnden bedömer också årligen i efterhand, utifrån redovisningar av public service-företagen, om företagen uppfyllt sina uppdrag enligt villkor i sändningstillståndet, medelsvillkoren eller andra beslut av regeringen som meddelats med stöd av radio- och tv-lagen.

Det är därför lämpligt att granskningsnämnden även övervakar tillämpningen av artikel 5 i mediefrihetsförordningen och de kompletterande bestämmelser som föreslås med anledning av artikeln. Som anges ovan är avsikten inte att granskningsnämnden ska övervaka om tillämpningen av artikel 5 och kompletterande bestämmelser varit riktig eller inte. Snarare bör övervakningen fungera som en uppföljning av hur tillämpningen av aktuella bestämmelser skett. Uppgiften bör ges till granskningsnämnden genom förordning med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen.

För övervakningen kan det finnas behov att ta del av underlag från bl.a. public service-företagen. Ett sätt att uppnå detta är att public service-företagen i sin årliga redovisning åläggs att redovisa exempelvis innehållet i sina bolagsordningar och hur de hanterat utnämnannde och entledigande av verkställande direktör och styrelseledamöter. Viss del av ett sådant underlag utgör dock allmänt tillgängliga handlingar och det bedöms inte finnas behov av en särskild redovisning av det. Det är inte heller på förhand självklart vilket material som kan behövas för övervakningen. Det bedöms därför lämpligare att granskningsnämnden ges möjlighet att begära in behövliga underlag och yttranden. En begäran från granskningsnämnden i ett sådant ärende bör inte innebära en skyldighet för den som begäran riktas mot att efterleva det. Detta med hänsyn till den typ av övervakning som ska genomföras.

Resultatet av övervakningen ska göras tillgängligt för allmänheten. Det kan exempelvis ske genom att resultaten av övervakningen presenteras i en rapport som offentliggörs. Granskningsnämndens uppgift och befogenheterna för dess

utförande bör regleras i förordning vilket regeringen kan göra enligt 8 kap. 7 § regeringsformen.

9 Frågor om personuppgiftsbehandling

9.1 Det saknas behov av nya bestämmelser

Bedömning: Det saknas behov av nya bestämmelser med anledning av den personuppgiftsbehandling som mediefrihetsförordningen och föreslagna kompletterande författningsbestämmelser ger upphov till.

Skälen för bedömningen

EU:s dataskyddsförordning och dataskyddslagen

Av artikel 1.2 i mediefrihetsförordningen framgår att förordningen inte påverkar de regler som fastställs genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), i det följande benämnd EU:s dataskyddsförordning. Denna förordning är tillämplig på behandling av personuppgifter i såväl offentlig som privat verksamhet.

Enligt EU:s dataskyddsförordning krävs att det ska finnas en giltig rättslig grund för varje behandling av personuppgifter. Artikel 6 innehåller en uppräkningslista av olika typer av rättsliga grunder som personuppgiftsbehandling kan stödja sig på, bl.a. att behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige (artikel 6.1 c) eller för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (artikel 6.1 e). Enligt artikel 6.3 första stycket

ska de grunder för behandlingen som avses i artikel 6.1 c och e fastställas i enlighet med unionsrätten eller en medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av. I artikel 6.3 andra stycket anges vidare bl.a. att syftet med behandlingen ska fastställas i den rättsliga grunden eller, i fråga om behandling enligt punkt 1 e, ska vara nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. I samma stycke anges även att unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt ska uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas. EU:s dataskyddsförordning är direkt tillämplig och ska beaktas av den personuppgiftsansvariga.

I Sverige kompletteras EU:s dataskyddsförordning bl.a. av lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning, dataskyddslagen, och den tillhörande förordningen (2018:219) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. Enligt 2 kap. 1 och 2 §§ dataskyddslagen kan den rättsliga förpliktelsen eller uppgiften av allmänt intresse följa av lag eller annan författning, av kollektivavtal eller av beslut som har meddelats med stöd av lag eller annan författning. Enligt förarbetena till dataskyddslagen innebär artiklarna i EU:s dataskyddsförordningen inte något krav på att själva behandlingen av personuppgifter måste regleras. Det är i stället den rättsliga förpliktelsen, uppgiften av allmänt intresse, eller myndighetsutövningen som ska ha stöd i rättsordningen. I förarbetena anges också att alla uppgifter som riksdag eller regering gett i uppdrag åt statliga myndigheter att utföra är av allmänt intresse (prop. 2017/18:105 s. 56).

När det gäller vissa typer av uppgifter ställs det enligt EU:s dataskyddsförordning särskilt höga krav för att de ska få behandlas. Enligt artikel 9.1 är det som huvudregel förbjudet med behandling av personuppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening och behandling av genetiska uppgifter, biometriska uppgifter för att entydigt identifiera en fysisk person, uppgifter om hälsa eller uppgifter om en fysisk persons sexualliv eller sexuella läggning. Sådana uppgifter benämns i förordningen *särskilda kategorier av personuppgifter*. I dataskyddslagen benämns de i stället *känsliga personuppgifter* (3 kap. 1 §). Det finns undantag från

förbudet i artikel 9.2 a–j. Av artikel 9.2 g följer att behandling av känsliga uppgifter får utföras om behandlingen är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, vilken ska stå i proportion till det eftersträvade syftet, vara förenligt med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehålla bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen. Enligt 3 kap. 3 § första stycket dataskyddslagen får en myndighet behandla känsliga uppgifter med stöd av artikel 9.2 g i EU:s dataskyddsförordning om uppgifterna har lämnats till myndigheten och behandlingen krävs enligt lag, om behandlingen är nödvändig för handläggningen av ett ärende, eller i annat fall, om behandlingen är nödvändig med hänsyn till ett viktigt allmänt intresse och inte innebär ett otillbörligt intrång i den registrerades personliga integritet.

I 1 kap. 6 § dataskyddslagen anges att om en annan lag eller förordning innehåller någon bestämmelse som avviker från den lagen, tillämpas den bestämmelsen.

Grunden för personuppgiftsbehandling vid myndigheterna

Den tillsynsverksamhet som tillsynsmyndigheten, dvs. Mediemyndigheten, kommer att bedriva med stöd av den kompletterande lag som föreslås kommer att leda till en ökad behandling av personuppgifter hos myndigheten. Även övriga uppgifter för myndigheten som framgår av mediefrihetsförordningen och kompletteringslagen; bedöma koncentrationer på mediemarknaden, tillsynssamarbete med myndigheter från andra medlemsstater, informationslämnande till kommissionen samt tillhandahållande av en nationell databas för medieägande kan leda till ökad behandling av personuppgifter.

Myndigheten kan vid utförandet av sina tillsynsrelaterade arbetsuppgifter komma att behöva få tillgång till olika typer av uppgifter, i många fall är det inte fråga om personuppgifter. De personuppgifter som kan komma att behandlas kan exempelvis avse uppgifter om leverantörer av medietjänster som är fysiska personer samt vilka fysiska personer som är ägare och verkliga huvudmän till medietjänsterna. Beträffande bedömningen av koncentrationer på

mediemarknaden är personuppgiftsbehandlingen beroende av vilka uppgifter anmälan om koncentrationen innehåller.

Vid granskningsnämndens övervakning av tillämpningen av artikel 5 i mediefrihetsförordningen och de kompletterande bestämmelser som föreslås med anledning av artikeln bedöms hanteringen avse framför allt andra uppgifter än personuppgifter, exempelvis hur public service-uppdraget bestämts och finansiering av detta uppdrag. Vid övervakningen kan dock även uppgifter om fysiska personer förekomma exempelvis vad gäller utnämning och entledigande av verkställande direktör och styrelseledamöter i public service-företagen.

För domstol kan överklaganden av förelägganden enligt den föreslagna kompletteringslagen samt rätten till domstolsprövning vid entledigande av verkställande direktör och styrelseledamot i public service-företag leda till en ökad behandling av personuppgifter.

Mediefrihetsförordningen innebär också att offentliga myndigheter och enheter åläggs att offentliggöra information om de leverantörer av medietjänster från vilka tjänster köpts (artikel 25.3). Ett sådant offentliggörande kan innebära behandling av personuppgifter om leverantörer som utgörs av fysiska personer. Även leverantörer av medietjänster ska tillhandahålla information (artikel 6.1). Detta tillhandahållande kommer innebära behandling av personuppgifter om den innehåller information om verkliga huvudmän. Däremot kommer sannolikt inte känsliga personuppgifter att behandlas.

Som redogörs för i ovan anses alla uppgifter som riksdag eller regering har gett i uppdrag åt statliga myndigheter att utföra av allmänt intresse. Därav följer att den verksamhet som en statlig myndighet bedriver, inom ramen för sin befogenhet, är av allmänt intresse. Detta gäller således för myndigheterna och domstolarna som behandlar personuppgifter enligt de kompletterande bestämmelser till förordningen som föreslås. Detta utesluter dock inte att också andra rättsliga grunder samtidigt kan vara tillämpliga i vissa situationer.

Den personuppgiftsbehandling som sker för att fullfölja de uppgifter som regleras direkt i mediefrihetsförordningen kommer att vara nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse i enlighet med artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen.

De rättsliga grunderna för personuppgiftsbehandlingen kommer, genom regleringen i mediefrihetsförordningen och de kompletterande bestämmelse som föreslås, att vara fastställda i unionsrätten eller i nationell rätt på det sätt som krävs enligt artikel 6.3 i dataskyddsförordningen. Det finns därmed rättslig grund för tillsynsmyndigheten, domstolar och övriga berörda att behandla personuppgifter.

Känsliga personuppgifter

Enligt 3 kap. 3 § första stycket dataskyddslagen får en myndighet behandla känsliga personuppgifter med stöd av artikel 9.2 g i dataskyddsförordningen om uppgifterna har lämnats till myndigheten och behandlingen krävs enligt lag, om behandlingen är nödvändig för handläggningen av ett ärende, eller i annat fall, om behandlingen är nödvändig med hänsyn till ett viktigt allmänt intresse och inte innebär ett otillbörligt intrång i den registrerades personliga integritet. Det bedöms inte att känsliga personuppgifter kommer behöva behandlas med anledning av förordningen eller förslagen förutom i ett fall. Det kan inte uteslutas att handläggningen av talan mot public service-företagens beslut om entledigande av styrelseledamot eller verkställande direktör kan innebära behandling av känsliga personuppgifter. Det finns i domstolsdatalagen (2015:728) bestämmelser som begränsar behandlingen av känsliga personuppgifter i allmän domstols rättskipande och rättsvårdande verksamhet (13 §). I den mån känsliga personuppgifter behöver behandlas bedöms det dock vara nödvändiga för handläggning av ärenden hos domstolen. Den befintliga regleringen bedöms sammantaget vara tillräcklig för den behandling av känsliga personuppgifter som kan komma att ske hos domstolen.

Inget behov av ytterligare reglering av personuppgiftsbehandling

Förslagen väntas leda till personuppgiftsbehandling i en förhållandevis begränsad omfattning och enbart i ett fåtal fall avse känsliga personuppgifter. Personuppgiftsbehandlingen bedöms vara nödvändig för att skydda mediernas mångfald och oberoende och

detta väger tyngre än de integritetsrisker behandlingen kan innebära. Mot denna bakgrund bedöms sammanfattningsvis att den personuppgiftsbehandling som mediefrihetsförordningen och de kompletterande bestämmelser som föreslås ger upphov till är förenlig med dataskyddsförordningen och det saknas behov av ytterligare reglering av personuppgiftsbehandlingen.

10 Ikraftträdandebestämmelser

10.1 Mediefrihetsförordningens reglering

Mediefrihetsförordningen trädde i kraft den 7 maj 2024 och ska tillämpas från och med den 8 augusti 2025 (artikel 29). För vissa artiklar anges i förordningen särskilda tidpunkter från när de ska tillämpas. Artikel 3 ska tillämpas från och med den 8 november 2024 (artikel 29 a), artiklarna 4.1, 4.2, 6.3, 7–13 och 28 ska tillämpas från och med den 8 februari 2025 (artikel 29 b), artiklarna 14–17 ska tillämpas från och med den 8 maj 2025 (artikel 29 c) och artikel 20 ska tillämpas från och med den 8 maj 2027 (artikel 29 d).

10.2 Lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s mediefrihetsförordning

Förslag: Den nya lagen och förordningen med kompletterande bestämmelser till mediefrihetsförordningen och ändringarna i Mediemyndighetens instruktion ska träda i kraft den 8 augusti 2025.

Föreslagna ändringar i den nya kompletterande lagen ska träda i kraft den 8 maj 2027.

Skälen för förslaget: Mediefrihetsförordningens bestämmelser ska i huvudsak börja tillämpas den 8 augusti 2025. Den nya lagen och förordningen med kompletterande bestämmelser till förordningen bör därför träda i kraft samma datum. Detsamma gäller de ändringar som föreslås i instruktionen (2023:844) för Mediemyndigheten.

Artikel 20 i mediefrihetsförordningen ska tillämpas från och med den 8 maj 2027. Ändringen i lagen med kompletterande bestämmelser till mediefrihetsförordningen som innebär att en tillverkare, utvecklare eller importör som omfattas artikeln på begäran av tillsynsmyndigheten ska lämna varuprover eller liknande föreslås därför träda i kraft samma datum. Det finns inget behov av övergångsbestämmelser.

10.3 Ändringar i den föreslagna lagen om public service

Förslag: Förslagen med kompletterande bestämmelser i lagen om public service och radio- och tv-förordningen ska träda i kraft den 1 januari 2026.

Skälen för förslaget: De ändringar som föreslås i public service-lagen är föranledda av artikel 5 i mediefrihetsförordningen. Artikel 5 ska, som huvuddelen av förordningen, tillämpas från och med den 8 augusti 2025. Eftersom den föreslagna lagen om public service inte föreslås träda i kraft förrän den 1 januari 2026 kan emellertid inte heller de föreslagna ändringarna träda i kraft dessförinnan. Den föreslagna lagen med ändringar bör därför träda i kraft den 1 januari 2026. De ändringar som föreslås i radio- och tv-förordningen (2020:878) bör träda i kraft samma datum. Det finns inget behov av övergångsbestämmelser.

11 Konsekvenser av förslagen

I kapitlet analyseras och redovisas konsekvenserna av de förslag som lämnas i denna promemoria och de effekter förslagen bedöms få. Konsekvenserna som följer av de direkt tillämpliga bestämmelserna i mediefrihetsförordningen berörs inte i kapitlet.

11.1 Konsekvenser för Mediemyndigheten och andra förvaltningsmyndigheter

Bedömning: Förslagen innebär utökade och nya arbetsuppgifter för Mediemyndigheten och granskningsnämnden för radio och tv, vilka kräver allokering av resurser. De kostnadsökningar som förslagen medför för övriga myndigheter bör kunna finansieras inom ramen för befintliga anslag.

Skälen för bedömningen

Mediemyndigheten och granskningsnämnden för radio och tv

Mediemyndigheten kommer att utföra uppgifter som tillsynsmyndighet enligt mediefrihetsförordningen. Som sådan ska myndigheten säkerställa tillämpningen av kapitel tre (artiklarna 7–25) i förordningen. Detta följer direkt av förordningen och de tillkommande uppgifterna som följer därav är ingen konsekvens av förslagen i promemorian. Däremot föreslås i promemorian att myndigheten ska få befogenheter vid utövandet av uppgiften. Det föreslås också att myndigheten ska ha tillsyn över att artikel 6.1 i förordningen och den kompletterande lagen följs. Mediemyndigheten föreslås därutöver få i uppgift att upprätta och

tillhandahålla en nationell databas över medieägande och bedöma koncentrationer på mediemarknaden. Konkurrensverket har under de senaste 20 åren genomfört ett trettiotal prövningar av företagskoncentrationer på mediemarknaden. Det är därför sannolikt att Mediemyndigheten kommer att behöva göra en eller ett par sådana bedömningar årligen. Granskningsnämnden för radio och tv föreslås få i uppgift att övervaka tillämpningen av artikel 5 i förordningen och kompletterande bestämmelser till denna artikel.

Förslagen innebär utökade och nya uppgifter för Mediemyndigheten och granskningsnämnden. Mediemyndigheten har själv bedömt att mediefrihetsförordningen kommer medföra en kostnad för myndigheten om 7,5 miljoner kronor årligen. De ökade kostnaderna bedöms till största delen förankras av behov av ytterligare personal och kompetenshöjande insatser samt utvecklandet av den nationella databasen för medieägande. Vissa delar av kostnaderna hänför sig till uppgifter som åläggs myndigheten direkt genom mediefrihetsförordningen och är därför inte relevant för bedömning av förslagets konsekvenser. Det står dock klart att förslagen i denna promemoria kommer medföra ett behov av allokering av resurser. Inte minst till följd av myndighetens tillsynsverksamhet och de bedömningar av koncentrationer på mediemarknaden som ska göras.

Övriga myndigheter

Andra myndigheter påverkas också av förslagen, men enbart marginellt. Konkurrensverket påverkas på så sätt att myndigheten ska underrättas om Mediemyndighetens bedömningar av koncentrationer på mediemarknaden och om det bedöms lämpligt beakta dessa vid sina undersökningar av företagskoncentrationer enligt konkurrenslagen. Även Bolagsverket berörs marginellt av förslagen utifrån sin uppgift att registrera beslut i aktiebolagsregistret. Det bedöms inte att förslagen kommer leda till något ökat resursbehov för dessa eller andra myndigheter.

11.2 Konsekvenser för domstolar

Bedömning: De begränsade kostnadsökningar som föreslagen kan medföra för domstolarna kan hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Skälen för bedömningen: Förslagen innebär att talan kommer kunna väckas mot public service-företags beslut att i förtid entlediga styrelseledamöter och verkställande direktör. Förslagen innebär också att Mediemyndigheten för sin tillsyn över mediefrihetsförordningen och kompletteringslagen kommer få besluta om föreläggande förenat med vite och att sådana beslut ska få överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Den utökade tillsynen som föreslås kan leda till att ett fåtal mål om överprövning av förelägganden och utdömmande av vite kan komma att prövas av allmän förvaltningsdomstol. De ökade resursbehov som detta kan medföra bör kunna hanteras inom befintliga ekonomiska ramar. Resursbehovet för allmän domstol med anledning av de mål som kan komma anhängiggöras vid dessa när talan väcks mot ett public service-företags beslut att i förtid entlediga en styrelseledamot eller den verkställande direktören bedöms bli ytterst begränsad. Den eventuella kostnadsökningen bör kunna hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

11.3 Konsekvenser för andra aktörer som omfattas av skyldigheter enligt förslagen

Bedömning: Förslagen bedöms inte innebära några större ekonomiska konsekvenser för de företag och andra aktörer som omfattas av förslagen.

Skälen för bedömningen: Mediefrihetsförordningen medför en rad skyldigheter för de aktörer som träffas av förordningen. Skyldigheterna kan förväntas medföra ekonomiska konsekvenser för dessa aktörer. Skyldigheterna följer dock direkt av förordningen och inte av förslagen i denna promemoria varför de inte redovisas här.

Förslagen om befogenhet vid tillsyn innebär emellertid att de berörda aktörerna kan behöva tillhandahålla upplysningar och handlingar samt i vissa fall varuprover och liknande samt att de vid vite kan föreläggas att efterleva mediefrihetsförordningen och kompletteringslagen. Detta bör inte innebära några ekonomiska konsekvenser för aktörerna.

Däremot kan förslaget om att en koncentration på mediemarknaden ska anmälas till tillsynsmyndigheten (avsnitt 5.2) och den anmälningsskyldighet som föreslås för aktörer som har en informationsskyldighet enligt mediefrihetsförordningen (avsnitt 4.3.1 och 6.1) medföra ökade kostnader för de som berörs av förslagen. Förslagen är dock i dessa delar sammankopplade med uppgifter som aktörerna antingen har genom förordningen eller genom befintlig lagstiftning. De utökade uppgifter som förslagen i promemorian innebär bör därför inte leda till några kostnadsökningar.

För public service-företagen innebär förslagen en skyldighet att ändra sina bolagsordningar (avsnitt 8.2.2) och att uppträda som motpart i allmän domstol om en styrelseledamot eller verkställande direktör i företaget väcker talan mot ett beslut om entledigande i förtid (avsnitt 8.2.3). Detta bör inte föranleda mer än marginella kostnader för företagen vid enstaka tillfällen.

12 Författningskommentar

12.1 Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s mediefrihetsförordning

Lagens innehåll

1 § Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1083 av den 11 april 2024 om fastställande av en gemensam ram för medietjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiv 2010/13/EU (europeisk mediefrihetsförordning), i denna lag kallad EU:s mediefrihetsförordning.

Paragrafen anger innehållet i lagen. Lagen kompletterar mediefrihetsförordningen. Det innebär att lagen inte kan tillämpas fristående från förordningen. Hänvisningarna till förordningen i lagen är dynamiska och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen. Övervägandena finns i avsnitt 3.2.

Uttryck i lagen

2 § Ord och uttryck i denna lag har samma betydelse som i EU:s mediefrihetsförordning.

Paragrafen anger hur ord och uttryck i lagen ska förstås. Övervägandena finns i avsnitt 3.2.

De ord och uttryck som används i lagen har samma innebörd som i mediefrihetsförordningen. Det innebär bl.a. att de definitioner som gäller enligt artikel 2 i förordningen även gäller vid tillämpningen av lagen. Det innebär också att sådana ord och uttryck som används i

mediefrihetsförordningen utan att de definieras där ska tolkas och tillämpas på samma sätt när de förekommer i lagen.

Tillsynsmyndighet

3 § Av artikel 2.13 i EU:s mediefrihetsförordning följer att den myndighet som utsetts till nationell tillsynsmyndighet enligt artikel 30 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster) är nationell tillsynsmyndighet enligt förordningen, i denna lag kallad tillsynsmyndigheten.

Paragrafen innehåller en upplysning om att den myndighet som är utsedd till nationell tillsynsmyndighet enligt AV-direktivet också är nationell tillsynsmyndighet enligt mediefrihetsförordningen. Övervägandena finns i avsnitt 3.3.

Bedömning av en koncentration på mediemarknaden

4 § Den som anmäler en företagskoncentration enligt 4 kap. 6 eller 7 § konkurrenslagen (2008:579) ska samtidigt anmäla koncentrationen till tillsynsmyndigheten om denna utgör en koncentration på mediemarknaden.

I paragrafen regleras anmälningsskyldighet av koncentrationer på mediemarknaden. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Enligt bestämmelsen ska den som anmäler en företagskoncentration till Konkurrensverket enligt 4 kap. 6 eller 7 § konkurrenslagen (2008:579) också anmäla koncentrationen till tillsynsmyndigheten om denna utgör en koncentration på mediemarknaden. En koncentration på mediemarknaden definieras i artikel 2.15 i mediefrihetsförordningen som en koncentration enligt definitionen i artikel 3 i förordning (EG) nr 139/2004 som omfattar minst en leverantör av medietjänster eller en leverantör av en onlineplattform som ger tillgång till medieinnehåll. Begreppen leverantör av medietjänst och onlineplattform definieras också i förordningen (artikel 2.2 och 2.9). Av definitionen av en

koncentration på mediemarknaden följer att en företagskoncentration enligt 1 kap. 9 § konkurrenslagen som omfattar minst en leverantör av medietjänster eller en leverantör av en onlineplattform som ger tillgång till medieinnehåll är en koncentration på mediemarknaden enligt förordningen.

Anmälan till tillsynsmyndigheten ska göras samtidigt som anmälan enligt konkurrenslagen görs till Konkurrensverket.

5 § Tillsynsmyndigheten ska bedöma hur en koncentration på mediemarknaden, som anmäls enligt 4 §, påverkar

1. mångfalden av medier och medieinnehåll, och
2. det redaktionella oberoendet.

I artikel 22.2 i EU:s mediefrihetsförordning anges faktorer som ska beaktas vid bedömningen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tillsynsmyndighetens bedömning av koncentrationer på mediemarknaden. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Av *första stycket* framgår att tillsynsmyndigheten har i uppgift att bedöma en koncentration på mediemarknaden som anmäls enligt 4 §. För innebörden av begreppet koncentration på mediemarknaden se författningskommentaren till 4 §.

Bedömningen ska göras av hur koncentrationen påverkar mångfalden av medier och medieinnehåll samt det redaktionella oberoendet på mediemarknaden. Mångfalden av medier och medieinnehåll enligt punkten 1 hänför sig dels till antalet verkamma medier på den aktuella marknaden, dels till bredden av utbud på marknaden inom olika ämnen och områden för olika intressen exempelvis underhållning, samhällsbevakning, näringsliv och kulturliv. I begreppet mångfalden av medier och medieinnehåll ligger även att innehållet ska belysa olika perspektiv dvs. ge uttryck för olika synvinklar, åsikter, analyser och röster.

Koncentrationens påverkan på det redaktionella oberoendet enligt punkten 2 kan vara beroende av exempelvis hur parterna i koncentrationen arbetar för verksamhetens oberoende i förhållande till olika utomstående intressesfärer, men även hur en rimlig redaktionell självständighet upprätthålls inom verksamheterna.

Den aktuella marknaden och det inflytande parterna i koncentrationen har på denna har betydelse för hur koncentrationen

kommer påverka mångfalden av medier och medieinnehåll och det redaktionella oberoendet.

Andra stycket innehåller en upplysningsbestämmelse om att de faktorer som anges i artikel 22.2 i mediefrihetsförordningen ska beaktas vid bedömningen.

Anmälningsskyldighet

6 § Den som har en informationsskyldighet enligt artikel 6.1 eller artikel 25.2 i EU:s mediefrihetsförordning ska anmäla till tillsynsmyndigheten när den skyldigheten uppfyllts. Av anmälan ska det framgå vilken information som tillgängliggjorts och var den informationen finns tillgänglig.

Paragrafen reglerar en anmälningsskyldighet för leverantörer av medietjänster samt för offentliga myndigheter och enheter. Övervägandena finns i avsnitt 4.3.1 och avsnitt 6.1.

Leverantörer av medietjänster samt offentliga myndigheter och enheter är definierade begrepp enligt förordningen (artiklarna 2.2 och 2.18). Dessa ska till tillsynsmyndigheten anmäla när de fullgjort den informationsskyldighet som följer direkt av mediefrihetsförordningen. Av anmälan ska framgå dels vilken information de har gjort tillgänglig i enlighet med sin informationsskyldighet, dels var informationen finns tillgänglig, exempelvis på en hemsida. En anmälan ska göras vid varje tillfälle informationsskyldigheten enligt artiklarna uppfylls.

Tillsyn

7 § Enligt artikel 7.1 i EU:s mediefrihetsförordning ska tillsynsmyndigheten säkerställa tillämpningen av artiklarna 7–25 i förordningen.

Tillsynsmyndigheten har även tillsyn över att artikel 6.1 i förordningen och denna lag följs.

Paragrafen reglerar tillsynsmyndighetens uppgifter. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

Första stycket innehåller en upplysningsbestämmelse om att tillsynsmyndigheten enligt artikel 7.1 ska säkerställa tillämpningen av artiklarna 7–25 i förordningen.

Andra stycket anger att tillsynsmyndigheten har i uppgift att utöva tillsyn över att artikel 6.1 i mediefrihetsförordningen och lagens bestämmelser följs.

8 § En fysisk eller juridisk person som omfattas av artiklarna 6.1 eller 7–25 i EU:s mediefrihetsförordning eller denna lag, ska på begäran lämna de upplysningar och handlingar som tillsynsmyndigheten behöver för att utföra sina uppgifter enligt 7 §. Detta gäller även för de fysiska och juridiska personer som på grund av sitt yrke eller affärsverksamhet rimligen kan antas ha sådana upplysningar eller handlingar.

Paragrafen reglerar möjligheten för tillsynsmyndigheten att begära in de upplysningar och handlingar som myndigheten behöver för att säkerställa tillämpningen av artikel 7–25 och för sin tillsyn. Övervägandena finns i avsnitt 7.4.

En fysisk eller juridisk person som omfattas av de bestämmelser som tillsynsmyndigheten har tillsyn över, dvs. artikel 6.1 och denna lag eller som omfattas av artiklarna 7–25 i mediefrihetsförordningen ska på begäran lämna de upplysningar eller handlingar som tillsynsmyndigheten begär. Tillsynsmyndighetens begäran får bara avse sådana upplysningar eller handlingar som den behöver för sina uppgifter. Även andra fysiska eller juridiska personer omfattas av skyldigheten om de på grund av sitt yrke eller affärsverksamhet rimligen kan antas ha sådana upplysningar eller handlingar.

Föreläggande och vite

9 § Tillsynsmyndigheten får besluta de förelägganden som behövs för att artiklarna 6.1 och 7–25 i EU:s mediefrihetsförordning och denna lag följs.

Ett föreläggande får förenas med vite.

Paragrafen reglerar rätten för tillsynsmyndigheten att besluta förelägganden. Övervägandena finns i avsnitt 7.4.

Första stycket anger att tillsynsmyndigheten får besluta de förelägganden som behövs för att den som har skyldigheter enligt artiklarna 6.1 och 7–25 i mediefrihetsförordningen eller denna lag ska fullgöra dessa. Det gäller exempelvis anmälningsskyldighet enligt 4 eller 6 § och skyldigheten att lämna upplysningar eller handlingar efter begäran enligt 8 §.

Av *andra stycket* följer att ett föreläggande får förenas med vite. Det är tillsynsmyndigheten som avgör om det finns skäl att förena ett föreläggande med vite. Vid bedömningen kan hänsyn tas exempelvis till vem som är mottagare av föreläggandet och vilken typ av överträdelse det avser. Ett föreläggande bör till exempel förenas med vite när det kan befaras att den förelagda aktören inte kommer att följa det utfärdade föreläggandet. Skulle ett föreläggande utan vite inte följas, har tillsynsmyndigheten möjlighet att besluta om ett nytt föreläggande som då kan förenas med vite. När ett föreläggande förenas med vite ska bestämmelserna i lagen (1985:206) om viten tillämpas.

Överklagande

10 § Beslut om förelägganden enligt 9 § som förenats med vite får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Paragrafen reglerar rätten att överklaga tillsynsmyndighetens beslut enligt lagen. Övervägandena finns i avsnitt 7.4.

Första stycket anger att tillsynsmyndighetens beslut om föreläggande enligt 9 § som förenats med vite får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut som fattas enligt lagen får inte överklagas.

Av *andra stycket* framgår att vid överklagande av förvaltningsrättens avgörande krävs prövningstillstånd för att målet ska tas upp till prövning i kammarrätten.

12.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (0000:000) om public service

5 kap. Utnämmande och entledigande av styrelseledamöter och verkställande direktör i public service-företag

Bolagsordningens innehåll

1 § Ett public service-företags bolagsordning ska, utöver det som följer av 3 kap. 1–3 §§ aktiebolagslagen (2005:551), innehålla

1. förfaranderegler för utnämmande av styrelseledamöter och verkställande direktör som syftar till ett transparent, öppet, effektivt och icke-diskriminerande utnämningförfarande, och

2. transparenta, objektiva och icke-diskriminerande kriterier för uppdraget som styrelseledamot och verkställande direktör.

Förfaranderegler och kriterier som anges i bolagsordningen enligt första stycket 1 och 2 gäller inte arbetstagarrepresentanter som utses enligt lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda.

Paragrafen, som är ny, reglerar bolagsordningens innehåll för public service-företag utöver det som krävs enligt 3 kap. 1–3 §§ aktiebolagslagen (2005:551), ABL. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.2.

I *första stycket* anges att bolagsordningen ska innehålla förfaranderegler för utnämmande av styrelseledamöter och verkställande direktör och kriterier för dessa uppdrag. De förfaranderegler som anges i *punkten 1* ska syfta till ett transparent, öppet, effektivt och icke-diskriminerande förfarande. Bestämmelsen möjliggör inte för företagen att ändra det som i lag gäller för beslut om att utnämna styrelseledamöter eller verkställande direktör, exempelvis vem som kan fatta beslut eller formerna för beslutet. Det förfarande som ska anges i bolagsordningen tar sikte på de beslutsprocesser som föregår ett beslut om utnämmande. De kriterier för uppdragen som ska anges enligt *punkten 2* ska vara transparenta, objektiva och icke-diskriminerande. Det finns inget krav på att kriterierna ska vara detaljerade. De bör dock vara så pass tydliga att det är möjligt att avgöra om en person uppfyller kriterierna eller inte. Bestämmelsen hindrar inte att andra kriterier,

exempelvis för styrelsens samlade sammansättning, anges i bolagsordningen.

Enligt *andra stycket* ska de förfaranderegler och kriterier som anges i ett public service-företags bolagsordning inte tillämpas för arbetstagarrepresentanter enligt lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda.

Prövning av beslut om entledigande i förtid

2 § Beslut av bolagsstämman eller styrelsen i ett public service-företag att entlediga en styrelseledamot eller den verkställande direktören innan förordnandetiden löpt ut ska, på talan av den som entledigats, upphävas om beslutet inte uppfyller förutsättningarna artikel 5.2 tredje stycket i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1083 av den 11 april 2024 om fastställande av en gemensam ram för medietjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiv 2010/13/EU (europeisk mediefrihetsförordning).

Talan enligt första stycket ska väckas vid allmän domstol inom tre månader från dagen för beslutet. Om talan inte väcks inom denna tid, är rätten att föra talan förlorad.

Paragrafen, som är ny, reglerar möjligheten att föra talan mot bolagsstämmans eller styrelsens beslut att i förtid entlediga en styrelseledamot eller den verkställande direktören i ett public service-företag. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.3.

Enligt bestämmelsens *första stycke* får en styrelseledamot eller den verkställande direktören som entledigats i förtid av bolagsstämman eller styrelsen väcka talan om att beslutet ska upphävas. En förutsättning för att talan ska kunna väckas är att beslutet avser ett entledigande innan förordnandetiden för uppdraget löpt ut. Det krävs således att uppdraget är tidsbestämt. Beslutet ska prövas mot de formella såväl som materiella förutsättningar för förtida entledigande som anges i artikel 5.2 tredje stycket i mediefrihetsförordningen, nämligen om beslutet varit vederbörligen motiverat och personen i fråga inte längre uppfyller kriterierna för uppdraget samt att det på förhand meddelats den berörda personen. De kriterier beslutet ska prövas mot är de som ställts upp i företagets bolagsordning enligt 1 §. Om beslutet inte uppfyller de i artikel 5.2 tredje stycket angivna förutsättningarna ska det upphävas.

Av *andra stycket* följer att talan väcks vid allmän domstol. Talan måste väckas inom en tidsgräns om tre månader från dagen för beslutet. Görs inte det är rätten att föra talan förlorad.

Registrering av beslut enligt aktiebolagslagen

3 § Ett beslut om entledigande i förtid som anges i 2 § första stycket som det inte längre är möjligt att föra talan mot enligt 2 § andra stycket får registreras av Bolagsverket enligt bestämmelserna i 27 kap. aktiebolagslagen (2005:551), även om beslutet inte uppfyller förutsättningarna i artikel 5.2 tredje stycket i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1083.

Paragrafen, som är ny, reglerar Bolagsverkets möjligheter att enligt ABL registrera ett beslut av bolagsstämman eller styrelsen i ett public service-företag om entledigande av en styrelseledamot eller den verkställande direktören i förtid, även om innehållet i beslutet inte uppfyller förutsättningarna i mediefrihetsförordningen. Överväganden finns i avsnitt 8.2.4.

Ändringar i en styrelses sammansättning ska enligt ABL anmälas för registrering för att bli gällande (8 kap. 13 §). Motsvarande gäller för beslut om att utse eller entlediga en verkställande direktör (8 kap. 33 §). I 27 kap. 2 § ABL finns bestämmelser om handläggningen av registreringsärenden hos Bolagsverket och förutsättningarna för sådan registrering. Av paragrafen följer att hinder för registrering bl.a. föreligger om Bolagsverket finner att beslutet som anmälts för registrering till sitt innehåll strider mot lag eller annan författning eller mot bolagsordningen (27 kap. 2 § första stycket 1 och tredje stycket ABL). Denna legalitetsprövning omfattar att ett beslut som anmälts till sitt innehåll strider mot en EU-förordning.

Av paragrafen följer att Bolagsverket, trots bestämmelserna i 27 kap. 2 § första-tredje styckena ABL, får registrera ett beslut om förtida entledigande av en styrelseledamot eller den verkställande direktören som anmälts för registrering, även om verket vid sin legalitetsprövning finner att innehållet i beslutet inte uppfyller förutsättningarna i artikel 5.2 tredje stycket i mediefrihetsförordningen. Detta gäller dock endast under förutsättning att det inte längre är möjligt att föra talan mot beslutet enligt 5 kap. 2 § andra stycket. När klanderfristen har löpt ut dvs. tre månader från

dagen för beslutet finns således inte något hinder för registrering på grund av att innehållet i beslutet strider mot mediefrihetsförordningen. Har talan mot beslutet väckts enligt 5 kap. 2 §, bör beslutet inte registreras förrän dom föreligger.

12.3 Förslag till lag om ändring i lagen (0000:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s mediefrihetsförordning

8 § En fysisk eller juridisk person som omfattas av artiklarna 6.1 eller 7–25 i EU:s mediefrihetsförordning eller denna lag, ska på begäran lämna de upplysningar och handlingar som tillsynsmyndigheten behöver för att utföra sina uppgifter enligt 7 §. Detta gäller även för de fysiska och juridiska personer som på grund av sitt yrke eller affärsverksamhet rimligen kan antas ha sådana upplysningar eller handlingar.

En tillverkare, utvecklare eller importör som omfattas av artikel 20 i EU:s mediefrihetsförordning ska på begäran lämna de varuprover eller liknande som tillsynsmyndigheten behöver för sin uppgift att säkerställa tillämpningen av artikeln.

Paragrafen anger befogenheter för tillsynsmyndigheten. Överväganden finns i avsnitt 7.4.

Ett *andra stycke* läggs till paragrafen med innebörden att tillverkare, utvecklare och importörer som omfattas av artikel 20 i mediefrihetsförordningen ska lämna de varuprover eller liknande som tillsynsmyndigheten begär. Tillsynsmyndighetens begäran får avse sådana varuprover eller liknande som behövs för att säkerställa tillämpningen av artikel 20. Med varuprover eller liknande avses sådana enheter eller delar därav samt användargränssnitt som omfattas av artikeln.



2024/1083

17.4.2024

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2024/1083

av den 11 april 2024

om fastställande av en gemensam ram för medietjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiv 2010/13/EU (europeisk mediefrihetsförordning)

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽²⁾,i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Oberoende medietjänster spelar en unik roll på den inre marknaden. De representerar en ekonomiskt betydelsefull sektor där det sker snabba förändringar, samtidigt som de ger såväl medborgare som företag tillgång till mångfald i fråga om åsikter och tillförlitliga informationskällor, och tjänar därmed ett allmänintresse som *allmänhetens vakthund* och utgör en oumbärlig faktor i den allmänna opinionsbildningen. Det blir allt vanligare att medietjänster är åtkomliga online och över gränserna, men de omfattas av olika regler och olika skyddsnivåer i olika medlemsstater. Vissa frågor som rör den audiovisuella mediesektorn har harmoniserats på unionsnivå genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU ⁽⁴⁾, men tillämpningsområdet och de frågor som omfattas av det direktivet är begränsade. Radio- och pressektorerna omfattas inte heller av det direktivet trots att de har en allt större gränsöverskridande betydelse på den inre marknaden.
- (2) Med tanke på medietjänsters unika roll är skyddet av mediernas frihet och mångfald som två av demokratis och rättsstatens grundpelare en förutsättning för en väl fungerande inre marknad för medietjänster. Denna marknad, inbegripet audiovisuella medietjänster, radio och press, har förändrats avsevärt och blivit alltmer digital och global sedan början av 2000-talet. Den skapar stora ekonomiska möjligheter men brottas också med en rad utmaningar. Unionen bör stödja mediesektorn så att den kan ta tillvara möjligheterna på den inre marknaden, utan att göra avkall på de värden som är gemensamma för unionen och dess medlemsstater, såsom skyddet av grundläggande rättigheter.
- (3) I det digitala medielandskapet får medborgare och företag tillgång till, och konsumerar, medieinnehåll och medietjänster som är omedelbart tillgängliga på deras personliga enheter och det sker allt oftare i en gränsöverskridande miljö. Detta gäller audiovisuella medietjänster, radio och press, som är lättillgängliga via internet, till exempel genom poddsändningar eller nyhetsportaler online. Tillgången till innehåll på många språk och enkel tillgång via smarta enheter, såsom smarttelefoner eller datorplattor, ökar medietjänsternas gränsöverskridande relevans, vilket fastställs i en dom från Europeiska unionens domstol (*domstolen*) ⁽⁵⁾. Denna relevans stöds av den ökande användningen och acceptansen av verktyg för automatisk översättning eller textning, vilket minskar de språkliga hindren på den inre marknaden och konvergensen mellan de olika typerna av medier, där audiovisuellt och icke-audiovisuellt innehåll kombineras inom samma utbud.

⁽¹⁾ EUT C 100, 16.3.2023, s. 111.

⁽²⁾ EUT C 188, 30.5.2023, s. 79.

⁽³⁾ Europaparlamentets ständpunkt av den 13 mars 2024 (ännu inte offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 26 mars 2024.

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster) (EUT L 95, 15.4.2010, s. 1).

⁽⁵⁾ Domstolens dom av den 12 december 2006, Tyskland/rådet, C-380/03, ECLI:EU:C:2006:772, punkterna 53 och 54.

- (4) Den inre marknaden för medietjänster är emellertid inte tillräckligt integrerad och missgynnas av en rad marknadsmisslyckanden som har ökat till följd av digitaliseringen. För det första fungerar globala onlineplattformar som inkörsportar till medieinnehåll och de har affärsmodeller som tenderar att ge tillgång till medietjänster utan mellanhänder och att förstärka polariserande innehåll och desinformation. Dessa plattformar är också viktiga leverantörer av onlineannonsering, vilket har lett till att ekonomiska resurser har dirigerats om från mediesektorn på ett sätt som har påverkat dess ekonomiska bärkraft och därmed också mångfalden i det innehåll som erbjuds. Eftersom medietjänster är kunskaps- och kapitalintensiva måste sådan verksamhet nå en viss omfattning för att kunna konkurrera, möta sin publiks behov och växa på den inre marknaden. Möjligheten att erbjuda tjänster över gränserna och få investeringar från, eller i, andra medlemsstater är därför särskilt betydelsefull. För det andra försvåras den fria rörligheten på den inre marknaden av ett antal begränsningar på nationell nivå. Det som gör det svårt för medieaktörer att verka och expandera över gränserna och som leder till ojämlika villkor i hela unionen är i synnerhet skillnaderna mellan ländernas regler och synsätt när det gäller mediepluralism och redaktionellt oberoende, det bristfälliga samarbetet mellan nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan, samt en otransparent och orättvis fördelning av offentliga och privata ekonomiska resurser. För det tredje hotas en väl fungerande inre marknad för medietjänster av leverantörer, inbegripet sådana som kontrolleras av vissa tredjeländer, som systematiskt ägnar sig åt desinformation eller informationsmanipulering och informationspåverkan, och som använder den inre marknadens friheter för otillbörliga ändamål, vilket motverkar en väl fungerande marknadynamik.
- (5) Den fragmentering när det gäller regler och tillvägagångssätt som kännetecknar mediemarknaden i unionen påverkar i varierande grad negativt villkoren för att leverantörer av medietjänster i olika sektorer ska kunna bedriva ekonomisk verksamhet på den inre marknaden, inbegripet sektorerna för audiovisuella medier, radio och press, och undergräver deras förmåga att effektivt bedriva gränsöverskridande verksamhet eller etablera verksamhet i andra medlemsstater. Nationella åtgärder och förfaranden skulle kunna bidra till mediepluralism i en medlemsstat, men skillnaderna och bristen på samordning mellan medlemsstaternas nationella åtgärder och förfaranden skulle kunna leda till rättsosäkerhet och ytterligare kostnader för medie företag som vill komma in på nya marknader och skulle därför kunna hindra dem från att dra nytta av omfattningen av den inre marknaden för medietjänster. Diskriminerande eller protektionistiska nationella åtgärder som påverkar medie företagets verksamhet avskräcker dessutom från gränsöverskridande investeringar i mediesektorn och skulle i vissa fall kunna tvinga medie företag som redan är verksamma på en viss marknad att lämna den. Dessa hinder påverkar företag som är verksamma både inom radio- och tv-sektorn, inklusive audiovisuella medier, och pressektorn. Även om fragmenteringen av skyddsmekanismer för det redaktionella oberoendet berör samtliga mediesektorer påverkar den särskilt pressektorn eftersom skillnaderna är större för pressen när det gäller tillvägagångssätten för nationell reglering eller självreglering.
- (6) Den inre marknaden för medietjänster skulle också kunna påverkas av otillräckliga verktyg för regleringssamarbete mellan nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan. Sådant samarbete är avgörande för att säkerställa att aktörer på mediemarknaden, vilka ofta är verksamma inom olika mediesektorer, som systematiskt ägnar sig åt desinformation eller informationsmanipulering och informationspåverkan, inte drar nytta av omfattningen av den inre marknaden för medietjänster. Även om en partisk fördelning av ekonomiska resurser, särskilt i form av statlig annonsering, används för att i det fördolda subventionera mediekkanaler inom alla mediesektorer, tenderar det att ha en särskilt negativ inverkan på pressen, som har försvagats genom minskade reklamintäkter. De utmaningar som följer av den digitala omvandlingen minskar också förmågan hos företag inom alla mediesektorer, särskilt de mindre inom radio- och pressektorerna, att konkurrera på lika villkor med onlineplattformar, som spelar en nyckelroll i onlinedistributionen av innehåll.
- (7) För att hantera utmaningarna för mediernas mångfald och frihet på nätet har vissa medlemsstater vidtagit regleringsåtgärder, medan andra medlemsstater sannolikt kommer att göra det. Detta riskerar att öka skillnaderna mellan ländernas synsätt och leda till ytterligare begränsningar av den fria rörligheten på den inre marknaden. Det är därför nödvändigt att harmonisera vissa aspekter av nationella regler om mediernas mångfald och redaktionella oberoende för att på så sätt garantera höga standarder på det området.
- (8) Mottagare av medietjänster i unionen, dvs. fysiska personer som är medborgare i medlemsstater eller som åtnjuter rättigheter enligt unionsrätten samt juridiska personer som är etablerade i unionen, bör ha möjlighet att ta del av pluralistiskt medieinnehåll som producerats med respekt för redaktionell frihet på den inre marknaden. Detta är mycket viktigt för att främja offentlig debatt och medborgardeltagande, eftersom ett brett spektrum av tillförlitliga informationskällor och högkvalitativ journalistik ger medborgarna möjlighet att göra välgrundade val, bland annat om sina demokratiers tillstånd. Det är också ytterst viktigt för den kulturella och språkliga mångfalden i unionen med tanke på medietjänsternas roll som bärare av kulturella uttryck. Medlemsstaterna bör respektera rätten till en mångfald av medieinnehåll och bidra till en gynnsam mediemiljö genom att se till att relevant ramvillkor finns på

plats. Ett sådant synsätt återspeglar rätten att ta emot och sprida information och kravet på respekt för mediernas frihet och mångfald enligt artikel 11 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (*stadgan*), jämförd med artikel 22 i stadgan, enligt vilken unionen ska respektera den kulturella, religiösa och språkliga mångfalden. För att främja det gränsöverskridande flödet av medietjänster bör dessutom en miniminivå av skydd för mottagare av medietjänster säkerställas på den inre marknaden. I slutrapporten från konferensen om Europas framtid uppmanade medborgarna unionen att främja mediernas oberoende och mångfald ytterligare, i synnerhet genom att införa lagstiftning för att hantera hot mot mediernas oberoende genom att införa miniminormer som ska gälla inom hela unionen. Det är därför nödvändigt att harmonisera vissa aspekter av de nationella reglerna om medietjänster, även med beaktande av artikel 167 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), som bekräftar vikten av att respektera medlemsstaternas nationella och regionala mångfald. Medlemsstaterna bör emellertid ha möjlighet att anta mer detaljerade eller strängare regler på vissa områden, förutsatt att dessa regler säkerställer en högre skyddsnivå för mediernas mångfald eller redaktionella oberoende i enlighet med denna förordning och är förenliga med unionsrätten, samt att medlemsstaterna inte begränsar den fria rörligheten för medietjänster från andra medlemsstater som följer de regler som fastställs på dessa områden. Medlemsstaterna bör också ha kvar möjligheten att upprätthålla eller anta åtgärder för att bevara mediernas mångfald eller redaktionella oberoende på nationell nivå när det gäller aspekter som inte omfattas av denna förordning, i den mån dessa åtgärder är förenliga med unionsrätten, inbegripet Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065⁽⁹⁾. Det bör också erinras om att den här förordningen respekterar medlemsstaternas ansvar enligt artikel 4.2 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget), särskilt deras befogenheter att skydda väsentliga statliga funktioner.

- (9) I denna förordning bör definitionen av medietjänst begränsas till tjänster enligt definitionen i EUF-fördraget och alltså omfatta alla former av ekonomisk verksamhet. Definitionen av medietjänst bör särskilt omfatta tv- eller radiosändningar, audiovisuella medietjänster på begäran, ljudpoddar eller presspublikationer. Den bör inte omfatta användargenererat innehåll som laddas upp på en onlineplattform, såvida det inte sker inom ramen för en yrkesmässig verksamhet som normalt tillhandahålls mot ersättning, oavsett om den är ekonomisk eller av annan art. Den bör heller inte omfatta helt privat korrespondens, såsom e-post, eller tjänster som inte har tillhandahållande av program eller presspublikationer som sitt huvudsakliga syfte, det vill säga för vilka innehållet endast är av underordnad betydelse i förhållande till tjänsten och inte dess huvudsakliga syfte, till exempel annonser eller information om en produkt eller en tjänst som tillhandahålls på webbplatser som inte erbjuder medietjänster. Företags kommunikation och distribution av informations- eller marknadsföringsmaterial för offentliga eller privata aktörer bör inte omfattas av definitionen. Eftersom verksamheten för leverantörer av medietjänster på den inre marknaden kan se olika ut bör definitionen av leverantör av medietjänster dessutom omfatta ett brett spektrum av professionella medieaktörer som omfattas av definitionen av medietjänst, inbegripet frilansare.
- (10) Leverantörer av public service-medier bör förstås som de som har anförtrots ett uppdrag att verka i allmänhetens tjänst och som erhåller offentlig finansiering för att fullgöra detta uppdrag. Detta bör inte omfatta privata medieföretag som har gått med på att utföra, som en begränsad del av sin verksamhet, vissa specifika uppgifter av allmänt intresse mot betalning.
- (11) På den digitala mediemarknaden skulle leverantörer av videodelningsplattformar eller leverantörer av mycket stora onlineplattformar kunna omfattas av definitionen av leverantör av medietjänster. Sådana leverantörer har i regel en viktig roll när det gäller att organisera innehåll med hjälp av bland annat automatiserade metoder eller algoritmer, men utövar inte något redaktionellt ansvar för det innehåll som de ger tillgång till. I den alltmer konvergerande mediemiljön har emellertid vissa leverantörer av videodelningsplattformar eller leverantörer av mycket stora onlineplattformar börjat utöva redaktionell kontroll över en eller flera delar av sina tjänster. När sådana leverantörer utövar redaktionell kontroll över en eller flera delar av sina tjänster skulle de kunna klassificeras både som leverantör av videodelningsplattform eller leverantör av en mycket stor onlineplattform och som leverantör av medietjänster.
- (12) Definitionen av publikmätning bör omfatta mätsystem som utvecklats i enlighet med branschstandarder inom självregleringsorganisationer, till exempel gemensamma branschkommittéer, och mätsystem som utvecklats utanför självregleringssystem. De sistnämnda används i regel av vissa onlineaktörer, inbegripet onlineplattformar, som gör mätningar avseende den egna verksamheten eller erbjuder proprietära publikmätningssystem på marknaden som inte uppfyller gemensamt överenskomna branschstandarder eller bästa praxis. Med tanke på den betydande inverkan

⁽⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 av den 19 oktober 2022 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (förordningen om digitala tjänster) (EUT L 277, 27.10.2022, s. 1).

som sådana publikmätningssystem har på annons- och mediemarknader bör de omfattas av denna förordning. Kapaciteten att ge tillgång till medieinnehåll och möjligheten att rikta annonser till sina användare gör det i synnerhet möjligt för onlineplattformar att konkurrera med de leverantörer av medietjänster vars innehåll de distribuerar. Därför bör definitionen av publikmätning anses omfatta mätsystem som gör det möjligt att samla in, tolka eller på annat sätt behandla information om användningen av medieinnehåll och innehåll som skapats av användare på onlineplattformar och som främst används för att få tillgång till sådant innehåll. Det skulle säkerställa att även leverantörer av publikmätningssystem som är mellanhänder som deltar i innehållsdistribution är öppna om sin publikmätning, vilket främjar förmågan hos leverantörer av medietjänster och annonsörer att göra välgrundade val.

- (13) En vid tolkning bör göras av statlig annonsering enligt definitionen i denna förordning såsom omfattande aktiviteter för att föra ut reklam- eller egenreklambyråskap, meddelanden till allmänheten eller informationskampanjer som genomförs av, för eller på uppdrag av en rad olika offentliga myndigheter eller aktörer, inbegripet nationella eller regionala myndigheter, tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan samt enheter som kontrolleras av nationella eller regionala myndigheter. Sådant kontroll kan följa av rättigheter, avtal eller andra medel som ger möjlighet att utöva ett avgörande inflytande över en enhet. I synnerhet är ägande av kapital eller nyttjanderätt till att använda samtliga eller en del av en enhets tillgångar, rättigheter eller avtal som ger ett avgörande inflytande på sammansättningen av en enhets organ, voteringar eller beslut relevanta faktorer, i enlighet med artikel 3.2 i rådets förordning (EG) nr 139/2004⁽⁷⁾. Definitionen av statlig annonsering bör emellertid inte omfatta meddelanden till allmänheten som är motiverade av tvingande hänsyn till allmänintresset, såsom offentliga myndigheters eller enheters nödvändiga meddelanden i krissituationer i samband med till exempel naturkatastrofer eller hälsokriser, olyckor eller andra plötsliga incidenter som kan skada enskilda personer. När nödsituationen har upphört bör meddelanden som rör den nödsituationen och som placerats, främjats, publicerats eller spridits mot betalning eller annan ersättning betraktas som statlig annonsering.
- (14) För att fördelarna med den inre marknaden för medietjänster ska komma samhället till del är det viktigt att inte bara garantera de grundläggande friheterna enligt fördraget, utan även den förutsebarhet i rättsläget som krävs för att kunna ta del av fördelarna med en integrerad och utvecklad marknad. På en väl fungerande inre marknad bör mottagare av medietjänster kunna få tillgång till kvalitetsmedietjänster som har producerats av journalister på ett oberoende sätt och i enlighet med etiska och journalistiska standarder och som därmed förmedlar tillförlitlig information. Detta är särskilt relevant för nyhets- och aktualitetsinnehåll, som omfattar en bred kategori av innehåll av politiskt, samhällsrelaterat eller kulturellt intresse på lokal, nationell eller internationell nivå. Nyhets- och aktualitetsinnehåll har potential att spela en viktig roll för den allmänna opinionsbildningen och har en direkt inverkan på det demokratiska deltagandet och ett välmående samhälle. I det sammanhanget bör nyhets- och aktualitetsinnehåll förstås som att det omfattar alla typer av nyhets- och aktualitetsinnehåll, oavsett form. Nyhets- och aktualitetsinnehåll kan nå sin publik i olika format, såsom dokumentärer, tidsskrifter eller talkshower, och kan spridas på olika sätt, bland annat genom att det laddas upp på onlineplattformar. Kvalitetsmedietjänster fungerar dessutom som ett motgift mot desinformation och utländsk informationsmanipulering och informationspåverkan. Tillgången till sådana tjänster bör också säkerställas genom att man förhindrar försök att tysta journalister genom allt från hot och trakasserier till censur och eliminering av avvikande åsikter, vilket skulle kunna begränsa det fria informationsflödet till det offentliga rummet genom att informationens kvalitet sänks och dess mångfald minskas. Rätten till en mångfald av medieinnehåll medför ingen motsvarande skyldighet för leverantörer av medietjänster att uppfylla standarder som inte uttryckligen fastställts i lag.
- (15) Denna förordning påverkar inte den yttrandefrihet och den rätt till information som enskilda personer är garanterade enligt stadgan. Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna har påpekat att statsmakten, inom en så känslig sektor som den audiovisuella mediesektorn, utöver sin negativa skyldighet att inte påverka, har en positiv skyldighet att fastställa en lämplig rättslig och administrativ ram för att garantera faktisk mediemångfald⁽⁸⁾.
- (16) Ett fritt flöde av tillförlitlig information är av grundläggande betydelse för en väl fungerande inre marknad för medietjänster. Tillhandahållandet av medietjänster bör därför inte omfattas av några begränsningar som strider mot denna förordning eller andra unionsrättsliga regler, såsom direktiv 2010/13/EU, enligt vilka åtgärder kan vidtas om de är nödvändiga för att skydda användare mot olagligt och skadligt innehåll. Begränsningar kan även vara en följd av åtgärder som nationella offentliga myndigheter vidtar i enlighet med unionsrätten.
- (17) Skyddet av det redaktionella oberoendet är en förutsättning för att leverantörer av medietjänster ska kunna bedriva verksamhet och för deras yrkesmässiga integritet i en säker mediemiljö. Redaktionellt oberoende är särskilt viktigt för leverantörer av medietjänster som tillhandahåller nyhets- och aktualitetsinnehåll som utgör en kollektiv nytthet för

(7) Rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer (EG:s koncentrationsförordning) (EUT L 24, 29.1.2004, s. 1).

(8) Centro Europa 7 S.R.L. och Di Stefano/Italien [stora kammaren], nr 38433/09, 134 §. Europadomstolen för mänskliga rättigheter, 2012.

samhället. Leverantörer av medietjänster bör kunna utöva sin ekonomiska verksamhet fritt på den inre marknaden och konkurrera på lika villkor i en alltmer digital miljö där information strömmar över gränserna.

- (18) Medlemsstaterna har olika synsätt när det gäller skyddet av redaktionell frihet och redaktionellt oberoende, som i växande utsträckning hotas i unionen. I synnerhet förekommer i flera medlemsstater allt oflora försök att påverka de redaktionella beslut som fattas av leverantörer av medietjänster. Sådana påverkansförsök kan göras direkt eller indirekt av statsmakten eller andra aktörer, såsom offentliga myndigheter, förtroendevalda, offentliga tjänstemän och politiker för att bland annat uppnå politiska fördelar. Aktieägare och andra privata aktörer som har ägarandelar i leverantörer av medietjänster kan i syfte att uppnå en ekonomisk eller annan fördel agera på ett sätt som rubbar den nödvändiga balansen mellan å ena sidan dessa aktörers näringsfrihet och yttrandefrihet, och å andra sidan den redaktionella yttrandefriheten och användarnas rätt till information. Med tanke på mediernas roll i samhället skulle sådan otillbörlig påverkan kunna påverka den allmänna opinionsbildningsprocessen negativt. Den senaste tidens trender inom mediedistribution och mediekonsumtion, i synnerhet i den digitala miljön, har dessutom fått medlemsstaterna att överväga lagstiftning i syfte att reglera tillhandahållandet av medieinnehåll. Leverantörer av medietjänster använder dessutom olika tillvägagångssätt för att garantera redaktionellt oberoende. Följden av sådana påverkansförsök och av fragmentiseringen när det gäller regelverk och tillvägagångssätt är att villkoren för leverantörer av medietjänster att bedriva verksamhet, och i sista hand kvaliteten på de medietjänster som tillhandahålls medborgare och företag, påverkas negativt på den inre marknaden. Det är därför nödvändigt att införa effektiva skyddsmekanismer för utövandet av redaktionell frihet i hela unionen, så att leverantörer av medietjänster på ett oberoende sätt kan producera och distribuera sitt innehåll över gränserna och mottagare av medietjänster ta emot detta innehåll.
- (19) Journalister och redaktörer är de viktigaste aktörerna i produktionen och tillhandahållandet av tillförlitligt medieinnehåll, inte minst genom sin rapportering om nyheter och aktuella frågor. För journalister kan källor likställas med råvaror: de utgör grunden för produktionen av medieinnehåll, särskilt nyhets- och aktualitetsinnehåll. Det är därför avgörande att journalisters möjligheter att samla in, faktagranska och analysera information skyddas, särskilt information som lämnas eller kommuniceras konfidentiellt, både offline och online, som rör eller kan identifiera journalistiska källor. Leverantörer av medietjänster och deras redaktionella personal, särskilt journalister (även de med atypiska anställningsformer, till exempel frilansare) bör kunna förlita sig på att journalisters källor och konfidentiella kommunikation omfattas av ett starkt skydd, bland annat skydd mot otillbörlig påverkan och användning av övervakningsteknik. Avsaknaden av sådant skydd skulle kunna hejda det fria flödet av källor till leverantörer av medietjänster, och därmed skulle leverantörer av medietjänster kunna hindras från att utöva sin ekonomiska verksamhet till nackdel för tillhandahållandet av information till allmänheten, inbegripet om frågor av allmänt intresse. Sådana hinder skulle kunna undergräva journalisternas frihet att utöva sin verksamhet och fullgöra sin avgörande roll som *allmänhetens vakthund* och därmed äventyra tillgången till kvalitetsmedietjänster.
- (20) För att undvika kringgående av skyddet för journalisters källor och konfidentiell kommunikation och garantera tillräcklig respekt för privat- och familjeliv, hem och kommunikation i enlighet med stadgan, bör skyddsmekanismerna även gälla personer som på grund av sina regelbundna privata eller yrkesmässiga förbindelser med leverantörer av medietjänster eller deras redaktionella personal sannolikt har information som skulle kunna identifiera journalistiska källor eller konfidentiell kommunikation. Detta bör omfatta personer som lever i ett nära förhållande i ett gemensamt hushåll och på ett stabilt och kontinuerligt sätt med leverantörer av medietjänster, journalister eller annan redaktionell personal samt personer som är eller har varit yrkesmässigt involverade i förberedelse, produktion eller spridning av program eller presspublikationer och som endast är måltavlor på grund av sina nära förbindelser med leverantörer av medietjänster, journalister eller annan redaktionell personal. Skyddet för journalistiska källor och konfidentiell kommunikation bör också omfatta personalen hos leverantörer av medietjänster, såsom teknisk personal, inbegripet cybersäkerhetsexperten, som skulle kunna bli måltavlor med tanke på deras viktiga stödroll för journalister i deras dagliga arbete, vilket kräver lösningar för att säkerställa konfidentialiteten för journalisternas arbete och den därav följande sannolikheten att de har tillgång till information om journalistiska källor eller konfidentiell kommunikation.
- (21) Skyddet för journalisters källor och konfidentiell kommunikation står i överensstämmelse med och bidrar till att skydda den grundläggande rättighet som fastställs i artikel 11 i stadgan. Det är också avgörande för att skydda den roll som *allmänhetens vakthund* som leverantörer av medietjänster, särskilt undersökande journalister, spelar i demokratiska samhällen och för att upprätthålla rättsstatens principer. Mot bakgrund av detta kräver säkerställandet av en adekvat skyddsnivå för journalistiska källor och konfidentiell kommunikation att åtgärder för att inhämta sådan information godkänns av en myndighet som på ett oberoende och opartiskt sätt kan bedöma om detta är motiverat av tvingande hänsyn till allmänintresset, såsom en domstol, en domare, en åklagare som agerar i rättsligt beslutande kapacitet eller en annan sådan myndighet med behörighet att godkänna dessa åtgärder i enlighet med nationell rätt. Det krävs också att övervakningsåtgärderna regelbundet ses över av en sådan

myndighet för att fastställa om de villkor som motiverar användningen av den berörda åtgärden fortfarande är uppfyllda. Det kravet ska också anses uppfyllt om syftet med den regelbundna översynen är att kontrollera om de villkor som rättfärdigar en förlängning av tillståndet för användning av åtgärden är uppfyllda.

- (22) Det bör även erinras om att rätten till ett effektivt rättsligt skydd, i enlighet med fast rättspraxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, i princip förutsätter att den berörda personen i god tid informeras om de övervakningsåtgärder som vidtagits utan den berörda personens kännedom för att på ett effektivt sätt kunna utöva denna rättighet, utan att äventyra effektiviteten i pågående utredningar. För att ytterligare stärka denna rättighet är det viktigt att leverantörer av medietjänster, journalister och personer som har ett regelbundet eller yrkesmässigt förhållande till dem kan förlita sig på lämpligt stöd vid utövandet av denna rättighet. Sådant stöd skulle kunna vara av rättslig, ekonomisk eller annan art, till exempel tillhandahållande av information om tillgängliga rättsmedel. Sådant stöd skulle effektivt kunna tillhandahållas till exempel av en oberoende myndighet eller ett oberoende organ eller, om det inte finns någon sådan myndighet eller något sådant organ, ett självreglerande organ eller en självreglerande mekanism. Syftet med denna förordning är inte att harmonisera begreppen *frifhetsberöva, kontrollera, husrumsakan/kroppsvsitation och beslag och övervakning*.
- (23) Skyddet av journalisters källor och konfidentiella kommunikation regleras för närvarande på olika sätt i medlemsstaterna. I vissa medlemsstater finns ett absolut skydd mot att tvinga journalister att i straffrättsliga och administrativa förfaranden lämna ut information som identifierar deras källa, inbegripet kommunikation som disponeras med ett åtagande om konfidentialitet. I andra medlemsstater finns ett skydd med förbehåll gällande vissa straffrättsliga förfaranden, medan det i ytterligare andra finns ett skydd i form av en allmän princip. Detta leder till fragmentering på den inre marknaden för medietjänster och olika standarder för skydd av journalistiska källor och konfidentiell kommunikation i hela unionen. För att ta itu med situationen införs genom denna förordning gemensamma miniminormer för skydd av journalistiska källor och konfidentiell kommunikation när det gäller tvångsåtgärder som medlemsstaterna använder för att erhålla sådan information. För att säkerställa ett effektivt skydd för journalistiska källor och konfidentiell kommunikation bör medlemsstaterna inte vidta sådana åtgärder, inbegripet användning av inkräktande övervakningsprogramvara, med avseende på leverantörer av medietjänster, deras redaktionella personal eller personer som, på grund av sina regelbundna eller yrkesmässiga förbindelser med en leverantör av medietjänster eller dennes redaktionella personal, kan ha information som rör eller kan identifiera journalistiska källor eller konfidentiell kommunikation.
- (24) Mediearbetare, särskilt journalister och andra mediearbetare som är involverade i redaktionell verksamhet, arbetar i allt högre grad med gränsoverskridande projekt och tillhandahåller sina tjänster till gränsoverskridande publik och, i förlängningen, till leverantörer av medietjänster. Mot denna bakgrund kommer leverantörer av medietjänster sannolikt att stöta på hinder, rättsosäkerhet och ojämlika konkurrensvillkor. Skyddet av journalisters källor och konfidentiella kommunikation måste därför harmoniseras och stärkas ytterligare på unionsnivå. Detta bör inte påverka mer långtgående eller absolut skydd på nationell nivå.
- (25) Inkräktande övervakningsprogramvara, inbegripet särskilt vad som vanligen kallas *spionprogram*, utgör en särskilt invasiv form av övervakning av mediearbetare och deras källor. Den kan användas för hemlig inspelning av samtal eller annan användning av mikrofoner i slutanvändarenheter, filmning eller fotografering av fysiska personer, maskiner eller deras omgivning, kopiering av meddelanden, för att skaffa sig åtkomst till krypterade innehållsdata, spårning av surfning, spårning av geolokalisering eller insamling av andra sensordata, eller spårning av aktiviteter via flera slutanvändarenheter. Den motverkar det fria utövandet av ekonomisk verksamhet inom mediesektorn. Den äventyrar i synnerhet journalisters tillsitsbaserade förhållande till sina källor, som utgör kärnan i journalistyrket. Med tanke på denna programvaras digitala och inkräktande karaktär och användningen av enheter över gränserna har de en särskilt negativ inverkan på utövandet av den ekonomiska verksamhet som bedrivs av leverantörer av medietjänster på den inre marknaden. Det är därför nödvändigt att säkerställa att leverantörer av medietjänster, inbegripet journalister, som är verksamma på den inre marknaden för medietjänster kan förlita sig på ett gediget harmoniserat skydd i fråga om användning av inkräktande övervakningsprogramvara i unionen, även när medlemsstaternas myndigheter anlitar privata parter för användningen av den.
- (26) Inkräktande övervakningsprogramvara bör endast användas om det är motiverat av tvingande hänsyn till allmänintresset, det föreskrivs i unionsrätten eller nationell rätt, det är förenligt med artikel 52.1 i stadgan såsom den tolkas av domstolen och med annan unionsrätt, det har godkänts på förhand eller, i undantagsfall och brådskande fall, senare har bekräfts av en rättslig myndighet eller en oberoende och opartisk beslutsfattande myndighet, det tillämpas i utredningar av brott som anges i artikel 2.2 i rådets rambeslut 2002/584/RIF (*) och som i den berörda

(*) Rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsordre och överlämnande mellan medlemsstaterna (EGT L 190, 18.7.2002, s. 1).

medlemsstaten kan leda till fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd under en maximal tidsperiod på minst tre år eller i utredningar av andra grova brott som i den berörda medlemsstaten kan leda till fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd under en maximal tidsperiod på minst fem år enligt den medlemsstatens nationella rätt, och förutsatt att ingen annan mindre restriktiv åtgärd skulle vara lämplig och tillräcklig för att erhålla den begärda informationen. Enligt proportionalitetsprincipen kan begränsningar av enskildas rättigheter och friheter endast göras om de är nödvändiga och faktiskt svarar mot mål av allmänt samhällsintresse som erkänns av unionen. När det särskilt gäller användningen av inkräktande övervakningsprogramvara är det således nödvändigt att kontrollera om det aktuella brottet uppnår en allvarlighetsgräns enligt denna förordning, om utredningen och lagföringen av detta brott, mot bakgrund av en individuell bedömning av samtliga relevanta omständigheter i ett visst fall, rättfärdigar det särskilt ingripande intrång i de grundläggande rättigheterna och de ekonomiska friheterna som användningen av inkräktande övervakningsprogramvara utgör, om det finns tillräckliga bevis för att brottet i fråga har begåtts, och om användningen av inkräktande övervakningsprogramvara är relevant för att fastställa de faktiska omständigheterna i samband med utredningen och lagföringen av detta brott.

- (27) Leverantörer av public service-medier har en särskild roll på den inre marknaden för medietjänster eftersom en del av deras uppdrag enligt definitionen på nationell nivå i enlighet med protokoll nr 29 om systemet för radio och TV i allmänhetens tjänst i medlemsstaterna, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, är att säkerställa att medborgare och företag har tillgång till ett mångsidigt innehållsutbud, däribland information av hög kvalitet och en opartisk och balanserad mediebevakning. De spelar en viktig roll för att upprätthålla den grundläggande rätten till yttrande- och informationsfrihet, göra det möjligt för människor att söka och ta emot mångsidig information och främja värdena demokrati, kulturell mångfald och social sammanhållning. De erbjuder ett forum för offentlig diskussion och ett sätt att främja ett bredare demokratiskt deltagande för medborgare. Oberoendet hos leverantörer av public service-medier är mycket viktigt under valperioder för att säkerställa att medborgarna har tillgång till opartisk information av hög kvalitet. Leverantörer av public service-medier kan dock på grund av sin institutionella närhet till statsmakten och sin offentliga finansiering vara särskilt utsatta för påverkansförsök. Denna risk ökar till följd av att skyddsmekanismerna för balanserad bevakning och oberoende styrning av leverantörer av public service-medier varierar inom unionen. Både kommissionens meddelande av den 13 juli 2022 med titeln *2022 års rapport om rättsstatsprincipen* och Övervakningsverket för mediepluralism 2022 från centrumet för mediernas frihet och mångfald bekräftar fragmenteringen av sådana skyddsmekanismer och pekar på risker till följd av otillräcklig finansiering. Som framgår av Europeiska audiovisuella observationsorganets rapport med titeln *Governance and independence of public service media* från 2022 varierar garantierna för oberoendet hos leverantörer av public service-medier inom unionen, med skillnader i omfattning och detaljnivå i de nationella strategierna.
- (28) De rättsliga ramarna för att säkerställa en balanserad täckning av leverantörer av public service-medier varierar inom unionen. Dessutom varierar reglerna inom unionen när det gäller utnämning och entledigande av ledningen för public service-medier. I de flesta nationella rättsordningar anges till exempel flera grunder för entledigande medan andra inte innehåller några särskilda regler. Om det finns regler är de i vissa fall otillräckliga eller inte effektiva i praktiken. Det finns också fall där lagstiftningsreformer i medlemsstaterna har ökat den statliga kontrollen över public service-medier, bland annat när det gäller utnämningen av chefer eller styrelseledamöter för public service-medier. Strategierna för att säkerställa tillräcklig och förutsägbar finansiering för leverantörer av public service-medier skiljer sig också åt mellan medlemsstaterna. Om skyddsmekanismer inte finns eller är otillräckliga finns det risk för politisk inblandning i den redaktionella inriktningen för eller styrningen av leverantörer av public service-medier. Avsaknad av garantier för oberoendet hos leverantörer av public service-medier, eller otillräckliga sådana, skulle också kunna leda till bristande stabilitet i finansieringen och därmed utsätta leverantörer av public service-medier för risken för politisk kontroll eller ytterligare politisk kontroll. Det skulle kunna leda till fall av partisk rapportering eller partisk mediebevakning från leverantörer av public service-medier, regeringars inblandning i utnämningen eller entledigandet av deras ledning eller godtyckliga justeringar eller instabil finansiering av leverantörer av public service-medier. Allt detta inverkar negativt på tillgången till oberoende och opartiska medietjänster, vilket påverkar rätten till yttrandefrihet enligt artikel 11 i stadgan, och skulle kunna leda till en snedvridning av konkurrensen på den inre marknaden för medietjänster, inbegripet för leverantörer av medietjänster som är etablerade i andra medlemsstater.
- (29) I nationella mediemiljöer som kännetecknas av samexistens mellan offentliga och privata leverantörer av medietjänster bidrar leverantörer av public service-medier till att främja mediepluralismen och konkurrensen inom mediesektorn genom att producera ett brett utbud av innehåll som tillgodoser olika intressen, perspektiv och demografiska särdrag och genom att erbjuda alternativa synpunkter och programalternativ, vilket ger tillgång till ett rikt och unikt utbud. Leverantörer av public service-medier konkurrerar med privata medieföretag och

onlineplattformar, inbegripet sådana som är etablerade i andra medlemsstater, om publik och, i tillämpliga fall, om reklamresurser. Detta gäller kommersiella programföretag både inom den audiovisuella sektorn och radiosektorn samt förläggare, och gäller särskilt i den nuvarande digitala mediemiljön, där alla medier expanderar till onlinesfären och i allt högre grad tillhandahåller sina tjänster över gränserna. När en sådan dubbel och konkurrenskraftig mediemarknad, som är utmärkande för stora delar av unionen, fungerar väl, säkerställer den ett mångsidigt och kvalitativt utbud av medietjänster inom alla sektorer. Om den offentliga finansieringen inte används för att fullgöra det uppdrag som kommer alla tittare till gagn utan i stället tjänar partiska åsikter, på grund av politisk inblandning i styrningen eller den redaktionella hållningen, skulle den kunna påverka handelsvillkoren och konkurrensen i unionen i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset. Förstainstansrätten har bekräftat att statlig finansiering för public service-TV inte anses förenlig med bestämmelserna om statligt stöd i EUF-fördraget annat än om de kvalitativa kraven som anges i beslutet om tilldelning av public service-uppdraget är uppfyllda⁽¹⁰⁾.

- (30) Risken med vad som vanligen kallas *mediefångst* (*media capture*) är relevant för hela mediemarknaden, men leverantörer av public service-medier är särskilt utsatta för sådan risk med tanke på deras nära koppling till staten. Avvikande eller otillräckliga skyddsmekanismer för oberoendet hos leverantörer av public service-medier skulle kunna hindra eller avskräcka leverantörer av medietjänster från andra medlemsstater från att vara verksamma på eller komma in på en viss mediemarknad. Oberoende medieföretag investerar sina resurser i högkvalitativ rapportering som uppfyller journalistiska standarder, men vissa leverantörer av public service-medier som blivit föremål för *mediefångst* och som inte följer sådana standarder skulle kunna tillhandahålla en obalanserad rapportering, samtidigt som de subventioneras av staten. Den konkurrensfördel som oberoende medier kan få genom oberoende rapportering skulle kunna minska, eftersom leverantörer av public service-medier som blivit föremål för *mediefångst* på ett otillbörligt sätt kan behålla sin ställning på marknaden. Politiserade mediemarknader kan påverka reklammarknaderna som helhet eftersom företag måste ta politiska hänsyn utöver att utforma effektiva reklamkampanjer. Om leverantörer av public service-medier, som vanligtvis betraktas som betrodda informationskällor, tillhandahåller en partisk bevakning av den politiska eller ekonomiska situationen eller specifika ekonomiska aktörer till följd av *mediefångst* kan detta också minska företagets förmåga att på ett korrekt sätt informera sig om den ekonomiska situationen på en viss marknad och därmed fatta välgrundade affärsbeslut. Sådan *mediefångst* skulle därför kunna inverka negativt på den inre marknadens funktion. Slutligen skulle medborgarna, till följd av partisk rapportering från vissa leverantörer av public service-medier som blivit föremål för *mediefångst* i vissa medlemsstater, kunna vända sig till alternativa informationskällor, särskilt sådana som finns tillgängliga på onlineplattformar, vilket ytterligare kan försämma de lika villkoren på den inre marknaden.
- (31) Det är därför nödvändigt att medlemsstaterna, med utgångspunkt i de internationella standarder som utarbetats av Europarådet i detta avseende, inför effektiva rättsliga garantier för oberoendet hos leverantörer av public service-medier i hela unionen, fria från statliga, politiska, ekonomiska eller privata intressen, utan att det påverkar tillämpningen av nationell konstitutionell rätt som är förenlig med stadgan. Detta bör omfatta principer som är anpassade efter de sätt på vilka medlemsstaterna organiserar sina public service-medier, såsom de som finns inom nationella förvaltningsrättsliga ramar eller bolagsrättsliga ramar som är tillämpliga på privata börsnoterade företag, när det gäller utnämning och entledigande av personer eller organ som har en roll när det gäller att fastställa redaktionella strategier eller som utgör den högsta beslutande myndigheten i detta avseende inom leverantören av public service-medier. Dessa principer bör fastställas på nationell nivå. Det är också nödvändigt att garantera att leverantörer av public service-medier, utan att det påverkar tillämpningen av unionens regler om statligt stöd, omfattas av öppna och objektiva finansieringsförfaranden som garanterar tillräckliga och stabila ekonomiska resurser för fullgörandet av sitt public service-uppdrag, möjliggör förutsägbarhet i deras planeringsförfaranden och gör det möjligt för dem att utvecklas inom ramen för sitt public service-uppdrag. För att undvika att årliga budgetförhandlingar riskerar att ge upphov till otillbörligt inflytande bör sådan finansiering helst beslutas och anslås på flerårig basis på ett sätt som överensstämmer med uppdraget i allmänhetens tjänst för leverantörer av public service-medier. Denna förordning påverkar inte medlemsstaternas behörighet att tillhandahålla finansiering av leverantörer av public service-medier i enlighet med protokoll nr 29.
- (32) Det är mycket viktigt att mottagare av medietjänster med säkerhet vet vem som äger och ligger bakom medier, så att de kan identifiera och förstå potentiella intressekonflikter. Detta är en förutsättning för att de ska kunna bilda sig en väl underbyggd uppfattning och därmed kunna delta aktivt i demokratin. Transparens på detta område utgör även ett effektivt verktyg för att avskräcka och därmed begränsa risken för försök att påverka det redaktionella oberoendet. Dessutom bidrar den till en öppen och rättvis marknadsmiljö och ökar mediernas ansvarsskyldighet gentemot mottagarna av medietjänster, vilket i slutändan bidrar till medietjänsternas kvalitet på den inre marknaden. Gemensamma informationskrav måste därför införas för leverantörer av medietjänster i unionen. Dessa krav bör

⁽¹⁰⁾ Förstainstansrättsens dom av den 26 juni 2008, SIC/kommissionen, T-442/03, ECLI:EU:T:2008:228, punkt 211.

inkludera proportionella och riktade krav på att leverantörer av medietjänster offentliggör relevant ägarinformation och reklamintäkter från offentliga myndigheter eller enheter. Sådan information är nödvändig för att mottagarna av medietjänster ska kunna förstå och förhöra sig om potentiella intressekonflikter, inbegripet när medieägare är politiskt exponerade, som en förutsättning för att de ska kunna bedöma tillförlitligheten hos den information de tar emot. Detta kan endast uppnås om mottagarna av medietjänster har aktuell information om medieägande till sitt förfogande på ett användarvänligt sätt, särskilt när de tittar på, lyssnar på eller läser medieinnehåll, så att de kan sätta innehållet i rätt sammanhang och forma en korrekt uppfattning av det. Offentliggörandet av riktad information om medieägande skulle således ge fördelar som klart uppväger eventuell inverkan av skyldigheten att offentliggöra den på de grundläggande rättigheterna, däribland rätten till privat- och familjeliv och rätten till skydd av personuppgifter. I detta sammanhang bör de åtgärder som medlemsstaterna vidtar i enlighet med artikel 30.9 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849⁽¹⁾ inte påverkas. Berörda leverantörer av medietjänster bör offentliggöra den nödvändiga informationen i elektroniskt format, exempelvis på sina webbplatser eller på något annat lätt och direkt åtkomligt medium.

- (33) För att ytterligare bidra till en hög grad av insyn i medieägandet bör medlemsstaterna även ge nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan, eller andra behöriga myndigheter och organ, i uppdrag att utveckla databaser över medieägande. Sådana databaser bör fungera som en enda kontaktpunkt som gör det möjligt för mottagare av medietjänster att enkelt kontrollera relevant information om en viss leverantör av medietjänster. Med tanke på nationella administrativa särdrag och för att minska den administrativa bördan bör medlemsstaterna ha flexibilitet när det gäller att besluta vilken myndighet eller vilket organ som ska ansvara för att utveckla sådana databaser över medieägande. Detta kan till exempel vara en nationell tillsynsmyndighet eller ett nationellt tillsynsorgan, eller ett annat administrativt organ, som i sin tur kan förbita sig på hjälp från ett annat organ med relevant sakkunskap för att fullgöra denna uppgift.
- (34) Mediernas integritet kräver även en proaktiv hållning för att främja det redaktionella oberoendet hos medie företag som förmedlar nyhets- och aktualitetsinnehåll, särskilt genom interna skyddsmechanismer. Leverantörer av medietjänster bör vidta proportionella åtgärder för att garantera redaktörernas frihet att fatta redaktionella beslut inom ramen för medietjänstleverantörens fastställda redaktionella hållning på lång sikt. Målet att skydda redaktionella beslut, särskilt de som fattas av chefredaktörer och redaktörer, om ett specifikt innehåll, mot otillbörliga försök att påverka bidrar till att säkerställa lika villkor på den inre marknaden för medietjänster och till kvaliteten på sådana tjänster. Dessa åtgärder bör syfta till att säkerställa respekten för standarderna för oberoende under hela den redaktionella processen i medierna, inbegripet i syfte att skydda integriteten hos journalistiskt innehåll. Detta mål är även förenligt med den grundläggande rätten att ta emot och sprida information enligt artikel 11 i stadgan. Mot bakgrund av dessa överväganden bör leverantörer av medietjänster även säkerställa att mottagarna av deras medietjänster har insyn i faktiska eller potentiella intressekonflikter.
- (35) Leverantörer av medietjänster bör i syfte att garantera de redaktionella beslutens oberoende anta interna skyddsmechanismer som är anpassade till deras storlek, struktur och behov. Kommissionens rekommendation (EU) 2022/1634⁽²⁾ innehåller en förteckning över frivilliga interna skyddsmechanismer som medie företaget kan anta i detta avseende. Denna förordning bör inte tolkas så, att ägare av privata leverantörer av medietjänster fräntas sin rätt att fastställa strategiska eller allmänna mål eller att främja företagets tillväxt och ekonomiska bärkraft. I det avseendet bör det i denna förordning erkännas att målet att främja redaktionellt oberoende måste vara förenligt med privata medie ägares legitima rättigheter och intressen, såsom rätten att fastställa medietjänstleverantörens redaktionella hållning och att forma sammansättningen av deras redaktionsgrupper.
- (36) Oberoende nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan är avgörande för en korrekt tillämpning av medielagstiftningen i hela unionen. De nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen har ofta visserligen inga befogenheter inom presssektorn men är de som generellt är bäst lämpade att säkerställa en korrekt tillämpning av de krav på tillsynssamarbete och en väl fungerande mediemarknad som avses i denna förordning. Nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan bör ha de resurser som krävs för att de ska kunna fullgöra sina uppgifter i fråga om personal, sakkunskap och finansiella medel, bland annat för att de ska kunna delta i verksamheten inom

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG (EUT L 141, 5.6.2015, s. 73).

⁽²⁾ Kommissionens rekommendation (EU) 2022/1634 av den 16 september 2022 om interna skyddsåtgärder för redaktionellt oberoende och insyn i ägandet inom mediesektorn (EUT L 245, 22.9.2022, s. 56).

Europeiska nämnden för medietjänster (nämnden). De bör förses med tekniska resurser såsom relevanta digitala verktyg. Vid behov bör medlemsstaterna i nödvändig utsträckning öka de resurser som tilldelas de nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen med beaktande av de ytterligare uppgifter som dessa tilldelas enligt denna förordning. Nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan bör också ha lämpliga befogenheter, särskilt att begära information och data från varje fysisk eller juridisk person som omfattas av denna förordning eller som, för ändamål som rör deras närings- eller yrkesverksamhet, rimligen kan förfoga över den information och de data som behövs med avseende på dessa personers rättigheter och intressen.

- (37) För att säkerställa att denna förordning och unionens övriga medierätt tillämpas på ett samstämt sätt är det nödvändigt att inrätta nämnden som ett oberoende rådgivande organ på unionsnivå som sammanför nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan och samordnar deras åtgärder. Vid utförandet av sina uppgifter och i utövandet av sina befogenheter bör nämnden vara helt oberoende, inbegripet från politiskt eller ekonomiskt inflytande, och varken begära eller ta emot instruktioner från någon regering, institution, vare sig den är nationell, överstatlig eller internationell, eller offentlig eller privat person eller något offentligt eller privat organ. Den europeiska gruppen av regleringsmyndigheter för audiovisuella medietjänster (Erga), som inrättades genom direktiv 2010/13/EU, har haft en viktig roll när det gäller att främja ett konsekvent genomförande av det direktivet. Nämnden bör därför bygga vidare på Erga och ersätta den. En riktad ändring måste följaktligen göras av direktiv 2010/13/EU för att stryka artikel 30b i det direktivet, genom vilken Erga inrättas, och för att ersätta hänvisningar till Erga och dess uppgifter. Ändringen av direktiv 2010/13/EU genom denna förordning är motiverad eftersom den är begränsad till bestämmelser som inte behöver införlivas av medlemsstaterna och som riktar sig till unionens institutioner.
- (38) Nämnden bör samla höga företrädare för de nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen. De nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen bör utse dessa företrädare. Om medlemsstaterna har flera relevanta nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan, inbegripet på regional nivå, bör en gemensam företrädare väljas genom lämpliga förfaranden och rösträtten vara begränsad till en företrädare per medlemsstat. Nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan bör inom ramen för sin verksamhet inom nämnden kunna samråda och samordna med relevanta behöriga myndigheter eller organ och, i förekommande fall, med självreglerande organ i sina medlemsstater. Detta bör inte påverka möjligheten för de andra nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen att i lämpliga fall delta i nämndens möten. Nämnden bör även ha möjlighet att från fall till fall bjuda in externa experter till sina möten. Den bör även ha möjlighet att i samförstånd med kommissionen utse permanenta observatörer till sina möten, inbegripet i synnerhet nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan från kandidatländer eller potentiella kandidater, eller särskilda delegater från andra behöriga nationella myndigheter.
- (39) På grund av mediesektorns känslighet, och i enlighet med den praxis avseende beslut av Erga som anges i dess arbetsordning, bör nämnden anta sina beslut med två tredjedelars majoritet av rösterna. Nämndens arbetsordning bör särskilt specificera roll, uppgifter och utnämningsförfaranden för ordförande och vice ordförande samt arrangemangen för förebyggande och hantering av intressekonflikter bland nämndens ledamöter. För att stödja ordföranden och vice ordföranden bör nämnden kunna inrätta en styrgrupp. Vid sammansättningen av styrgruppen ska hänsyn tas till principen om jämn geografisk fördelning. Nämnden bör fastställa de särskilda arrangemangen för styrgruppen i sin arbetsordning. Ergas ordförande och vice ordförande bör, med råd från Ergas styrelsemedlemmar, underlätta en ordnad, transparent och effektiv övergång från Erga till nämnden, till dess att nämndens ordförande och vice ordförande har valts.
- (40) När nämnden hanterar frågor utanför den audiovisuella mediesektorn bör den förlita sig på en effektiv samrådsmekanism som involverar intressenter från de relevanta mediesektorer som är verksamma både på unionsnivå och på nationell nivå. Sådana intressenter skulle kunna inbegripa pressnämnder, journalistiska sammanslutningar, fackföreningar och näringslivsorganisationer. Nämnden bör ge sådana intressenter möjlighet att uppmärksamma nämnden på utveckling och frågor som är relevanta för deras sektorer. Samrådsmekanismen bör göra det möjligt för nämnden att samla in riktade synpunkter från relevanta intressenter och få relevant information till stöd för nämndens arbete. Vid fastställandet av de praktiska arrangemangen för samrådsmekanismen i sin arbetsordning bör nämnden ta hänsyn till behovet av transparens, mångfald och rättvis geografisk representation. Nämnden bör också kunna samråda med den akademiska världen för att samla in ytterligare relevant information.
- (41) Utan att det påverkar de befogenheter som kommissionen tilldelas genom fördragen är det viktigt att kommissionen och nämnden har ett nära samarbete som gör det möjligt för nämnden att ge råd och stöd till kommissionen i frågor som rör medietjänster inom dess behörighet. Nämnden bör aktivt stödja kommissionen i dess uppgift att säkerställa en samstämt och effektiv tillämpning av denna förordning och genomförandet av direktiv 2010/13/EU. Nämnden bör för detta ändamål i synnerhet ge kommissionen råd och bistånd i regleringsrelaterade, tekniska eller praktiska frågor av betydelse för tillämpningen av unionsrätten, främja samarbete och ett effektivt utbyte av information, erfarenheter och bästa praxis, samt utarbeta yttranden i de fall som föreskrivs i denna förordning, i förekommande fall med beaktande av situationen när det gäller mediernas frihet och mångfald på de berörda mediemarknaderna.

Sådana yttranden bör inte vara rättsligt bindande men bör användas som nyttig vägledning för de berörda nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen och skulle kunna beaktas av kommissionen i dess uppgifter att säkerställa en samstämmig och effektiv tillämpning av denna förordning och genomförandet av direktiv 2010/13/EU. Genom att göra sitt bästa för att genomföra nämndens yttrande eller genom att vederbörligen förklara eventuella avvikelser från detta, bör de nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen anses ha gjort sitt yttersta för att beakta nämndens yttrande.

- (42) För att nämnden ska kunna fullgöra sina uppgifter på ett effektivt och oberoende sätt bör den bistås av ett sekretariat som är avsett för nämndens verksamhet. Sekretariatet bör tillhandahållas av kommissionen. Sekretariatet bör ha tillräckliga resurser för att kunna utföra sina uppgifter. Utan att det påverkar kommissionens institutionella och budgetmässiga oberoende är det viktigt att kommissionen tar hänsyn till de behov som nämnden meddelat, särskilt när det gäller kvalifikationer, sakkunskap och profil hos sekretariatets personal för att effektivt kunna utföra sina uppgifter. Sekretariatet bör också kunna förlita sig på de nationella tillsynsmyndigheternas eller tillsynsorganets sakkunskap och resurser. Detta skulle vara avgörande när det gäller att bistå nämnden när den förbereder resultatet av sitt arbete. Sekretariatet bör därför ha ett lämpligt antal anställda som utstationerats av nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan för att kunna dra nytta av deras kompetens och erfarenhet. I sitt uppdrag att bidra till ett oberoende utförande av nämndens uppgifter bör sekretariatet endast följa nämndens instruktioner när det bistår nämnden i fullgörandet av dess uppgifter enligt denna förordning. Sekretariatet bör ge nämnden materiell, administrativt och organisatoriskt stöd och bistå den när den fullgör sina uppgifter, särskilt genom att bedriva relevant forskning eller insamling av information.
- (43) Tillsynssamarbete mellan oberoende medietillsynsmyndigheter eller medietillsynsorgan är avgörande för att den inre marknaden för medietjänster ska fungera korrekt. Direktiv 2010/13/EU innehåller dock inga bestämmelser om ett strukturerat samarbete mellan nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan. Efter översynen av unionens ram för audiovisuella medietjänster genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1808⁽¹⁾, varigenom tillämpningsområdet utvidgades till att även omfatta videodelningsplattformar, har det funnits ett växande behov av nära samarbete mellan nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan, i synnerhet för att hantera gränsöverskridande ärenden. Ett sådant samarbete är även motiverat med tanke på de nya utmaningar i unionens mediemiljö som denna förordning är avsedd att hantera genom att bland annat ge nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan nya uppgifter.
- (44) Medlemmarna i Erga är medvetna om dessa utmaningar och för att tillgodose behovet av närmare samarbete på området för audiovisuella medietjänster enades Erga 2020 om ett samförståndsavtal som fastställer icke-bindande mekanismer för gränsöverskridande samarbete i syfte att stärka tillämpningen av unionsregler som är relevanta för audiovisuella medietjänster och videodelningsplattformstjänster. Med utgångspunkt i denna frivilliga ram och för att säkerställa en effektiv tillämpning av unionens medierätt, för att undvika att ytterligare hinder uppstår på den inre marknaden för medietjänster och för att förhindra att oseriösa leverantörer av medietjänster eventuellt kringgår de tillämpliga reglerna, är det viktigt att föreskriva en tydlig och rättsligt bindande ram så att nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan kan samarbeta med varandra på ett ändamålsenligt och effektivt sätt inom den etablerade rättsliga ramen. En sådan ram är avgörande för att upprätthålla ursprungslandsprincipen, som är en hörnsten i direktiv 2010/13/EU, samt för att säkerställa att nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan kan utöva tillsyn över relevanta leverantörer av medietjänster. Målet bör vara att säkerställa en samstämmig och effektiv tillämpning av denna förordning och genomförandet av direktiv 2010/13/EU, till exempel genom att säkerställa ett smidigt informationsutbyte mellan nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan eller genom att göra det möjligt att snabbt hantera frågor som rör jurisdiktion. När nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan utbyter information bör all relevant unionsrätt och nationell rätt om informationsutbyte, inbegripet relevant dataskyddslagstiftning, respekteras. Sådant samarbete, och i synnerhet det accelererade samarbetet, är av central betydelse för att stödja åtgärder som syftar till att skydda den inre marknaden från oseriösa leverantörer av medietjänster samtidigt som respekten för de grundläggande rättigheterna, särskilt yttrandefriheten, säkerställs. Accelererat samarbete behövs i synnerhet för att förhindra att medietjänster som har stängts av i vissa medlemsstater enligt artikel 3.3 och 3.5 i direktiv 2010/13/EU fortsätter att tillhandahållas via satellit eller på annat sätt i dessa medlemsstater, och därmed bidra, i enlighet med unionsrätten, till att de relevanta nationella åtgärderna får ändamålsenlig verkan. Nämndens yttranden kommer att vara viktiga för att samarbetsmekanismen ska fungera effektivt.
- (45) Eftersom videodelningsplattformars räckvidd omfattar hela Europa måste nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan ha ett särskilt verktyg för att skydda användare av videodelningsplattformstjänster mot visst olagligt och skadligt innehåll, däribland kommersiella meddelanden. I synnerhet, och utan att det påverkar ursprungslandsprincipen, behövs det en mekanism som gör det möjligt för relevanta nationella tillsynsmyndigheter eller

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1808 av den 14 november 2018 om ändring av direktiv 2010/13/EU om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktivet om audiovisuella medietjänster), mot bakgrund av ändrade marknadsförhållanden (EUT L 303, 28.11.2018, s. 69).

tillsynsorgan att begära att deras motsvarigheter i andra medlemsstater vidtar nödvändiga och proportionella åtgärder för att säkerställa att leverantörer av videodelningsplattformar uppfyller skyldigheterna enligt artikel 28b.1, 28b.2 och 28b.3 i direktiv 2010/13/EU. Detta är avgörande för att säkerställa att målgrupper, särskilt minderåriga, skyddas effektivt i hela unionen när de får tillgång till innehåll på videodelningsplattformar och att de kan förlita sig på en lämplig nivå av transparens när det gäller kommersiella meddelanden online. Medling som tillhandahålls av och yttranden från nämnden skulle bidra till att säkerställa ömsesidigt godtagbara och tillfredsställande resultat för de berörda nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen. Om användningen av en sådan mekanism inte leder till en uppgörelse i godo kan friheten att tillhandahålla informationssamhällets tjänster från en annan medlemsstat begränsas endast om villkoren i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG⁽⁴⁾ har uppfyllts och det förfarande som anges i den artikeln har följts.

- (46) Det är mycket viktigt att säkerställa en samstämmig tillsynspraxis, en samstämmig och effektiv tillämpning av denna förordning och genomförandet av direktiv 2010/13/EU. I detta syfte och för att bidra till att säkerställa ett konvergent genomförande av unionens medierätt, bör kommissionen vid behov kunna utfärda riktlinjer i gränsöverskridande frågor som omfattas av både denna förordning och direktiv 2010/13/EU. När kommissionen beslutar om den ska utfärda riktlinjer och mot bakgrund av relevanta diskussioner med den kontaktkommitté som inrättats genom direktiv 2010/13/EU i frågor som rör det direktivet, bör kommissionen särskilt beakta tillsynsfrågor som berör ett betydande antal medlemsstater eller tillsynsfrågor som har ett gränsöverskridande inslag. Mot bakgrund av den stora mängden information och det faktum att digitala metoder allt oftare används för att få tillgång till medier är det viktigt att säkerställa att innehåll av allmänintresse framhävs för att bidra till lika villkor på den inre marknaden och till efterlevnad av den grundläggande rätten till information enligt artikel 11 i stadgan. Med tanke på de effekter nationella åtgärder som vidtas enligt artikel 7a i direktiv 2010/13/EU kan få på funktionen hos den inre marknaden för medietjänster är det viktigt att kommissionen utfärdar riktlinjer för att skapa förutsebarhet i rättsläget på detta område. Det skulle även vara till nytta att ge vägledning om åtgärder som vidtas enligt artikel 5.2 i direktiv 2010/13/EU för att säkerställa att åtkomlig, korrekt och uppdaterad information om medicagående är tillgänglig för allmänheten och om skyldigheten för leverantörer av medietjänster att göra viss uppdaterad information lätt och direkt åtkomlig för mottagarna av deras tjänster. Kommissionen bör bistås av nämnden när den utarbetar sina riktlinjer. Nämnden bör i synnerhet erbjuda kommissionen sin regleringsrelaterade, tekniska och praktiska expertis inom de områden och frågor som omfattas av de berörda riktlinjerna.
- (47) Nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan besitter särskild praktisk expertis som gör att de kan väga intressena hos leverantörer av medietjänster respektive mottagare av medietjänster mot varandra och samtidigt säkerställa respekt för yttrandefriheten och bevara och främja mediepluralismen. Detta är i synnerhet viktigt för att skydda den inre marknaden mot medietjänster från länder utanför unionen, oberoende av distributions- eller åtkomstmetod, som riktar sig till eller når en publik i unionen om de, bland annat med tanke på den kontroll som tredjeländer kan utöva över dem, kan vara till förfång för eller utgöra en risk för allmän säkerhet. En risk för den allmänna säkerheten kan avse en offentlig uppmaning att begå ett terroristbrott enligt artikel 5 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541⁽⁵⁾ och systematiska internationella kampanjer med utländsk informationsmanipulering och informationspåverkan i syfte att destabilisera unionen som helhet eller vissa medlemsstater. Samordningen mellan nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan för att gemensamt hantera eventuella hot mot den allmänna säkerheten från sådana medietjänster måste i detta sammanhang stärkas och ges en rättslig ram för att säkerställa effektiviteten i, och möjligheten till samordning av, de nationella åtgärder som antas i enlighet med unionens medierätt.
- (48) Det är nödvändigt att samordna nationella åtgärder som kan antas för att motverka hot mot den allmänna säkerheten via medietjänster som härrör från eller är etablerade i länder utanför unionen och som riktar sig till en publik i unionen, inbegripet en möjlighet för nämnden att efter samråd med kommissionen i lämpliga fall avge yttranden om sådana åtgärder, särskilt om situationen påverkar flera medlemsstater. I detta avseende måste riskerna för den allmänna säkerheten bedömas mot bakgrund av alla relevanta faktiska och rättsliga omständigheter på unionsnivå och nationell nivå, inbegripet eventuella befintliga bedömningar av hur den berörda medietjänsten sprids eller mottas på unionens territorium. Målet bör vara att möjliggöra en mer samordnad strategi för de berörda nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen när det gäller begränsningar av distributionen av sådana

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden (direktiv om elektronisk handel) (EGT L 178, 17.7.2000, s. 1).

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF (EUT L 88, 31.3.2017, s. 6).

medietjänster, utan att det påverkar befogenheterna för medlemsstaterna eller deras nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan i enlighet med unionsrätten. I detta avseende bör de berörda nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen kunna beakta nämndens yttranden när de överväger att vidta åtgärder mot en leverantör av medietjänster. Detta har ingen inverkan på unionens behörighet enligt artikel 215 i EUF-fördraget.

- (49) För att ytterligare stödja nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan i deras roll att skydda den inre marknaden för medietjänster mot oseriösa leverantörer av medietjänster bör nämnden upprätta en förteckning över kriterier för leverantörer av medietjänster som är etablerade eller har sitt ursprung utanför unionen. En sådan förteckning skulle hjälpa berörda nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan i situationer där en relevant leverantör av medietjänster söker jurisdiktion i en medlemsstat, eller där en leverantör av medietjänster som redan omfattas av en medlemsstats jurisdiktion förefaller utgöra en allvarlig risk för den allmänna säkerheten. En sådan förteckning skulle bland annat kunna omfatta ägande, förvaltning, finansieringsstrukturer, redaktionellt oberoende av tredjeländer eller efterlevnad av samregerings- eller självregeringsmekanismer som fastställer redaktionella normer i en eller flera medlemsstater.
- (50) Mycket stora onlineplattformar fungerar för många användare som inkörsportar till medieinnehåll och medietjänster. Leverantörer av medietjänster som har redaktionellt ansvar för sitt innehåll spelar en viktig roll i spridningen av information och utövandet av rätten att ta emot och sprida information online. Leverantörer av medietjänster förväntas utöva detta redaktionella ansvar med aktsamhet och tillhandahålla information som är tillförlitlig och som respekterar grundläggande rättigheter i enlighet med de regleringskrav eller mekanismer för samregering eller självregering som de omfattas av i medlemsstaterna. Med tanke även på användarnas rätt att ta emot och sprida information bör en leverantör av en mycket stor onlineplattform därför, om den anser att innehåll som tillhandahålls av sådana leverantörer av medietjänster är oförenligt med dess allmänna villkor, ta vederbörlig hänsyn till mediernas frihet och mångfald i enlighet med förordning (EU) 2022/2065 och i ett så tidigt skede som möjligt ge leverantörerna av medietjänster erforderliga förklaringar i en redogörelse för skäl enligt artikel 4.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1150⁽¹⁾ och artikel 17 i förordning (EU) 2022/2065. För att minimera inverkan av begränsningar av detta innehåll på användarnas rätt att ta emot och sprida information bör mycket stora onlineplattformar lämna in sin redogörelse för skälen innan avbrottet eller begränsningen av synligheten får verkan. Dessutom bör de ge den berörda leverantören av medietjänster möjlighet att besvara redogörelsen för skälen inom 24 timmar efter mottagandet av den, innan avbrottet eller begränsningen av synligheten får verkan. En snävare tidsram skulle kunna tillämpas i händelse av en kris enligt artikel 36.2 i förordning (EU) 2022/2065, särskilt för att ta hänsyn till ett brådskande behov av moderering av det relevanta innehållet under sådana exceptionella omständigheter.
- (51) Användningen av märkning eller verktyg för ålderskontroll av leverantörer av mycket stora onlineplattformar i enlighet med deras tjänstevillkor och med unionsrätten bör inte ses som en begränsning av synligheten. Efter svaret från en leverantör av medietjänster på redogörelsen för skälen av en leverantör av en mycket stor onlineplattform, eller i avsaknad av ett sådant svar inom den angivna tidsperioden, bör den leverantören av en mycket stor onlineplattform informera leverantörerna av medietjänster om den avser att gå vidare med avbrottet i tillhandahållandet av sina onlinebaserade förmedlingstjänster avseende innehåll som tillhandahålls av leverantören av medietjänster eller begränsningen av synligheten för det innehållet. Denna förordning bör inte påverka skyldigheten för leverantörer av mycket stora onlineplattformar att vidta åtgärder mot olagligt innehåll som sprids via deras tjänster, att vidta åtgärder för att bedöma och minska de systemriskerna som deras tjänster utgör, till exempel genom desinformation, eller att vidta åtgärder för att skydda minderåriga. I detta sammanhang bör ingenting i denna förordning tolkas som en avvikelse från skyldigheterna för leverantörer av mycket stora onlineplattformar enligt artiklarna 28, 34 och 35 i förordning (EU) 2022/2065 och artikel 28b i direktiv 2010/13/EU.
- (52) Med tanke på den förväntade positiva inverkan på friheten att tillhandahålla tjänster och yttrandefriheten är det motiverat att klagomål som leverantörer av medietjänster riktar mot beslut av leverantörer av mycket stora onlineplattformar behandlas med förtur och utan onödigt dröjsmål, om leverantörerna av medietjänster uppfyller vissa reglerings-, samregerings- eller självregeringsnormer.
- (53) Leverantörer av mycket stora onlineplattformar som ger tillgång till medieinnehåll bör för det ändamålet tillhandahålla en funktion i sitt onlinegränssnitt som gör det möjligt för leverantörer av medietjänster att ge en försäkran om att de uppfyller vissa krav, men samtidigt ha möjlighet att avvisa sådana egenförsäkringar om de anser att kraven inte är uppfyllda. När en leverantör av medietjänster förklarar sig uppfylla lagstadgade krav eller en

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1150 av den 20 juni 2019 om främjande av rättsvisa villkor och transparens för företagsanvändare av onlinebaserade förmedlingstjänster (EUT L 186, 11.7.2019, s. 57).

samreglerings- eller självregleringsmekanism bör den kunna tillhandahålla kontaktuppgifterna till den relevanta nationella tillsynsmyndigheten eller det nationella tillsynsorganet eller till företrädarna för samreglerings- eller självregleringsmekanismen, inbegripet sådana som tillhandahålls av allmänt erkända yrkessammanslutningar som företrädare i viss sektor och som verkar på unionsnivå eller nationell nivå. Vid rimliga tvivel skulle dessa uppgifter göra det möjligt för leverantören av en mycket stor onlineplattform att hos dessa myndigheter eller organ få bekräftat huruvida leverantören av medietjänster omfattas av sådana krav eller mekanismer. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar bör vid behov förlita sig på information om efterlevnad av dessa krav såsom den maskinläsbara standard som tillhandahålls av *Journalism Trust Initiative*, som utvecklats under ledning av Europeiska standardiseringskommittén, eller andra relevanta uppförandekoder. Erkända organisationer i det civila samhället, faktagranskande organisationer och andra relevanta yrkesorganisationer som erkänner medieällornas integritet på grundval av standarder som överenskommit med mediebranschen bör också ha möjlighet att uppmärksamma leverantörerna av mycket stora onlineplattformar på eventuella problem avseende efterlevnaden av de relevanta kraven för egenförsäkran av leverantörer av medietjänster. Riktlinjer utfärdade av kommissionen skulle vara avgörande för att införa en sådan funktion i praktiken. Dessa riktlinjer bör bidra till att minimera risken för potentiellt missbruk av funktionen, särskilt från leverantörer av medietjänster som systematiskt ägnar sig åt desinformation, informationsmanipulering och informationspåverkan, inbegripet sådana som kontrolleras av vissa tredjeländer, med beaktande av de kriterier som ska utarbetas av nämnden avseende leverantörer av medietjänster från länder utanför unionen. I detta syfte skulle de riktlinjerna kunna omfatta arrangemang som rör deltagande av erkända civilsamhällesorganisationer, inbegripet faktagranskande organisationer, i översynen av försäkringarna eller samråden med nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan eller samreglerings- eller självregleringsorgan.

- (54) I denna förordning erkänns vikten av samreglerings- och självregleringsmekanismer i samband med tillhandahållandet av medietjänster på mycket stora onlineplattformar. Sådana mekanismer utgör en typ av frivilliga initiativ, till exempel i form av uppförandekoder, som gör det möjligt för leverantörer av medietjänster eller deras företrädare att anta gemensamma riktlinjer, bland annat om etiska normer, korrigerung av fel eller hantering av klagomål, tillsammans och för den verksamhet de bedriver. En gedigen, inkluderande och allmänt godkänd självreglering inom mediesektorn är en effektiv garanti för kvalitet och professionalism när det gäller medietjänster och är avgörande för att värna den redaktionella integriteten.
- (55) Leverantörer av mycket stora onlineplattformar bör inleda en dialog med leverantörer av medietjänster som respekterar normer för trovärdighet och transparens och som anser att begränsningar av eller avbrott i deras innehåll vid upprepade tillfällen införs av leverantörer av mycket stora onlineplattformar utan tillräckliga skäl, i syfte att nå en uppgörelse i godo så att omotiverade begränsningar eller avbrott kan upphävas och i framtiden undvikas. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar bör delta i sådana dialoger i god anda och lägga särskild vikt vid skyddet av mediefriheten och informationsfriheten. Nämnden bör informera kommissionen om sina yttranden om resultatet av sådana dialoger. Kommissionen skulle kunna beakta sådana yttranden i samband med tillämpningen av förordning (EU) 2022/2065.
- (56) Som en vidareutveckling av den värdefulla roll som Erga har haft när det gäller att övervaka efterlevnaden av EU:s uppförandekod om desinformation bör nämnden minst en gång om året organisera en strukturerad dialog mellan leverantörer av mycket stora onlineplattformar, företrädare för leverantörer av medietjänster och företrädare för civilsamhället för att främja tillgång till ett mångsidigt utbud från oberoende medier på mycket stora onlineplattformar, för att diskutera erfarenheter och bästa praxis i samband med tillämpningen av relevanta bestämmelser i denna förordning, inbegripet när det gäller mycket stora onlineplattformars modereringsprocesser, och för att övervaka efterlevnaden av självregleringsinitiativ som syftar till att skydda användare mot skadligt innehåll, inbegripet initiativ som syftar till att motverka desinformation. Kommissionen skulle i relevanta fall kunna granska rapporterna om resultatet av sådana strukturerade dialoger när den bedömer systemomfattande och framväxande problem i unionen som en del av genomförandet av förordning (EU) 2022/2065 och skulle kunna be nämnden om stöd för detta ändamål.
- (57) Mottagare av medietjänster som tillhandahåller program bör i praktiken kunna välja vilket innehåll de vill se eller lyssna på utifrån sina personliga preferenser. Deras frihet att välja innehåll skulle dock kunna begränsas av affärsmetoder inom mediesektorn, till exempel avtal om prioritering av innehåll som ingås mellan leverantörer av medietjänster och tillverkare av enheter eller leverantörer av användargränssnitt som kontrollerar eller hanterar åtkomst till och användning av medietjänster som tillhandahåller program, såsom smart-tv-apparater eller ljudsystem för bilar. En sådan prioritering kan till exempel ha gjorts på en enhets hemskärm genom maskinvaruinställningar eller programvarugenvägar, applikationer och sökområden, vilket påverkar vanorna hos mottagarna, som kan få otillbörliga incitament att välja vissa medieutbud framför andra. Användarnas valfrihet kan också begränsas av förinställda applikationers slutna kretsar. Användarna bör när som helst, på ett enkelt, lättillgängligt och användarvänligt sätt, kunna ändra konfigurationen, inbegripet standardinställningarna för en enhet, såsom en fjärrkontroll, eller för ett användargränssnitt som kontrollerar eller hanterar åtkomst till och

användning av medietjänster som tillhandahåller program. Detta bör anses omfatta alla anpassningsfunktioner hos enheter eller användargränssnitt som orienterar eller vägleder användarna när de väljer vilka medietjänster eller vilket medieinnehåll de vill ha tillgång till och som gör det möjligt för dem att hitta eller upptäcka sådana tjänster eller sådant innehåll, med beaktande av målet om rättvis åtkomst till alla olika slags medietjänster ur såväl användarnas som leverantörernas av medietjänsternas perspektiv. Denna rättighet bör inte omfatta enskilda inslag, till exempel program, som ingår i en katalog över beställtjänster, och den påverkar inte åtgärder som är avsedda att säkerställa att audiovisuella medietjänster av allmänintresse framhävs på lämpligt sätt och som vidtas för att genomföra artikel 7a i direktiv 2010/13/EU samt åtgärder för att genomföra artikel 7b i det direktivet, vilka vidtas av legitima samhällspolitiska hänsyn. Tillverkare, utvecklare och importörer bör kunna visa att den funktionalitet som krävs faktiskt är användarvänlig när de släpper ut sina relevanta produkter på marknaden. Medlemsstaterna bör genom lämpliga åtgärder säkerställa att enheter och gränssnitt som relevanta marknadsaktörer släpper ut på deras marknad uppfyller de relevanta kraven i denna förordning. Detta skulle kunna uppnås genom att tillämpningen av och ändamålsenligheten hos de åtgärder som sådana marknadsaktörer vidtar övervakas.

- (58) Visuella identiteter för leverantörer av medietjänster består av märken, logotyper, varumärken eller andra karakteristiska egenskaper. De gör det möjligt för mottagare av medietjänster som tillhandahåller program att enkelt avgöra vem som bär det redaktionella ansvaret för tjänsten. Visuella identiteter är också en viktig konkurrensfördel för leverantörer av medietjänster som gör att deras medieutbud kan särskiljas på marknaden. Det är därför viktigt att de visuella identiteterna för leverantörer av medietjänster som tillhandahåller program bevaras när användarna får tillgång till deras medietjänster via olika enheter och användargränssnitt. Tillverkare, utvecklare och importörer av enheter och användargränssnitt bör därför säkerställa att de visuella identiteterna för leverantörer av medietjänster inte tas bort eller ändras.
- (59) För att säkerställa lika villkor i tillhandahållandet av olika medietjänster som tillhandahåller program mot bakgrund av den tekniska utvecklingen på den inre marknaden och för att säkerställa rättvis åtkomst till alla olika slags medietjänster är det nödvändigt att främja utvecklingen av gemensamma harmoniserade standarder för enheter och användargränssnitt som kontrollerar eller hanterar tillgång till och användning av medietjänster som tillhandahåller program eller digitala signaler som förmedlar innehåll från källa till mottagare. Det är i detta sammanhang viktigt att undvika skillnader i tekniska standarder som skapar hinder och medför ytterligare kostnader för branschen och konsumenterna, och att även uppmuntra framtagandet av lösningar för att säkerställa fullgörandet av befintliga skyldigheter vad gäller medietjänster.
- (60) Skillnader i fråga om lagstiftningsåtgärder, regleringsåtgärder eller administrativa åtgärder kan vara motiverade och bidra till mediepluralism. Vissa åtgärder kan emellertid hindra eller göra det mindre attraktivt att utöva etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster inom mediesektorn, till skada för mediepluralismen eller det redaktionella oberoendet för leverantörer av medietjänster som är verksamma på den inre marknaden. Sådana åtgärder kan se ut på olika sätt, till exempel regler för att begränsa ägarandelar i medieföretag som innehas av andra företag som är verksamma inom mediesektorn eller andra sektorer. Det kan även gälla beslut om licenser, såsom återkallande eller försvärande av förnyelse av licenser för leverantörer av medietjänster, och beslut om tillstånd eller förhandsbesked avseende leverantörer av medietjänster. För att minska sådana åtgärders potentiella negativa inverkan på mediepluralismen eller det redaktionella oberoendet för leverantörer av medietjänster som är verksamma på den inre marknaden och skapa ett mer förutsebart rättsläge på den inre marknaden för medietjänster, är det viktigt att de överensstämmer med principerna om sakliga skäl, transparens, icke-diskriminering och proportionalitet. Administrativa åtgärder som kan påverka mediepluralismen eller det redaktionella oberoendet bör antas inom förutsebara tidsramar. Sådana tidsramar bör vara tillräckligt långa för att säkerställa att leverantörer av medietjänster gör en lämplig bedömning av åtgärderna och deras förutsebara konsekvenser. Dessutom bör leverantörer av medietjänster som individuellt och direkt påverkas av tillsynsrelaterade eller administrativa åtgärder ha rätt att överklaga sådana åtgärder inför ett oberoende överprövningsorgan. Om överprövningsorganet inte är en domstol, bör det ha tillräckliga resurser för att kunna fungera effektivt.
- (61) Utan att det påverkar tillämpningen av unionens konkurrensregler och regler om statligt stöd samt nationella åtgärder som vidtas i enlighet med sådana regler är det viktigt att nämnden har befogenhet att avenge yttranden i de fall då nationella tillsynsrelaterade eller administrativa åtgärder på ett betydande sätt riskerar att påverka verksamheten för leverantörer av medietjänster på den inre marknaden. Nämndens yttranden bör fokusera på nationella åtgärder som riskerar att störa verksamheten för leverantörer av medietjänster på den inre marknaden, till exempel genom att hindra eller försvåra deras verksamhet på ett sådant sätt att tillhandahållandet av deras medietjänster på en viss marknad allvarligt undergrävs. Detta kan vara fallet om en nationell administrativ åtgärd specifikt riktar sig till en leverantör av medietjänster som tillhandahåller sina tjänster i mer än en medlemsstat eller om den gäller en

leverantör av medietjänster som bland annat på grund av sina marknadsandelar, sin räckvidd och sin upplagenivå har ett betydande inflytande på den allmänna opinionsbildningen i den berörda medlemsstaten, och om den hindrar en sådan leverantör av medietjänster från att vara verksam på en viss marknad eller komma in på en ny marknad. Nämnden kan avge sådana yttranden på eget initiativ och bör avge sådana yttranden på kommissionens begäran. Nämnden bör också avge yttranden om sådana åtgärder på begäran av leverantörer av medietjänster som berörs individuellt och direkt. I detta syfte bör den berörda leverantören av medietjänster lämna in en vederbörligen motiverad begäran till nämnden. I sin begäran bör den berörda leverantören av medietjänster i synnerhet ange om den redan har uttömt alla tillgängliga nationella rättsmedel genom att väcka talan mot de omtvistade åtgärderna vid nationella domstolar eller andra behöriga nationella myndigheter eller organ och vilken typ av beslut detta utmynnade i. Begäran bör innehålla skälen till att den berörda leverantören av medietjänster anser att den eller de omtvistade åtgärderna i betydande grad påverkar dess verksamhet på den inre marknaden samt skälen till att den anser att den eller de åtgärderna direkt och individuellt påverkar dess rättsliga ställning.

- (62) Koncentrationer på mediemarknaden bedöms på olika sätt i hela unionen med avseende på mediepluralism. Reglerna och förfarandena avseende bedömningen av koncentrationer på mediemarknaden varierar i hela unionen. Vissa medlemsstater förlitar sig enbart på konkurrensbedömningar, medan andra har särskilda ramar för att specifikt bedöma koncentrationer i förhållande till mediepluralism. I det sistnämnda fallet finns det betydande skillnader. I vissa fall granskas alla medietransaktioner, oavsett om de når upp till vissa tröskelvärden, medan det i andra fall endast görs en bedömning när specifika tröskelvärden överskrids eller vissa kvalitativa kriterier är uppfyllda. Vid en sådan bedömning tillämpar vissa medlemsstater till exempel inkomstmultiplikatorer för att säkerställa att konkurrensnot inte passerar obemärkta utan granskas även när de berörda mediekanalerna har låga intäkter. Det föreligger även skillnader i de förfarandena som är tillämpliga på granskning av marknadstransaktioner med hänsyn till mediepluralismen, när sådana finns. Denna granskning utförs ofta på ett oberoende sätt av medietillsynsmyndigheten genom en fristående bedömning eller av den behöriga myndigheten med deltagande av medietillsynsmyndigheten genom ett yttrande, som kan vara ett fristående bidrag eller utgöras av skriftliga synpunkter eller kommentarer i samband med en pågående bedömning. Vissa nationella regler gör det möjligt för ministerier eller statliga organ att ingripa i granskningen av mediemarknaderna av icke-ekonomiska skäl, som kan vara allt från att skydda mediepluralismen till att skydda den allmänna säkerheten eller andra allmänna intressen.
- (63) Skillnaderna och bristen på samordning mellan medlemsstaternas regler och förfaranden när det gäller koncentrationer på mediemarknaden kan leda till rättsosäkerhet och till regelbördor eller administrativa eller ekonomiska bördor för medieföretag som vill bedriva verksamhet över gränserna, vilket snedvrider konkurrensen på den inre marknaden för medietjänster. I vissa fall kan nationella åtgärder på detta område på ett effektivt sätt hindra ett medieföretag som är etablerat i unionen från att komma in på en annan nationell marknad, utan att verkligen syfta till att främja mediepluralism⁽¹⁷⁾. I stället för att uppnå ökad mediepluralism kan detta i slutändan stärka den oligopolistiska dynamiken på mediemarknaden. För att minska de hinder som gör det svårt för leverantörer av medietjänster att verka på den inre marknaden är det viktigt att det genom denna förordning fastställs en gemensam ram för bedömning av koncentrationer på mediemarknaden i hela unionen.
- (64) Medier har en avgörande roll i den allmänna opinionsbildningen och när det gäller att ge medborgarna information som är relevant för ett aktivt deltagande i demokratiska processer. Medlemsstaterna bör därför, oberoende av bedömningar som görs på grundval av konkurrensrätten, föreskriva regler och förfaranden i nationell rätt så att koncentrationer på mediemarknaden som kan ha en betydande inverkan på mediepluralismen och det redaktionella oberoendet kan underkastas en bedömning. I detta sammanhang bör mediepluralism förstås som möjligheten att få tillgång till en mångfald av medietjänster och medieinnehåll som återspeglar olika åsikter, röster och analyser. Nationella regler och förfaranden kan påverka friheten att tillhandahålla medietjänster på den inre marknaden och måste vara lämpligt utformade samt transparenta, objektiva, proportionella och icke-diskriminerande. Koncentrationer på mediemarknaden som omfattas av sådana regler bör vara koncentrationer som kan leda till att en enda enhet får kontroll över eller betydande intressen på den berörda marknaden och som därmed har ett väsentligt inflytande på den allmänna opinionsbildningen på en viss mediemarknad i en eller flera medlemsstater. Ett viktigt kriterium som måste beaktas är den minskning av konkurrerande åsikter på den marknaden som koncentrationen på mediemarknaden leder till.

⁽¹⁷⁾ Domstolens dom av den 3 september 2020, Vivendi SA/Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni, C-719/18, ECLUE: C:2020:627.

- (65) Nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan besitter särskild expertis om mediepluralism och bör, om de inte själva utgör de utsedda myndigheterna eller organen, involveras i bedömningen av hur koncentrationer på mediemarknaden kan påverka mediepluralismen och det redaktionella oberoendet. Dessa nationella tillsynsmyndigheters eller tillsynsorgans involvering bör vara faktisk, till exempel genom att det säkerställs att deras synpunkter beaktas i konkurrensbedömningen. För att främja förutsebarhet i rättsläget och säkerställa att nationella regler och förfaranden som möjliggör en bedömning av koncentrationer på mediemarknaden som kan ha en betydande inverkan på mediepluralismen och det redaktionella oberoendet verkligen syftar till att skydda mediepluralismen och det redaktionella oberoendet är det viktigt att det på förhand fastställs objektiva, icke-diskriminerande och proportionella kriterier för anmälan och bedömning av hur koncentrationer på mediemarknaden påverkar mediepluralismen och det redaktionella oberoendet.
- (66) Om en koncentration på mediemarknaden utgör en koncentration som omfattas av förordning (EG) nr 139/2004 bör tillämpningen av den här förordningen eller av eventuella regler och förfaranden som antagits av medlemsstaterna på grundval av den här förordningen inte påverka utan vara åtskild från tillämpningen av artikel 21.4 i förordning (EG) nr 139/2004. Åtgärder som vidtas av utsedda nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan eller nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan som involverats grundval av deras bedömning av koncentrationer på mediemarknaden som skulle kunna ha en betydande inverkan på mediepluralismen och det redaktionella oberoendet bör därför syfta till att skydda legitima intressen i den mening som avses i artikel 21.4 andra stycket i förordning (EG) nr 139/2004 och vara förenliga med unionsrättens allmänna principer och andra bestämmelser i unionsrätten. Den här förordningen bör inte påverka tillämpningen av mer detaljerade nationella regler som är tillämpliga på koncentrationer på mediemarknaden, särskilt på regional eller lokal nivå.
- (67) Nämnden bör ges befogenhet att avge yttranden om utkast till bedömningar av utsedda nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan eller utkast till yttranden av nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan som involverats, om koncentrationerna på mediemarknaden sannolikt skulle påverka funktionen hos den inre marknaden för medietjänster. Detta skulle till exempel vara fallet om sådana koncentrationer rör förvärv av eller förvärv som görs av ett företag som är etablerat i en annan medlemsstat eller som bedriver verksamhet över gränserna, eller leder till att leverantörer av medietjänster får ett betydande inflytande på den allmänna opinionsbildningen på en viss mediemarknad och detta kan ha en inverkan på publiken på den inre marknaden. Om relevanta myndigheter eller organ på nationell nivå inte har bedömt eller kunde bedöma den inverkan som koncentrationen på mediemarknaden har på mediepluralismen och det redaktionella oberoendet, eller om de nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen inte har samrått med nämnden om en koncentration på mediemarknaden som anses sannolikt kunna påverka funktionen hos den inre marknaden för medietjänster, kan nämnden avge ett yttrande på eget initiativ och bör avge ett yttrande på kommissionens begäran. I detta sammanhang bör kommissionen ha möjlighet att avge egna yttranden.
- (68) För att säkerställa mångfald på mediemarknaderna bör de nationella myndigheterna eller organen och nämnden ta hänsyn till de faktorer som föreskrivs i denna förordning. De nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen och nämnden bör särskilt ta hänsyn till den förväntade inverkan av koncentrationer på mediemarknaden på mediepluralismen, i synnerhet den effekt de har på den allmänna opinionsbildningen, varvid även onlinemiljön ska beaktas. I detta avseende, och särskilt när det är relevant för att bedöma den möjliga inverkan de har på den allmänna opinionsbildningen på betydande delar av en viss mediemarknad, bör de nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen och nämnden beakta den geografiska räckvidden för de enheter som deltar i koncentrationer på mediemarknaden. De bör även beakta huruvida andra mediekanalet som tillhandahåller skiftande och alternativa innehåll skulle finnas kvar på den eller de berörda marknaderna om den berörda koncentrationen på mediemarknaden genomförs. Vid bedömningen av skyddsmekanismer för redaktionellt oberoende bör de nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen och nämnden undersöka de potentiella riskerna för otillbörlig inblandning från den blivande ägarens, ledningens eller styrningsstrukturens sida i redaktionella beslut i den förvärvade eller sammanslagna enheten. De nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen och nämnden bör även ta hänsyn till befintliga eller planerade interna skyddsmekanismer som syftar till att värna etiska och yrkesmässiga normer samt oberoendet i redaktionella beslut som fattas i de berörda medie företagen. Vid bedömningen av den potentiella inverkan av koncentrationer på mediemarknaden på mediepluralismen och det redaktionella oberoendet bör de nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen och nämnden beakta effekten av den berörda koncentrationen på den ekonomiska bärkraften hos den eller de enheter som deltar i koncentrationen. De bör även beakta huruvida den eller de enheter som deltar i koncentrationen, i avsaknad av koncentrationen, skulle vara ekonomiskt bärkraftiga i den meningen att de på medellång sikt skulle kunna fortsätta att tillhandahålla och vidareutveckla kvalitetsmedietjänster på marknaden som är ekonomiskt bärkraftiga, försedda med tillräckliga resurser och anpassade till den tekniska utvecklingen. I tillämpliga fall bör de nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen och nämnden även beakta de åtaganden som någon av de deltagande parterna kan komma att göra för att säkerställa att den relevanta koncentrationen på mediemarknaden garanterar mediepluralismen och det

redaktionella oberoendet. Vid behov bör de nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen i sina bedömningar och nämnden i sina yttranden även beakta resultaten av kommissionens årliga rapporter om rättsstatsprincipen som rör mediernas frihet och mångfald.

- (69) Publikmätning har en direkt inverkan på tilldelning och prissättning av de annonser som utgör en viktig intäktskälla för mediesektorn. Det är ett mycket viktigt verktyg för att utvärdera medieinnehållets genomslag och förstå publikens preferenser i syfte att planera framtida produktion av innehåll. Aktörer på mediemarknaden, i synnerhet leverantörer av medietjänster och annonsörer, bör därför kunna förlita sig på objektiva och jämförbara publikuppgifter som tagits fram med hjälp av transparenta, opartiska och verifierbara publikmätningssystem. I princip bör publikmätningar utföras i enlighet med allmänt erkända självregleringsmekanismer inom branschen. Vissa nya aktörer som har vuxit fram i medieekosystemet, till exempel onlineplattformar, följer dock inte de branschstandarder eller den bästa praxis som överenskommit inom ramen för branschens relevanta självregleringsmekanismer utan erbjuder egna proprietära mätjänster utan att tillhandahålla någon information om sina metoder. Detta kan leda till publikmätningssystem som inte är jämförbara, informationsasymmetrier mellan medieaktörer och potentiella snedvrindningar av marknaden, vilket gör att leverantörer av medietjänster inte ges samma förutsättningar på marknaden. Det är därför viktigt att de publikmätningssystem och publikmätningssystem som tillhandahålls på marknaden säkerställer en lämplig nivå av transparens, opartiskhet, inkludering, proportionalitet, icke-diskriminering, jämförbarhet och verifierbarhet.
- (70) Relevanta marknadsaktörer har traditionellt kommit överens om en uppsättning mätmetoder för att genomföra publikmätningar på ett transparent och tillförlitligt sätt och utveckla opartiska och tillförlitliga riktmärken som ska användas vid bedömningen av medie- och reklam innehålls genomslag. Dessa mätmetoder återspeglar antingen i relevanta branschstandarder och bästa praxis eller organiseras och konsolideras av självregleringsorgan, såsom de gemensamma branschkommittéerna, som har inrättats i flera medlemsstater och som samlar alla viktiga intressenter inom medie- och reklambranschen. För att publikmätningssystem, i synnerhet metoder som används online, ska bli mer verifierbara, tillförlitliga och jämförbara bör transparenskyldigheter fastställas för leverantörer av proprietära publikmätningssystem som inte följer relevanta branschstandarder och bästa praxis eller inte uppfyller branschriktmärken som överenskommit inom relevanta självregleringsorgan. Sådana skyldigheter bör innebära att aktörerna, på begäran och i den mån det är möjligt, måste ge annonsörer och leverantörer av medietjänster, eller parter som agerar på deras vägnar, information som beskriver vilka metoder som används för publikmätning. Det kan handla om information om storleken på det urval som ligger till grund för mätningen, definition av de indikatorer som mäts, mätt, mätmetoder, mätperiod, mätningens omfattning och felmarginal. För att säkerställa en lämplig effektivitetsnivå för dessa transparenskyldigheter och främja tillförlitligheten för proprietära publikmätningssystem bör metoderna och det sätt på vilket de tillämpas vara föremål för årliga oberoende revisioner. Dessutom är det viktigt att publikmätningssystemens resultat görs tillgängliga för att bidra till att skapa lika villkor och främja klarheten och öppenheten när det gäller den relevanta information som tillhandahålls till marknaden. Leverantörer av medietjänster bör därför kunna begära att leverantörer av proprietära publikmätningssystem tillhandahåller information om publikmätningssystemens resultat för deras medieinnehåll och medietjänster. Leverantörer av proprietära publikmätningssystem bör i synnerhet säkerställa att denna information tillhandahålls i ett format som följer branschstandard, innehåller relevanta icke-aggregerade uppgifter, är av hög kvalitet och är tillräckligt detaljerad så att leverantörerna av medietjänster kan göra en effektiv och meningsfull bedömning av det egna medieinnehållets och de egna medietjänsternas räckvidd och genomslag. Behovet av att öka transparensen och öppenheten för konkurrens hos proprietära publikmätningssystem bör förenas med friheten för leverantörer av publikmätningssystem att utveckla sina egna mätsystem, som en del av sin näringsfrihet. De transparenskyldigheter som genom denna förordning åläggs leverantörer av publikmätningssystem bör i synnerhet inte påverka skyddet av de företagshemligheter, enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/943⁽¹⁸⁾, som leverantörer av publikmätningssystem har. De skyldigheter som införs genom denna förordning bör inte heller påverka eventuella skyldigheter som leverantörer av publikmätningssystem har enligt förordning (EU) 2019/1150 eller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/1925⁽¹⁹⁾, såsom skyldigheterna avseende rangordning, självföreträde eller tillgång till resultatmätningssystem och relevanta uppgifter.

⁽¹⁸⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/943 av den 8 juni 2016 om skydd mot att icke röjd know-how och företagsinformation (företagshemligheter) olagligen anskaffas, utnyttjas och röjs (EUT L 157, 15.6.2016, s. 1).

⁽¹⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/1925 av den 14 september 2022 om öppna och rättvisa marknader inom den digitala sektorn och om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 och (EU) 2020/1828 (Förordningen om digitala marknader) (EUT L 265, 12.10.2022, s. 1).

- (71) Uppförandekoder som upprättas antingen av leverantörer av publikmätningssystem eller av organisationer eller sammanslutningar som företräder dessa, tillsammans med leverantörer av medietjänster och leverantörer av onlineplattformar samt deras intresseorganisationer och andra relevanta intressenter, kan bidra till en effektiv tillämpning av denna förordning och bör därför uppmuntras. Allmänt erkända självregleringsmekanismer inom mediebranschen har redan använts för att främja hög kvalitet när det gäller publikmätning och säkerställa mätningarnas opartiskhet och resultatens jämförbarhet. En vidareutveckling av dessa mekanismer kan ses som ett effektivt verktyg för branschen att komma överens om de praktiska lösningar som krävs för att säkerställa att publikmätningssystemen och publikmätningssmetoder överensstämmer med principerna om transparens, opartiskhet, inkludering, proportionalitet, icke-diskriminering, jämförbarhet och verifierbarhet. När sådana uppförandekoder upprättas i samråd med alla relevanta intressenter och framför allt leverantörer av medietjänster och leverantörer av onlineplattformar kan hänsyn särskilt tas till mediesektorns ökande digitalisering och behovet av att göra de olika publikmätningssmetoder som är tillgängliga på marknaden alltmer jämförbara. Jämförbarhet vad gäller publikmätningssmetoder är avgörande för att uppnå lika villkor för medieaktörer, eftersom det gör det möjligt för leverantörer av medietjänster och annonsörer att bättre bedöma hur framgångsrikt deras utbud är, vilket användare i allt högre grad konsumerar på olika enheter och plattformar. Därför bör de relevanta aktörerna i branschen uppmuntras att använda sig av uppförandekoder och andra självregleringsmekanismer för att främja utvecklingen av publikmätningssmetoder som är jämförbara i olika medier och på olika plattformar. Dessutom bör sådana uppförandekoder även främja utvecklingen av metoder för att säkerställa korrekta mätningar av små medietjänstleverantörers publik.
- (72) Offentliga medel som tilldelas för statlig annonsering och varu- eller tjänstekontrakt är för många leverantörer av medietjänster och leverantörer av onlineplattformar en viktig inkomstkälla som bidrar till deras ekonomiska bärkraft. För att säkerställa lika möjligheter på den inre marknaden bör leverantörer av medietjänster eller leverantörer av onlineplattformar från alla medlemsstater, som i tillräcklig grad kan nå ut till en del eller alla relevanta medlemmar av allmänheten, ges tillgång till sådana medel på ett icke-diskriminerande sätt. Offentliga medel som tilldelas för statlig annonsering och varu- eller tjänstekontrakt kan dessutom exponera leverantörer av medietjänster och leverantörer av onlineplattformar för otillbörligt statligt inflytande eller partiska intressen på ett sätt som har en negativ inverkan på deras frihet att tillhandahålla tjänster och grundläggande rättigheter. En otransparent och partisk tilldelning av sådana medel är därför ett kraftfullt verktyg för att utöva inflytande över den redaktionella friheten för leverantörer av medietjänster, göra leverantörer av medietjänster till föremål för mediefångst eller i det fördolda subventionera sådana leverantörer för att få orättvisa politiska eller kommersiella fördelar eller fördelaktig bevakning. Offentliga medel som tilldelas för statlig annonsering och varu- eller tjänstekontrakt regleras i vissa avseenden genom ett fragmenterat regelverk bestående av mediespecifika åtgärder och unionsregler om offentlig upphandling, vilka inte ger tillräckligt skydd mot favorisering eller partiskhet i tilldelningen. Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU⁽²⁹⁾ är i synnerhet inte tillämpligt på offentliga tjänstekontrakt som rör förvärv, utveckling, produktion eller samproduktion av programmaterial avsett för audiovisuella medietjänster eller radiomedietjänster. I de fall där det finns mediespecifika regler om hur offentliga medel som tilldelas för statlig annonsering och varu- eller tjänstekontrakt ska användas, skiljer de sig avsevärt från en medlemsstat till en annan. Detta kan skapa en informationsasymmetri för aktörer på mediemarknaden och ha en negativ inverkan på gränsöverskridande ekonomisk verksamhet på den inre marknaden för medietjänster. Framför allt kan det snedvridda konkurrensen, avskräcka från investeringar och leda till olika villkor på den inre marknaden för medietjänster.
- (73) För att säkerställa att konkurrensen mellan leverantörer av medietjänster och onlineplattformar inte snedvrids och för att undvika risken för dolda subventioner och otillbörligt politiskt inflytande på medierna är det nödvändigt att fastställa gemensamma krav på transparens, objektivitet, proportionalitet och icke-diskriminering när det gäller tilldelningen av offentliga medel eller andra statliga medel till leverantörer av medietjänster och leverantörer av onlineplattformar för statlig annonsering eller i syfte att köpa andra varor eller tjänster från dem än statlig annonsering, till exempel audiovisuella produktioner, marknadsdata och konsulttjänster eller utbildningstjänster. Om möjligt bör den tilldelningen, med vederbörlig hänsyn till de berörda mediemarknadernas nationella och lokala särdrag samt de nationella styrningsmodellerna och behörighetsfördelningen mellan nationell, regional och lokal nivå i medlemsstaterna, särskilt med beaktande av det belopp av statliga medel som tilldelas och antalet potentiella leverantörer av de relevanta annonstjänsterna eller relevanta varorna och tjänsterna utöver annonsering, syfta till att säkerställa mediemångfald, särskilt genom att den gagnar en rad olika leverantörer av medietjänster och leverantörer av onlineplattformar. Tilldelningen bör inte leda till en oerättigad eller oproporionerlig fördel för vissa leverantörer. För att säkerställa en hög nivå av transparens är det viktigt att de kriterier och förfaranden som används

⁽²⁹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG (EUT L 94, 28.3.2014, s. 65).

för tilldelning av offentliga medel till leverantörer av medietjänster och leverantörer av onlineplattformar för statlig annonsering och varu- eller tjänstekontrakt offentliggörs elektroniskt i förväg på ett användarvänligt sätt. De gemensamma kraven för statlig annonsering och varu- eller tjänstekontrakt bör omfatta offentliga medel som tilldelas både direkt och indirekt, till exempel genom specialiserade mellanhänder såsom reklambyråer och annonsbörslieferantörer. Gemensamma krav på att information om mottagare av statliga annonsmedel och berörda belopp ska offentliggöras måste också fastställas. Det är viktigt att medlemsstaterna gör nödvändig information om statlig annonsering tillgänglig för allmänheten i ett elektroniskt format som är lätt att läsa, komma åt och ladda ned i överensstämmelse med unionens och medlemsstaternas regler om skydd för affärshemligheter. Nationella tillsynsmyndigheter eller nationella tillsynsorgan eller andra behöriga oberoende myndigheter eller organ i medlemsstaterna måste också övervaka och rapportera om tilldelningen av offentliga medel för statlig annonsering till leverantörer av medietjänster och leverantörer av onlineplattformar. På begäran av nationella tillsynsmyndigheter eller nationella tillsynsorgan eller andra behöriga oberoende myndigheter eller organ bör offentliga myndigheter och enheter förse dem med den ytterligare information som krävs för att bedöma huruvida den offentliggjorda informationen är fullständig samt hur de kriterier och förfaranden som används för tilldelningen av sådana medel tillämpas. Denna förordning bör inte påverka tillämpningen av unionens regler om offentlig upphandling och statligt stöd.

- (74) Kommissionen bör säkerställa att riskerna för den inre marknaden för medietjänster övervakas fortlöpande och på ett oberoende sätt som ett led i arbetet för att förbättra funktionen hos den inre marknaden för medietjänster (övervakning). Syftet med övervakningen bör vara att tillhandahålla detaljerade data och kvalitativa bedömningar, bland annat om graden av koncentration på mediemarknaden på nationell och regional nivå och riskerna för utländsk informationsmanipulering och informationspåverkan. Övervakningen bör vara oberoende och utföras av en specialiserad akademisk enhet i samarbete med forskare från medlemsstaterna med utgångspunkt i en gedigen förteckning nyckelprestationsindikatorer och metodskyddsmekanismer. Kommissionen bör, i samråd med nämnden, utarbeta och regelbundet uppdatera dessa nyckelprestationsindikatorer och metodskyddsmekanismer. Med tanke på att typen av risker snabbt förändras och tekniken utvecklas på den inre marknaden för medietjänster bör övervakningen bedöma den framtida ekonomiska bärkraften för den inre marknaden för medietjänster, för att varna för sårbarheter när det gäller mediernas mångfald och redaktionella oberoende och för att stödja arbetet med att förbättra styrning, datakvalitet och riskhantering. Övervakningen bör särskilt omfatta graden av gränsöverskridande verksamhet och investeringar, tillsynssamarbete och tillsynskonvergens inom mediereglering, hinder för tillhandahållandet av medietjänster, bland annat i en digital miljö, ställningen för leverantörer av medietjänster i den digitala miljön samt transparensen och rättvisan i fördelningen av ekonomiska resurser på den inre marknaden för medietjänster. Övervakningen bör även beakta mer allmänna trender på den inre marknaden för medietjänster och på de nationella mediemarknaderna, samt nationell rätt som påverkar leverantörer av medietjänster. Övervakningen bör dessutom ge en allmän överblick över de åtgärder som leverantörer av medietjänster vidtar för att garantera oberoende i redaktionella beslut, begreppet de åtgärder som föreslås i rekommendation (EU) 2022/1634, och en analys av deras potential när det gäller att minska riskerna för funktionen hos den inre marknaden för medietjänster. Eftersom nämnden sammanför myndigheter och organ med särskild expertis om mediemarknaden bör den involveras i övervakningen för att säkerställa att övervakningen håller högsta möjliga kvalitet. Dessutom bör övervakningen i tillämpliga fall beakta resultaten från Europarådets plattform för att främja skyddet av journalistik och journalisters säkerhet och *Media Freedom Rapid Response*, med tanke på hur effektiva de är när det gäller att identifiera risker för eller hot mot journalister och leverantörer av medietjänster, vilka också kan påverka den inre marknaden för medietjänster.
- (75) Det bör erinras om att kommissionen har en skyldighet att övervaka tillämpningen av denna förordning i enlighet med dess uppgifter enligt artikel 17 i EU-fördraget. I det avseendet har kommissionen i sitt meddelande av den 19 januari 2017 med titeln *EU-rätten: Bättre resultat genom bättre tillämpning* angett att det är viktigt att den fokuserar på och prioriterar de viktigaste överträdelserna av unionsrätten som påverkar medborgarnas och företagets intressen.
- (76) Eftersom målen för denna förordning, nämligen att säkerställa en korrekt fungerande inre marknad för medietjänster, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, eftersom de inte kan eller kanske inte har incitament att uppnå den harmonisering och det samarbete som krävs på egen hand, utan snarare, på grund av den alltmer digitala och gränsöverskridande produktionen, distributionen och konsumtionen av medieinnehåll samt medietjänsternas unika roll, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i EU-fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

- (77) Denna förordning är förenlig med de grundläggande rättigheter och de principer som erkänns i stadgan, särskilt artiklarna 7, 8, 11, 16, 47, 50 och 52. Denna förordning bör således tolkas och tillämpas med beaktande av dessa rättigheter och principer. I synnerhet bör inget i denna förordning tolkas som att det inkräktar på informationsfriheten, den redaktionella friheten eller pressfriheten, så som de fastställs i nationell konstitutionell rätt som är förenlig med stadgan, eller som att det uppmuntrar medlemsstaterna att införa krav på presspublikationers redaktionella innehåll.
- (78) Europeiska datatillsynsmannen har hörts i enlighet med artikel 42.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725⁽²¹⁾ och avgav ett yttrande den 11 november 2022⁽²²⁾.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Innehåll och tillämpningsområde

1. I denna förordning fastställs gemensamma regler för en väl fungerande inre marknad för medietjänster och Europeiska nämnden för medietjänster inrättas, samtidigt som medietjänsternas oberoende och mångfald skyddas.
2. Denna förordning påverkar inte regler som fastställs genom
 - a) direktiv 2000/31/EG,
 - b) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/790⁽²³⁾,
 - c) förordning (EU) 2019/1150,
 - d) förordning (EU) 2022/2065,
 - e) förordning (EU) 2022/1925,
 - f) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/900⁽²⁴⁾,
 - g) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679⁽²⁵⁾.
3. Denna förordning har ingen inverkan på medlemsstaternas möjlighet att anta mer detaljerade eller strängare regler inom de områden som omfattas av kapitel II, kapitel III avsnitt 5 och artikel 25, under förutsättning att de reglerna säkerställer en högre skydds nivå för mediepluralism eller redaktionellt oberoende i enlighet med denna förordning och är förenliga med unionsrätten.

Artikel 2

Definitioner

I denna förordning gäller följande definitioner:

1. *medietjänst*: en tjänst enligt definitionen i artiklarna 56 och 57 i EUF-fördraget, där tjänsten eller en särskild del av den har som huvudsakligt syfte att i informations-, underhållnings- eller utbildningssyfte, och oavsett teknik, tillhandahålla allmänheten program eller presspublikationer för vilka en leverantör av medietjänster bär det redaktionella ansvaret.

⁽²¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 av den 23 oktober 2018 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och om det fria flödet av sådana uppgifter samt om upphävande av förordning (EG) nr 45/2001 och beslut nr 1247/2002/EG (EUT L 295, 21.11.2018, s. 39).

⁽²²⁾ EUT C 487, 22.12.2022, s. 9.

⁽²³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/790 av den 17 april 2019 om upphovsrätt och närstående rättigheter på den digitala inre marknaden och om ändring av direktiven 96/9/EG och 2001/29/EG (EUT L 130, 17.5.2019, s. 92).

⁽²⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/900 av den 13 mars 2024 om transparens och inriktning när det gäller politisk reklam (EUT L, 2024/900, 20.3.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/900/oj>).

⁽²⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

2. *leverantör av medietjänster*: en fysisk eller juridisk person vars yrkesmässiga verksamhet är att tillhandahålla en medietjänst och som har det redaktionella ansvaret för valet av innehåll för medietjänsten och som avgör hur det ska struktureras.
3. *leverantör av public service-medier*: en leverantör av medietjänster som anförtröts ett uppdrag att verka i allmänhetens tjänst enligt nationell rätt och som erhåller nationell offentlig finansiering för att fullgöra ett sådant uppdrag.
4. *program*: en uppsättning rörliga bilder eller ljud som, oavsett längd, utgör ett enskilt inslag i en programtablå eller en katalog som har sammanställts av en leverantör av medietjänster.
5. *presspublikation*: presspublikation enligt definitionen i artikel 2.4 i direktiv (EU) 2019/790.
6. *audiovisuell medietjänst*: en audiovisuell medietjänst enligt definitionen i artikel 1.1 a i direktiv 2010/13/EU.
7. *redaktionellt beslut*: ett beslut som regelbundet fattas i syfte att utöva redaktionellt ansvar och som är kopplat till den löpande verksamhet som bedrivs av en leverantör av medietjänster.
8. *redaktionellt ansvar*: vid tillhandahållande av en medietjänst, faktisk kontroll av såväl valet av program eller presspublikation som hur de ska struktureras, oavsett om det föreligger ansvar enligt nationell rätt för den tillhandahållna tjänsten eller inte.
9. *onlineplattform*: onlineplattform enligt definitionen i artikel 3 i) i förordning (EU) 2022/2065.
10. *leverantör av en mycket stor onlineplattform*: en leverantör av en onlineplattform som har utsetts till en mycket stor onlineplattform enligt artikel 33.4 i förordning (EU) 2022/2065.
11. *videodelningsplattformstjänst*: videodelningsplattformstjänst enligt definitionen i artikel 1.1 aa i direktiv 2010/13/EU.
12. *leverantör av videodelningsplattform*: leverantör av videodelningsplattform enligt definitionen i artikel 1.1 da i direktiv 2010/13/EU.
13. *nationell tillsynsmyndighet eller tillsynsorgan*: varje myndighet eller organ som utsetts av en medlemsstat enligt artikel 30 i direktiv 2010/13/EU.
14. *användargränssnitt*: en tjänst för att kontrollera eller hantera åtkomst till och användning av medietjänster som tillhandahåller program och som gör det möjligt för användare att välja medietjänster eller innehåll.
15. *koncentration på mediemarknaden*: en koncentration enligt definitionen i artikel 3 i förordning (EG) nr 139/2004 som omfattar minst en leverantör av medietjänster eller en leverantör av en onlineplattform som ger tillgång till medieinnehåll.
16. *publikmätning*: att samla in, tolka eller på annat sätt behandla uppgifter om antalet användare av medietjänster eller användare av innehåll på onlineplattformar och deras egenskaper i syfte att fatta beslut om tilldelning, prissättning, inköp eller försäljning av annonser eller om planering eller distribution av innehåll.
17. *proprietär publikmätning*: publikmätning som inte följer de branchstandarder och den bästa praxis som överenskommit genom självregleringsmekanismer.
18. *offentlig myndighet eller enhet*: en nationell, regional eller lokal myndighet, en nationell tillsynsmyndighet eller ett nationellt tillsynsorgan eller en enhet som direkt eller indirekt kontrolleras av en nationell, regional eller lokal myndighet.
19. *statlig annonsering*: placering, främjande, publicering eller spridning i en medietjänst eller på en onlineplattform av ett reklam- eller egenreklambudskap, eller ett meddelande till allmänheten eller en informationskampanj, normalt mot betalning eller annan ersättning, som görs av, för eller på uppdrag av en offentlig myndighet eller enhet.
20. *inkräktande övervakningsprogramvara*: varje produkt med digitala element som är specifikt utformad för att utnyttja sårbarheter i andra produkter med digitala delar och som möjliggör hemlig övervakning av fysiska eller juridiska personer genom övervakning, extrahering, insamling eller analys av data från sådana produkter eller från de fysiska eller juridiska personer som använder sådana produkter, även på ett urskillningslöst sätt.
21. *mediekunnighet*: färdigheter, kunskap och förståelse som gör det möjligt för medborgarna att använda medier på ett effektivt och säkert sätt och som inte är begränsade till att lära sig om verktyg och teknik utan syftar till att förse medborgarna med det kritiska tänkande som krävs för att kunna använda sitt omdöme, analysera en komplex verklighet och skilja på åsikter och fakta.

KAPITEL II

RÄTTIGHETER OCH SKYLDIGHETER FÖR LEVERANTÖRER AV MEDIETJÄNSTER OCH MOTTAGARE AV MEDIETJÄNSTER

Artikel 3

Rättighet för mottagare av medietjänster

Medlemsstaterna ska respektera rätten för mottagare av medietjänster att ha tillgång till en mångfald av redaktionellt oberoende medieinnehåll och säkerställa att ramvillkor finns på plats i enlighet med denna förordning för att skydda denna rättighet, till gagn för en fri och demokratisk debatt.

Artikel 4

Rättigheter för leverantörer av medietjänster

1. Leverantörer av medietjänster ska ha rätt att utöva sin ekonomiska verksamhet på den inre marknaden utan andra begränsningar än de som tillåts enligt unionsrätten.
2. Medlemsstaterna ska respektera faktisk redaktionell frihet och faktiskt redaktionellt oberoende för leverantörer av medietjänster i dessas utövande av sin yrkesmässiga verksamhet. Medlemsstaterna, inbegripet deras nationella tillsynsmyndigheter och tillsynsorgan, får inte ingripa i eller försöka påverka redaktionella strategier hos och redaktionella beslut av leverantörer av medietjänster.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att journalisters källor och konfidentiella kommunikation skyddas på ett effektivt sätt. Medlemsstaterna får inte vidta någon av följande åtgärder:
 - a) Ålägga leverantörer av medietjänster eller deras redaktionella personal att lämna ut information som rör eller som kan identifiera journalisters källor eller konfidentiella kommunikation, eller ålägga någon person som, på grund av sin regelbundna eller yrkesmässiga förbindelse med en leverantör av medietjänster eller dess redaktionella personal, kan ha sådan information att lämna ut den.
 - b) Frihetsberöva, sanktionera, stoppa eller kontrollera leverantörer av medietjänster eller deras redaktionella personal eller utsätta dem eller deras företagslokaler eller privata lokaler för övervakning eller husrannsakan/kroppsvsitation och beslag i syfte att erhålla information som rör eller som kan identifiera journalisters källor eller konfidentiella kommunikation, eller frihetsberöva, sanktionera, stoppa eller kontrollera personer som, på grund av sin regelbundna eller yrkesmässiga förbindelse med en leverantör av medietjänster eller dess redaktionella personal, kan ha sådan information eller utsätta dem eller deras företagslokaler eller privata lokaler för övervakning eller husrannsakan/kroppsvsitation och beslag i syfte att erhålla sådan information.
 - c) Använda inkräktande övervakningsprogramvara på något material, någon digital enhet, maskin eller något verktyg som används av leverantörer av medietjänster, deras redaktionella personal eller personer som, på grund av sin regelbundna eller yrkesmässiga förbindelse med en leverantör av medietjänster eller dess redaktionella personal, kan ha information som rör eller som kan identifiera journalisters källor eller konfidentiell kommunikation.
4. Genom undantag från punkt 3 a och b i denna artikel får medlemsstaterna vidta en åtgärd som avses där förutsatt att den
 - a) föreskrivs i unionsrätten eller nationell rätt,
 - b) är förenlig med artikel 52.1 i stadgan och annan unionsrätt,
 - c) är motiverad i varje enskilt fall av tvingande hänsyn till allmänintresset och är proportionell, och
 - d) är föremål för förhandstillstånd från en rättslig myndighet eller en oberoende och opartisk beslutande myndighet eller godkänns, i vederbörligen motiverade exceptionella och brådskande fall, därefter av en sådan myndighet utan onödigt dröjsmål.
5. Genom undantag från punkt 3 c får medlemsstaterna använda inkräktande övervakningsprogramvara, förutsatt att användningen
 - a) är förenlig med de villkor som anges i punkt 4, och
 - b) genomförs i syfte att utreda en av de personer som avses i punkt 3 c för
 - i) brott som anges i artikel 2.2 i rambeslut 2002/584/RIF och som i den berörda medlemsstaten kan leda till fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd under en maximal tidsperiod om minst tre år, eller

- ii) andra allvarliga brott som i den berörda medlemsstaten kan leda till fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd under en maximal tidsperiod om minst fem år, enligt den medlemsstatens nationella rätt.

Medlemsstaterna får inte vidta någon åtgärd som avses i punkt 3 c om en åtgärd som avses i led a eller b i den punkten skulle vara lämplig och tillräcklig för att få fram den eftersökta informationen.

6. Medlemsstaterna ska säkerställa att de övervakningsåtgärder som avses i punkt 3 b och användningen av sådan inkräktande övervakningsprogramvara som avses i led c i den punkten regelbundet ses över av en rättslig myndighet eller en oberoende och opartisk beslutande myndighet för att avgöra om de villkor som motiverar användningen fortfarande är uppfyllda.

7. Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680⁽²⁹⁾, inbegripet de skyddsåtgärder som föreskrivs i det direktivet, såsom den registrerades rätt till information och tillgång till personuppgifter som håller på att behandlas, ska tillämpas på all behandling av personuppgifter som utförs i samband med användningen av de övervakningsåtgärder som avses i punkt 3 b i denna artikel eller användningen av inkräktande övervakningsprogramvara som avses i led c i den punkten.

8. Medlemsstaterna ska säkerställa att leverantörer av medietjänster, deras redaktionella personal eller personer som, på grund av sin regelbundna eller yrkesmässiga förbindelse med en leverantör av medietjänster eller dess redaktionella personal, kan ha information som rör eller som kan identifiera journalisters källor eller konfidentiella kommunikation har rätt till ett effektivt rättsligt skydd i enlighet med artikel 47 i stadgan i fall som rör överträdelser av punkterna 3–7 i den här artikeln.

Medlemsstaterna ska ge en oberoende myndighet eller ett oberoende organ med relevant sakkunskap i uppdrag att bistå de personer som avses i första stycket vid utövandet av denna rättighet. Om varken en sådan oberoende myndighet eller ett sådant oberoende organ finns kan dessa personer begära bistånd från ett självreglerande organ eller en självreglerande mekanism.

9. Medlemsstaternas ansvar enligt EU-fördraget och EUF-fördraget påverkas inte.

Artikel 5

Skyddsmekanismer för oberoendet hos leverantörer av public service-medier

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att leverantörer av public service-medier är redaktionellt och funktionellt oberoende och på ett opartiskt sätt erbjuder sin publik en mångfald av information och åsikter i enlighet med sitt uppdrag att verka i allmänhetens tjänst såsom fastställs på nationell nivå i enlighet med protokoll nr 29.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att förfarandena för utnämning och entledigande av verksamhetschefen eller styrelseledamöterna för leverantörer av public service-medier syftar till att garantera oberoendet hos leverantörerna av public service-medier.

Verksamhetschefen och styrelseledamöterna för leverantörer av public service-medier ska utnämnas på grundval av transparenta, öppna, effektiva och icke-diskriminerande förfaranden och enligt transparenta, objektiva, icke-diskriminerande och proportionella kriterier som på förhand har fastställts på nationell nivå. Deras förordnande ska vara tillräckligt långt för det faktiska oberoendet hos leverantörerna av public service-medier.

Beslut om entledigande av verksamhetschefen eller styrelseledamöterna för leverantörer av public service-medier innan deras förordnanden har löpt ut ska vara vederbörligen motiverade, får fattas endast i undantagsfall om vederbörande inte längre uppfyller de på nationell nivå på förhand fastställda villkoren för uppdraget, ska på förhand meddelas de berörda personerna och ska kunna prövas rättsligt.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att finansieringsförfarandena för leverantörer av public service-medier bygger på transparenta och objektiva kriterier som fastställts i förväg. Dessa finansieringsförfaranden ska garantera att leverantörerna av public service-medier har tillräckliga, hållbara och förutsebara ekonomiska resurser som möjliggör fullgörande av och utvecklingsförmåga inom ramen för public service-uppdraget. De ekonomiska resurserna ska vara av ett slag som skyddar det redaktionella oberoendet hos leverantörerna av public service-medier.

⁽²⁹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF (EUT L 119, 4.5.2016, s. 89).

4. Medlemsstaterna ska utse en eller flera oberoende myndigheter eller ett eller flera oberoende organ eller införa mekanismer som är fria från politiskt inflytande från regeringar för att övervaka tillämpningen av punkterna 1, 2 och 3. Resultaten av den övervakningen ska göras tillgängliga för allmänheten.

Artikel 6

Skyldigheter för leverantörer av medietjänster

1. Leverantörer av medietjänster ska göra uppdaterad information om följande lätt och direkt åtkomlig för mottagarna av sina tjänster:
 - a) Sitt eller sina juridiska namn och kontaktuppgifter.
 - b) Namn på sina direkta eller indirekta ägare vars aktieinnehav gör det möjligt för dem att utöva inflytande över verksamheten och över strategiska beslut, inbegripet direkt eller indirekt ägande av en stat eller av en offentlig myndighet eller enhet.
 - c) Namn på sina verkliga huvudmän enligt definitionen i artikel 3.6 i direktiv (EU) 2015/849.
 - d) Totalt årligt belopp av offentliga medel för statlig annonsering som tilldelats dem och totalt årligt belopp av reklamintäkter från offentliga myndigheter eller enheter i tredjeländer.
2. Medlemsstaterna ska ge de nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen eller andra behöriga myndigheter eller organ i uppdrag att utveckla nationella databaser över medicägande som innehåller den information som anges i punkt 1.
3. Utan att det påverkar tillämpningen av nationell konstitutionell rätt som är förenlig med stadgan ska leverantörer av medietjänster som tillhandahåller nyhets- och aktualitetsinnehåll vidta åtgärder som de anser vara lämpliga för att garantera oberoendet i redaktionella beslut. Sådana åtgärder ska särskilt syfta till att
 - a) garantera att redaktionella beslut kan fattas fritt inom den fastställda redaktionella hållningen hos den berörda leverantören av medietjänster, och
 - b) säkerställa att information om alla faktiska eller potentiella intressekonflikter som kan påverka tillhandahållandet av nyhets- och aktualitetsinnehåll offentliggörs.

KAPITEL III

RAM FÖR TILLSYNSSAMARBETE OCH FÖR EN VÄL FUNGERANDE INRE MARKNAD FÖR MEDIETJÄNSTER

AVSNITT 1

OBEROENDE MEDIEMYNDIGHETER

Artikel 7

Nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan

1. De nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen ska säkerställa tillämpningen av detta kapitel, i tillämpliga fall genom samråd eller samordning med andra relevanta myndigheter eller organ eller, i förekommande fall, självreglerande organ i deras medlemsstater.
2. De nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen ska när det gäller utövandet av de uppgifter som tilldelas dem genom denna förordning omfattas av kraven i artikel 30 i direktiv 2010/13/EU.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen har tillräckliga ekonomiska resurser, personalresurser och tekniska resurser för att kunna fullgöra sina uppgifter enligt denna förordning.
4. Om det är nödvändigt för att de ska kunna fullgöra sina uppgifter enligt denna förordning ska medlemsstaterna säkerställa att de nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen ges befogenhet att begära av följande personer att de tillhandahåller, inom rimlig tid, information och data som är proportionella och nödvändiga för fullgörandet av uppgifterna enligt detta kapitel:
 - a) fysiska eller juridiska personer som omfattas av detta kapitel, och
 - b) varje annan fysisk eller juridisk person som på grund av sitt yrke eller sin affärsverksamhet rimligen kan antas inneha sådan information och sådana data.

AVSNITT 2

EUROPEISKA NÄMNDEN FÖR MEDIETJÄNSTER

Artikel 8

Europeiska nämnden för medietjänster

1. Europeiska nämnden för medietjänster (*nämnden*) inrättas härmed.
2. Nämnden ska ersätta och efterträda den europeiska gruppen av regleringsmyndigheter för audiovisuella medietjänster (Erga), som inrättades genom artikel 30b i direktiv 2010/13/EU.

Artikel 9

Nämndens oberoende

Nämnden ska vara helt oberoende i fullgörandet av sina uppgifter och i utövandet av sina befogenheter. Den får under fullgörandet av sina uppgifter eller utövandet av sina befogenheter i synnerhet varken begära eller ta emot instruktioner från någon regering, institution eller person eller från något organ. Detta ska inte påverka kommissionens eller de nationella tillsynsmyndigheternas eller tillsynsorganens befogenheter i enlighet med denna förordning.

Artikel 10

Nämndens uppbyggnad

1. Nämnden ska bestå av företrädare för nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan.
2. Varje ledamot i nämnden ska ha en röst.
3. Nämnden ska fatta beslut med två tredjedelars majoritet av de röstberättigade ledamöterna.
4. Om en medlemsstat har mer än en nationell tillsynsmyndighet eller mer än ett nationellt tillsynsorgan ska dessa nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan samordna sig i nödvändig utsträckning och utse en gemensam företrädare. Den gemensamma företrädaren ska utöva rösträtten.
5. Nämnden ska välja en ordförande och en vice ordförande bland sina ledamöter. Ordförandens förordnande ska vara ett år och kunna förnyas en gång. Nämnden kan inrätta en styrgrupp. Nämnden ska företrädas av sin ordförande.
6. Kommissionen ska utse en företrädare till nämnden. Kommissionens företrädare ska delta i nämndens överläggningar utan rösträtt. Nämndens ordförande ska hålla kommissionen underrättad om nämndens verksamhet.
7. Nämnden får bjuda in experter och, med kommissionens samtycke, permanenta observatörer att närvara vid nämndens möten.
8. Nämnden ska anta sin arbetsordning i samråd med kommissionen. Denna arbetsordning ska innehålla arrangemangen för förebyggande och hantering av intressekonflikter bland nämndens ledamöter.

Artikel 11

Nämndens sekretariat

1. Nämnden ska bistås av ett sekretariat. Kommissionen ska tillhandahålla sekretariatet, med beaktande av de behov nämnden har angett. Sekretariatet ska ha tillräckliga resurser för att kunna utföra sina uppgifter.
2. Sekretariatets huvuduppgift ska vara att bidra till nämndens oberoende fullgörande av sina uppgifter enligt denna förordning och direktiv 2010/13/EU. Sekretariatet ska agera enbart enligt nämndens instruktioner när det gäller dess uppgifter enligt denna förordning.
3. Sekretariatet ska tillhandahålla nämnden administrativt och organisatoriskt stöd avseende dess verksamhet. Sekretariatet ska även bistå nämnden i sak i fullgörandet av dess uppgifter.

Artikel 12

Samrådsmekanism

1. När nämnden tar upp frågor utanför den audiovisuella mediesektorn ska den samråda med företrädare för de relevanta mediesektorerna på unionsnivå eller nationell nivå.

2. Nämnden ska i sin arbetsordning fastställa arrangemangen för genomförandet av de samråd som avses i punkt 1. Dessa arrangemang ska säkerställa möjligheten att när så är lämpligt inkludera ett flertal företrädare.
3. När så är möjligt ska nämnden offentliggöra resultaten av de samråd som avses i punkt 1.

Artikel 13

Nämndens uppgifter

1. Utan att det påverkar de befogenheter som kommissionen tilldelas genom fördragen ska nämnden ge råd och stöd till kommission i frågor som rör medietjänster inom nämndens behörighetsområde och främja en samstämmig och effektiv tillämpning av detta kapitel och genomförandet av direktiv 2010/13/EU i hela unionen. Nämnden ska därför
 - a) erbjuda kommissionen teknisk expertis avseende dess uppgift att säkerställa en samstämmig och effektiv tillämpning av detta kapitel och genomförandet av direktiv 2010/13/EU i alla medlemsstater, utan att det påverkar nationella tillsynsmyndigheters eller tillsynsorgans uppgifter,
 - b) främja samarbete och effektivt utbyte av information, erfarenheter och bästa praxis mellan nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan om tillämpningen av de unionsregler och nationella regler som är tillämpliga på medietjänster, inbegripet denna förordning och direktiv 2010/13/EU, särskilt när det gäller artiklarna 3, 4 och 7 i det direktivet,
 - c) på kommissionens begäran avge yttranden om tekniska och faktiska frågor som uppstår avseende artiklarna 2.5c, 3.2, 3.3, 4.4 c och 28a.7 i direktiv 2010/13/EU,
 - d) i samråd med kommissionen utarbeta yttranden om
 - i) begäranden om samarbete mellan nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan i enlighet med artikel 14.5 i denna förordning,
 - ii) begäranden om verkställighetsåtgärd om det råder oenighet mellan den begärande myndigheten eller det begärande organet och den anmodade myndigheten eller det anmodade organet, inbegripet rekommenderade åtgärder, enligt artikel 15.3 i denna förordning,
 - iii) nationella åtgärder avseende medietjänster från länder utanför unionen, i enlighet med artikel 17.2 i denna förordning,
 - e) på begäran av en leverantör av medietjänster med vilken en leverantör av en mycket stor onlineplattform har inlett en dialog enligt artikel 18.6 i denna förordning, utarbeta yttranden om resultatet av denna dialog,
 - f) på eget initiativ, på kommissionens begäran eller efter en vederbörligen motiverad begäran från en leverantör av medietjänster som påverkas individuellt och direkt, utarbeta yttranden om tillsynsrelaterade eller administrativa åtgärder som på ett betydande sätt riskerar att påverka verksamheten för leverantörer av medietjänster på den inre marknaden för medietjänster, i enlighet med artikel 21.4 i denna förordning,
 - g) utarbeta yttranden om utkast till bedömningar eller utkast till yttranden från nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan, i enlighet med artikel 22.5 i denna förordning,
 - h) på eget initiativ eller på kommissionens begäran utarbeta yttranden om koncentrationer på mediemarknaden som sannolikt kan påverka funktionen hos den inre marknaden för medietjänster, i enlighet med artikel 23.1 i denna förordning,
 - i) bistå kommissionen vid utarbetandet av riktlinjer gällande
 - i) tillämpningen av denna förordning och genomförandet av direktiv 2010/13/EU, i enlighet med artikel 16.2 i denna förordning,
 - ii) de faktorer som avses i artikel 22.2 a, b och c i denna förordning i enlighet med punkt 3 i den artikeln,
 - iii) tillämpningen av artikel 24.1, 24.2 och 24.3 i denna förordning enligt punkt 4 i den artikeln,
 - j) på begäran av minst en av de berörda nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen, medla om det råder oenighet mellan nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan, i enlighet med artikel 15.3 i denna förordning,
 - k) främja samarbete om harmoniserade standarder för utformning av enheter eller användargränssnitt eller för digitala signaler som bärs av sådana enheter, i enlighet med artikel 20.5 i denna förordning.

- l) samordna relevanta åtgärder av berörda nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan som rör spridning av eller tillgång till innehåll från medietjänster från länder utanför unionen som riktar sig till eller när en publik i unionen, om sådana medietjänster är till förfång för eller utgör en allvarlig risk för allmän säkerhet, i enlighet med artikel 17.1 i denna förordning och, i samråd med kommissionen, utarbeta en uppsättning kriterier enligt punkt 4 i den artikeln,
- m) organisera en strukturerad dialog mellan leverantörer av mycket stora onlineplattformar och företrädare för leverantörer av medietjänster och för civilsamhället, och till kommissionen rapportera om resultatet av denna dialog, i enlighet med artikel 19 i denna förordning,
- n) främja utbyte av bästa praxis när det gäller användningen av publikmätningssystem, i enlighet med artikel 24.5 i denna förordning,
- o) utbyta erfarenheter och bästa praxis om mediekunnighet, inbegripet att främja utarbetandet och användningen av effektiva åtgärder och verktyg för att stärka mediekunnigheten,
- p) utarbeta en detaljerad årsrapport om sin verksamhet och sina uppgifter.
- Nämnden ska offentliggöra den detaljerade årsrapport som avses i första stycket p. På begäran ska ordföranden presentera den rapporten för Europaparlamentet.
2. Om kommissionen begär råd eller yttranden av nämnden får den ange en tidsfrist, såvida inte annat föreskrivs i unionsrätten, med hänsyn till hur brådskande ärendet är.
3. Nämnden ska sända resultatet av sitt arbete till den kontaktkommitté som inrättats genom artikel 29.1 i direktiv 2010/13/EU (kontaktkommittén).

AVSNITT 3

TILLSYNSAMARBETE OCH TILLSYNSKONVERGENS

Artikel 14

Strukturerat samarbete

1. En nationell tillsynsmyndighet eller ett nationellt tillsynsorgan (*den begärande myndigheten*) får när som helst rikta en begäran om samarbete, inbegripet informationsutbyte eller ömsesidigt bistånd, till en eller flera andra nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan (*de anmodade myndigheterna*) för en samstämmig och effektiv tillämpning av detta kapitel eller för genomförandet av direktiv 2010/13/EU.
2. En begäran om samarbete ska innehålla all nödvändig information om den, inbegripet uppgifter om syftet med och skälen till begäran om samarbete.
3. Den anmodade myndigheten får endast vägra att behandla en begäran i följande fall:
- a) Den saknar behörighet i den sakfråga som begäran om samarbete gäller eller i fråga om den typ av samarbete som begärs.
- b) Ett tillmötesgående av begäran om samarbete skulle stå i strid med denna förordning, direktiv 2010/13/EU, annan unionsrätt eller nationell rätt som är förenlig med unionsrätten och som den anmodade myndigheten omfattas av.
- c) Begärens omfattning eller den sakfråga som begäran om samarbete gäller har inte vederbörligen motiverats eller är oproportionerlig.
- En vägran att behandla en begäran om samarbete ska utan onödigt dröjsmål motiveras av den anmodade myndigheten. Om den anmodade myndigheten har vägrat en begäran om samarbete enligt första stycket a ska den om möjligt ange vilken myndighet som är behörig.
4. Den anmodade myndigheten ska göra sitt yttersta för att behandla och besvara en begäran om samarbete utan onödigt dröjsmål och ge regelbundna uppdateringar om hur behandlingen av begäran fortskrider.
5. Om den begärande myndigheten anser att den anmodade myndigheten inte i tillräcklig utsträckning har behandlat eller besvarat dess begäran om samarbete ska den utan onödigt dröjsmål informera den anmodade myndigheten och förklara skälen till sin ståndpunkt. Om den begärande myndigheten och den anmodade myndigheten inte lyckas nå en överenskomst om begäran om samarbete får ärendet hänskjutas till nämnden av endera myndigheten. Inom de tidsramar som ska fastställas av nämnden i dess arbetsordning, ska nämnden, i samråd med kommissionen, avge ett yttrande om ärendet samt rekommendera åtgärder. De berörda myndigheterna ska göra sitt yttersta för att beakta nämndens yttrande.

6. Om en begärande myndighet anser att det finns en allvarlig risk för begränsning av friheten att tillhandahålla tjänster eller ta emot medietjänster på den inre marknaden eller en allvarlig risk för allmän säkerhet, får den till en anmodad myndighet lämna in en begäran om skyndsamt samarbete, samtidigt som respekten för de grundläggande rättigheterna, särskilt yttrandefriheten, säkerställs, inbegripet för att säkerställa en effektiv tillämpning av nationella åtgärder som avses i artikel 3 i direktiv 2010/13/EU. Den anmodade myndigheten ska besvara och göra sitt yttersta för att behandla begäranden om skyndsamt samarbete inom 14 kalenderdagar.

Punkterna 2, 3 och 5 i denna artikel ska i tillämpliga delar gälla för begäranden om skyndsamt samarbete.

7. Nämnden ska i sin arbetsordning fastställa närmare detaljer om förfarandet för strukturerat samarbete enligt denna artikel.

Artikel 15

Begäranden om att leverantörer av videodelningsplattformar ska fullgöra sina skyldigheter

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 3 i direktiv 2000/31/EG får en begärande myndighet lämna in en vederbörligen motiverad begäran om att en anmodad myndighet som har behörighet i den sakfråga som begäran gäller ska vidta nödvändiga och proportionella åtgärder för att säkerställa att leverantörer av videodelningsplattformar fullgör de skyldigheter som åläggs dem enligt artikel 28b.1, 28b.2 och 28b.3 i direktiv 2010/13/EU.

2. Den anmodade myndigheten ska utan onödigt dröjsmål informera den begärande myndigheten om vilka åtgärder den har vidtagit eller planerar att vidta, eller motivera varför åtgärder inte vidtagits, till följd av en begäran om fullgörande enligt punkt 1. Nämnden ska fastställa tidsramar för detta ändamål i sin arbetsordning.

3. Vid oenighet mellan den begärande myndigheten och den anmodade myndigheten med avseende på åtgärder som vidtagits eller planeras eller en avsaknad av åtgärder till följd av en begäran enligt punkt 1 får endera myndighet hänskjuta ärendet till nämnden för medling i syfte att nå en uppgörelse i godo.

Om ingen uppgörelse i godo nås efter nämndens medling får den begärande myndigheten eller den anmodade myndigheten begära att nämnden avger ett yttrande i ärendet. Nämnden ska i sitt yttrande bedöma om begäran om fullgörande enligt punkt 1 har behandlats i tillräcklig utsträckning. Om nämnden anser att den anmodade myndigheten inte i tillräcklig utsträckning har behandlat en sådan begäran om fullgörande ska nämnden rekommendera åtgärder för att behandla begäran. Nämnden ska avge sitt yttrande i samråd med kommissionen och utan onödigt dröjsmål.

4. Efter mottagandet av ett yttrande enligt punkt 3 andra stycket ska den anmodade myndigheten, utan onödigt dröjsmål och inom tidsramar som ska fastställas av nämnden i dess arbetsordning, informera nämnden, kommissionen och den begärande myndigheten om de åtgärder som vidtagits eller planeras till följd av yttrandet.

Artikel 16

Vägledning i frågor som rör reglering av medier

1. Nämnden ska främja utbyte av bästa praxis mellan nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan och, i förekommande fall, samråda med intressenter om tillsynsrelaterade, tekniska eller praktiska aspekter som är av betydelse för en samstämmig och effektiv tillämpning av detta kapitel och för genomförandet av direktiv 2010/13/EU.

2. Om kommissionen utfärdar riktlinjer för tillämpningen av denna förordning eller för genomförandet av direktiv 2010/13/EU ska nämnden bistå den med sin expertis om tillsynsrelaterade, tekniska eller praktiska aspekter, särskilt när det gäller att

- på lämpligt sätt framhäva audiovisuella medietjänster av allmänintresse enligt artikel 7a i direktiv 2010/13/EU,
- göra information tillgänglig om ägarstrukturen i leverantörer av medietjänster, enligt vad som föreskrivs i artikel 5.2 i direktiv 2010/13/EU och artikel 6.1 i denna förordning.

Om kommissionen utfärdar riktlinjer för genomförandet av direktiv 2010/13/EU ska den samråda med kontaktkommittén.

3. Om kommissionen avger ett yttrande i en fråga som rör tillämpningen av denna förordning eller genomförandet av direktiv 2010/13/EU ska nämnden bistå kommissionen.

Artikel 17

Samordning av åtgärder avseende medietjänster från länder utanför unionen

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 3 i direktiv 2010/13/EU ska nämnden på begäran av nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan från minst två medlemsstater samordna relevanta åtgärder som vidtas av berörda nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan med avseende på spridning av, eller tillgång till, medietjänster med ursprung utanför unionen eller som, oberoende av distributions- eller åtkomstmetod, tillhandahålls av leverantörer av medietjänster etablerade utanför unionen som riktar sig till eller når en publik i unionen, om sådana medietjänster, bland annat mot bakgrund av den kontroll som tredjeländer kan utöva över dem, är till förfång för eller utgör en allvarlig risk för allmän säkerhet.
2. Nämnden får i samråd med kommissionen avge yttranden om lämpliga åtgärder enligt punkt 1. Utan att det påverkar deras befogenheter enligt nationell rätt ska de berörda behöriga nationella myndigheterna, inbegripet nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan, göra sitt yttersta för att beakta nämndens yttranden.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att de berörda nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen inte hindras från att beakta ett yttrande från nämnden enligt punkt 2 när de överväger att vidta åtgärder enligt punkt 1 mot en leverantör av medietjänster.
4. Nämnden ska i samråd med kommissionen utarbeta en uppsättning kriterier som nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan kan använda när de utövar sina tillsynsbefogenheter över leverantörer av medietjänster som avses i punkt 1. Nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan ska göra sitt yttersta för att ta hänsyn till dessa kriterier.

AVSNITT 4

TILLHANDAHÅLLANDE AV OCH TILLGÅNG TILL MEDIETJÄNSTER I EN DIGITAL MILJÖ

Artikel 18

Innehåll som tillhör leverantörer av medietjänster på mycket stora onlineplattformar

1. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar ska tillhandahålla en funktion som gör det möjligt för mottagare av deras tjänster att
 - a) avge en försäkran om att de är leverantörer av medietjänster,
 - b) avge en försäkran om att de följer artikel 6.1,
 - c) avge en försäkran om att de är redaktionellt oberoende av medlemsstaterna, politiska partier, tredjeländer och enheter som kontrolleras eller finansieras av tredjeländer,
 - d) avge en försäkran om att de omfattas av tillsynskrav om redaktionellt ansvar i en eller flera medlemsstater och står under tillsyn av en behörig nationell tillsynsmyndighet eller ett behörigt nationellt tillsynsorgan, eller att de är anslutna till en samreglerings- eller självregleringsmekanism som fastställer redaktionella normer, som är allmänt erkänd och accepterad av den relevanta mediesektorn i en eller flera medlemsstater,
 - e) avge en försäkran om att de inte tillhandahåller innehåll som genererats av system för artificiell intelligens utan att sådant innehåll underställs mänsklig granskning och redaktionell kontroll,
 - f) ange sitt juridiska namn och sina kontaktuppgifter, inbegripet en e-postadress, genom vilka leverantören av den mycket stora onlineplattformen snabbt och direkt kan kommunicera med dem, och
 - g) tillhandahålla kontaktuppgifter till relevanta nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan eller företrädare för de samreglerings- eller självregleringsmekanismer som avses i led d.Vid rimliga tvivel om huruvida leverantören av medietjänster uppfyller kraven i första stycket d ska leverantören av en mycket stor onlineplattform begära bekräftelse i frågan från den berörda nationella tillsynsmyndigheten eller det berörda nationella tillsynsorganet eller den relevanta samreglerings- eller självregleringsmekanismen.
2. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar ska säkerställa att den information som lämnas enligt punkt 1, med undantag för den information som avses i punkt 1 första stycket f, offentliggörs på ett lättillgängligt sätt på deras onlinegränssnitt.
3. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar ska bekräfta mottagandet av försäkringar som avgetts enligt punkt 1 och tillhandahålla sina kontaktuppgifter, inbegripet en e-postadress, genom vilka leverantören av medietjänster direkt och snabbt kan kommunicera med dem.

Leverantörer av mycket stora onlineplattformar ska utan onödigt dröjsmål ange huruvida de godtar eller avvisar försäkringar som avgetts enligt punkt 1.

4. Om en leverantör av en mycket stor onlineplattform har för avsikt att fatta ett beslut om att avbryta tillhandahållandet av sina onlinebaserade förmedlings tjänster avseende innehåll som tillhandahålls av en leverantör av medietjänster som har avgett en försäkring enligt punkt 1 i denna artikel eller ett beslut om att begränsa synligheten för sådant innehåll med hänvisning till att innehållet inte är förenligt med dess allmänna villkor, ska denna leverantör innan ett sådant beslut om avbrott eller begränsning av synligheten får verkan

- a) ge den berörda leverantören av medietjänster en redogörelse för skälen enligt artikel 4.1 i förordning (EU) 2019/1150 och artikel 17 i förordning (EU) 2022/2065 till sitt planerade beslut om avbrott eller begränsning av synligheten, och
- b) ge leverantören av medietjänster möjlighet att svara på redogörelsen för skälen enligt första stycket a i denna punkt inom 24 timmar efter mottagandet av den eller, i händelse av en sådan kris som avses i artikel 36.2 i förordning (EU) 2022/2065, inom en kortare tidsram som ger leverantören av medietjänster tillräckligt med tid för att svara på ett meningsfullt sätt.

Om leverantören av en mycket stor onlineplattform, efter eller i avsaknad av ett svar enligt första stycket b, fattar ett beslut om avbrott eller begränsning av synligheten, ska denne utan onödigt dröjsmål informera den berörda leverantören av medietjänster.

Denna punkt ska inte tillämpas om leverantörer av mycket stora onlineplattformar avbryter tillhandahållandet av sina tjänster med avseende på innehåll som tillhandahålls av en leverantör av medietjänster eller begränsar synligheten för sådant innehåll i enlighet med sina skyldigheter enligt artiklarna 28, 34 och 35 i förordning (EU) 2022/2065 och artikel 28b i direktiv 2010/13/EU eller sina skyldigheter avseende olagligt innehåll enligt unionsrätten.

5. Leverantörer av mycket stora onlineplattformar ska vidta alla nödvändiga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa att klagomål som lämnas in av leverantörer av medietjänster enligt artikel 11 i förordning (EU) 2019/1150 eller artikel 20 i förordning (EU) 2022/2065 handläggs och beslutas med förtur och utan onödigt dröjsmål. En leverantör av medietjänster får företrädas av ett organ i det interna förfarande för hantering av klagomål som avses i de artiklarna.

6. Om en leverantör av medietjänster som har avgett en försäkring enligt punkt 1 anser att en leverantör av en mycket stor onlineplattform upprepade gånger och på otillräckliga grunder har begränsat eller avbrutit tillhandahållandet av sina tjänster avseende innehåll som tillhandahålls av leverantören av medietjänster, ska leverantören av en mycket stor onlineplattform på begäran av leverantören av medietjänster inleda en meningsfull och ändamålsenlig dialog i god anda med leverantören av medietjänster i syfte att nå en uppgörelse i godo inom en rimlig tidsram om att avsluta omutiverade begränsningar eller avbrott och undvika dem i framtiden. Leverantören av medietjänster får underrätta nämnden och kommissionen om resultatet av och detaljerna i en sådan dialog. Leverantören av medietjänster får begära att nämnden avger ett yttrande om resultatet av en sådan dialog, i förekommande fall inbegripet rekommenderade åtgärder för leverantören av en mycket stor onlineplattform. Nämnden ska underrätta kommissionen om sitt yttrande.

7. Om en leverantör av en mycket stor onlineplattform avvisar eller ogiltigförklarar en försäkring från en leverantör av medietjänster som avgetts enligt punkt 1 i denna artikel eller om ingen uppgörelse i godo nås efter dialogen enligt punkt 6 i denna artikel, får den berörda leverantören av medietjänster använda medling enligt artikel 12 i förordning (EU) 2019/1150 eller tvistlösning utanför domstol enligt artikel 21 i förordning (EU) 2022/2065. Den berörda leverantören av medietjänster får underrätta nämnden om resultatet av denna medling eller tvistlösning utanför domstol.

8. En leverantör av en mycket stor onlineplattform ska årligen offentliggöra detaljerad information om följande:

- a) Antalet fall där den har infört en begränsning eller ett avbrott med hänvisning till att det innehåll som tillhandahålls av en leverantör av medietjänster som avgett en försäkring enligt punkt 1 inte är förenligt med dess allmänna villkor.
- b) På vilka grunder sådana begränsningar eller avbrott infördes, inbegripet den specifika klausul i dess allmänna villkor mot vilken det innehåll som tillhandahölls av leverantören av medietjänster befanns strida mot.
- c) Antalet dialoger med leverantörer av medietjänster enligt punkt 6.
- d) Antalet fall där den har avvisat försäkringar som avgetts av en leverantör av medietjänster enligt punkt 1 och skälen för avvisande.

- e) Antalet fall där den har ogiltigförklarat en försäkran som avgetts av en leverantör av medietjänster enligt punkt 1 och skälen för ogiltigförklaring.
9. För att främja en konsekvent och ändamålsenlig tillämpning av denna artikel ska kommissionen utfärda riktlinjer för att underlätta den ändamålsenliga tillämpningen av den funktion som avses i punkt 1.

Artikel 19

Strukturerad dialog

- Nämnden ska regelbundet organisera en strukturerad dialog mellan leverantörer av mycket stora onlineplattformar, företrädare för leverantörer av medietjänster och företrädare för civilsamhället för att
 - diskutera erfarenheter och bästa praxis vid tillämpningen av artikel 18, bland annat när det gäller mycket stora onlineplattformars funktion och deras processer för moderering av innehåll som tillhandahålls av leverantörer av medietjänster,
 - främja tillgång till ett mångsidigt utbud från oberoende medier på mycket stora onlineplattformar, och
 - övervaka efterlevnaden av självregleringsinitiativ som syftar till att skydda användare mot skadligt innehåll, inbegripet desinformation och utländsk informationsmanipulering och informationspåverkan.
- Nämnden ska rapportera resultaten av de strukturerade dialoger som avses i punkt 1 till kommissionen. När så är möjligt ska nämnden offentliggöra resultaten av sådana strukturerade dialoger.

Artikel 20

Rätt att anpassa medieutbudet

- Användare ska ha rätt att enkelt kunna ändra konfigurationen, inbegripet standardinställningarna för varje enhet eller användargränssnitt som kontrollerar eller hanterar åtkomst till och användning av medietjänster som tillhandahåller program i syfte att anpassa medieutbudet i enlighet med sina personliga intressen eller preferenser i enlighet med unionsrätten. Denna punkt ska inte påverka nationella åtgärder som genomför artikel 7a eller 7b i direktiv 2010/13/EU.
- När tillverkare, utvecklare och importörer släpper ut enheter och användargränssnitt som avses i punkt 1 på marknaden ska de säkerställa att sådana enheter och användargränssnitt har en funktion som gör det möjligt för användare att när som helst fritt och enkelt ändra konfigurationen av dem, inbegripet standardinställningarna för kontroll eller hantering av åtkomst till och användning av utbudet av medietjänster.
- Tillverkare, utvecklare och importörer av enheter och användargränssnitt som avses i punkt 1 ska säkerställa att den visuella identiteten för de leverantörer av medietjänster vars tjänster deras enheter och användargränssnitt ger åtkomst till är konsekvent och tydligt synlig för användarna.
- Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att tillverkare, utvecklare och importörer av enheter och användargränssnitt som avses i punkt 1 följer punkterna 2 och 3.
- Nämnden ska främja samarbete mellan leverantörer av medietjänster, standardiseringsorgan och andra relevanta intressenter för att främja utvecklingen av harmoniserade standarder som avser utformningen av enheter eller användargränssnitt som avses i punkt 1 eller digitala signaler som bärs av sådana enheter.

AVSNITT 5

KRAV FÖR VÄL FUNGERANDE ÅTGÄRDER OCH FÖRFARANEN PÅ MEDIEMARKNADEN

Artikel 21

Nationella åtgärder som påverkar leverantörer av medietjänster

- Lagstiftningsåtgärder, regleringsåtgärder eller administrativa åtgärder i en medlemsstat som kan påverka mediepluralismen eller det redaktionella oberoendet för leverantörer av medietjänster som bedriver verksamhet på den inre marknaden ska vara vederbörligen berättigade och proportionella. Sådana åtgärder ska vara motiverade, transparenta, objektiva och icke-diskriminerande.
- Varje nationellt förfarande som används för att anta en administrativ åtgärd enligt punkt 1 ska följa på förhand fastställda tidsramar. Sådana förfaranden ska genomföras utan onödigt dröjsmål.

3. Varje leverantör av medietjänster som omfattas av en tillsynsrelaterad eller administrativ åtgärd som avses i punkt 1, som berör leverantören direkt och individuellt, ska ha rätt att överklaga åtgärden till ett överprövningsorgan. Detta organ, som kan vara en domstol, ska vara oberoende av de berörda parterna och stå fritt från all yttre inblandning eller politiska påtryckningar som skulle kunna äventyra dess oberoende bedömning av de frågor som föreligger det. Det ska ha lämplig expertis för att kunna fullgöra sina uppgifter i god tid och på ett ändamålsenligt sätt.
4. Om en tillsynsrelaterad eller administrativ åtgärd som avses i punkt 1 sannolikt på ett betydande sätt kommer att påverka verksamheten för leverantörer av medietjänster på den inre marknaden, ska nämnden, på eget initiativ, på begäran av kommissionen eller efter en vederbörligen motiverad begäran från en leverantör av medietjänster som påverkas direkt och individuellt av en sådan åtgärd, utarbeta ett yttrande om åtgärden. Kommissionen får, utan att det påverkar dess befogenheter enligt fördragen, avge ett eget yttrande i ärendet. Nämnden och kommissionen ska offentliggöra sina yttranden.
5. För att utarbeta ett yttrande i enlighet med punkt 4 får nämnden och, i förekommande fall, kommissionen begära relevant information från en nationell myndighet eller ett nationellt organ som har antagit en tillsynsrelaterad eller administrativ åtgärd enligt punkt 1 som påverkar en leverantör av medietjänster individuellt och direkt. Den berörda nationella myndigheten eller det berörda nationella organet ska utan onödigt dröjsmål tillhandahålla den informationen på elektronisk väg.

Artikel 22

Bedömning av koncentrationer på mediemarknaden

1. Medlemsstaterna ska i nationell rätt fastställa materiella regler och förfaranderegler som möjliggör en bedömning av koncentrationer på mediemarknaden som kan ha en betydande inverkan på mediepluralismen och det redaktionella oberoendet. Dessa regler ska
 - a) vara transparenta, objektiva, proportionella och icke-diskriminerande,
 - b) lägga de parter som är involverade i en sådan koncentration på mediemarknaden att i förväg anmäla koncentrationen till relevanta nationella myndigheter eller organ eller ge dessa myndigheter eller organ lämpliga befogenheter för att de från de parterna ska kunna erhålla den information som krävs för att bedöma koncentrationen,
 - c) utse nationella tillsynsmyndigheter eller nationella tillsynsorgan som ansvariga för bedömningen eller säkerställa att de deltar väsentligt i en sådan bedömning,
 - d) på förhand fastställa objektiva, icke-diskriminerande och proportionella kriterier för anmälan av sådana koncentrationer på mediemarknaden och för bedömning av hur de påverkar mediepluralismen och det redaktionella oberoendet,
 - e) i förväg ange tidsramarna för att slutföra sådana bedömningar.

Den bedömning av koncentrationer på mediemarknaden som avses i denna punkt ska skilja sig från bedömningar som görs på grundval av unionens konkurrensrätt eller nationell konkurrensrätt, inbegripet de bedömningar som föreskrivs i reglerna för koncentrationskontroll. Den ska inte påverka tillämpningen av artikel 21.4 i förordning (EG) nr 139/2004 i fall där den artikeln är tillämplig.

2. Följande faktorer ska beaktas vid en bedömning av koncentrationer på mediemarknaden som avses i punkt 1:
 - a) Den förväntade inverkan av koncentrationen på mediemarknaden på mediepluralismen, inbegripet dess inverkan på den allmänna opinionsbildningen och mångfalden av medietjänster och medieutbudet på marknaden, med beaktande av onlinemiljön och parternas intressen i, kopplingar till eller verksamheter i andra medieföretag eller andra företag.
 - b) Skyddsmekanismer för redaktionellt oberoende, inbegripet de åtgärder som leverantörer av medietjänster har vidtagit för att garantera oberoendet i redaktionella beslut.
 - c) Huruvida de enheter som deltar i koncentrationen på mediemarknaden, utan koncentrationen på mediemarknaden, skulle vara ekonomiskt bärkraftiga och huruvida det finns några möjliga alternativ för att säkerställa deras ekonomiska bärkraft.
 - d) I relevanta fall, resultaten från kommissionens årliga rapport om rättsstatsprincipen avseende mediernas frihet och mångfald.
 - e) I förekommande fall de åtaganden som någon av de parter som deltar i koncentrationen på mediemarknaden kan komma att göra för att skydda mediepluralismen och det redaktionella oberoendet.

3. Kommissionen ska med nämndens stöd utfärda riktlinjer om de faktorer som avses i punkt 2 a, b och c.
4. Den berörda nationella tillsynsmyndigheten eller det berörda nationella tillsynsorganet ska på förhand samråda med nämnden om dess utkast till bedömning eller utkast till yttrande om det är sannolikt att en koncentration på mediemarknaden skulle påverka funktionen hos den inre marknaden för medietjänster.
5. Inom tidsramar som ska fastställas av nämnden i dess arbetsordning ska nämnden upprätta ett yttrande om det utkast till bedömning eller utkast till yttrande som avses i punkt 4, med beaktande av de faktorer som avses i punkt 2, och översända det yttrandet till den berörda nationella tillsynsmyndigheten eller det berörda nationella tillsynsorganet och kommissionen.
6. Den nationella tillsynsmyndighet eller det nationella tillsynsorgan som avses i punkt 4 ska i största möjliga utsträckning ta hänsyn till det yttrande som avses i punkt 5. Om den nationella tillsynsmyndigheten eller det nationella tillsynsorganet inte rättar sig, helt eller delvis, efter yttrandet ska myndigheten eller organet inom tidsramar som ska fastställas av nämnden förse nämnden och kommissionen med en motivering som förklarar dess ståndpunkt.

Artikel 23

Yttranden om koncentrationer på mediemarknaden

1. Om en bedömning eller ett samråd enligt artikel 22 inte har genomförts ska nämnden, på eget initiativ eller på kommissionens begäran och om det är sannolikt att en koncentration på mediemarknaden skulle påverka funktionen hos den inre marknaden för medietjänster, utarbeta ett yttrande om hur denna koncentration på mediemarknaden skulle påverka mediepluralismen och det redaktionella oberoendet. Nämnden ska utarbeta sitt yttrande på grundval av de faktorer som anges i artikel 22.2. Nämnden får göra kommissionen uppmärksam på sådana koncentrationer på mediemarknaden.
2. Kommissionen får, utan att det påverkar dess befogenheter enligt fördragen, avge ett eget yttrande i ärendet.
3. Nämnden och kommissionen ska offentliggöra sina yttranden som avses i denna artikel.

AVSNITT 6

TRANSPARENT OCH RÄTTVIS FÖRDELNING AV EKONOMISKA RESURSER

Artikel 24

Publikmätning

1. Leverantörer av publikmätningssystem ska säkerställa att deras publikmätningssystem och de metoder som används i deras publikmätningssystem är i enlighet med principerna om transparens, opartiskhet, inkludering, proportionalitet, icke-diskriminering, jämförbarhet och verifierbarhet.
2. Utan att det påverkar skyddet av företagshemligheter enligt definitionen i artikel 2.1 i direktiv (EU) 2016/943 ska leverantörer av proprietära publikmätningssystem gratis och utan onödigt dröjsmål ge leverantörer av medietjänster, annonsörer och tredje parter som auktoriserats av leverantörer av medietjänster och annonsörer korrekt, detaljerad, heltäckande, begriplig och uppdaterad information om den metod som används i deras publikmätningssystem.

Leverantörer av proprietära publikmätningssystem ska säkerställa oberoende revisioner av den metod som används i deras publikmätningssystem och hur den tillämpas en gång om året. På begäran av en leverantör av medietjänster ska en leverantör av ett proprietärt publikmätningssystem förse den med information om publikmätningssystemet, inbegripet icke-aggregerade uppgifter, som rör medieinnehåll och medietjänster från den leverantören av medietjänster.

Denna punkt ska inte påverka unionens regler om dataskydd och integritetsskydd.

3. Nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan ska uppmuntra leverantörer av publikmätningssystem att tillsammans med leverantörer av medietjänster, leverantörer av onlineplattformar, deras representativa organisationer och andra berörda parter upprätta uppförandekoder eller ska uppmana leverantörer av publikmätningssystem att följa uppförandekoder som leverantörer av medietjänster, deras representativa organisationer och andra berörda parter gemensamt har kommit överens om och allmänt accepterar.

Uppförandekoder enligt första stycket i denna punkt ska vara avsedda att främja regelbunden, oberoende och transparent övervakning av hur effektiva de är när det gäller att uppnå sina mål samt efterlevnaden av de principer som avses i punkt 1, bland annat genom oberoende och transparenta revisioner.

4. Kommissionen får med nämndens stöd utfärda riktlinjer för den praktiska tillämpningen av punkterna 1, 2 och 3, med beaktande, i förekommande fall, av uppförandekoder som avses i punkt 3.
5. Nämnden ska främja utbyte av bästa praxis när det gäller användning av publikmätningssystem genom att ha en regelbunden dialog mellan företrädare för nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan, företrädare för leverantörer av publikmätningssystem, företrädare för leverantörer av medietjänster, företrädare för leverantörer av onlineplattformar och andra berörda parter.

Artikel 25

Tilldelning av offentliga medel för statlig annonsering och varu- eller tjänstekontrakt

1. Offentliga medel eller andra ersättningar eller fördelar som offentliga myndigheter eller enheter direkt eller indirekt gör tillgängliga för leverantörer av medietjänster eller leverantörer av onlineplattformar för statlig annonsering eller varu- eller tjänstekontrakt som ingåtts med leverantörer av medietjänster eller leverantörer av onlineplattformar ska tilldelas i enlighet med transparenta, objektiva, proportionella och icke-diskriminerande kriterier, vilka ska offentliggöras elektroniskt i förväg på ett användarvänligt sätt, och genom öppna, proportionella och icke-diskriminerande förfaranden.

Medlemsstaterna ska sträva efter att säkerställa att de offentliga utgifter som totalt tilldelats för statlig annonsering fördelas till en bred mångfald av de leverantörer av medietjänster som finns på marknaden, med beaktande av de nationella och lokala särdrag som finns på de berörda mediemarknaderna.

Denna artikel ska inte påverka tilldelningen av offentliga kontrakt och koncessionskontrakt i enlighet med unionsreglerna om offentlig upphandling eller tillämpningen av unionsreglerna om statligt stöd.

2. Offentliga myndigheter eller enheter ska elektroniskt och på ett användarvänligt sätt årligen offentliggöra information om sina offentliga utgifter för statlig annonsering. Den informationen ska åtminstone omfatta följande:

- a) Juridiska namn på de leverantörer av medietjänster eller de leverantörer av onlineplattformar från vilka tjänster köpts.
- b) I tillämpliga fall, juridiska namn på företagsgrupper i vilka leverantörer av medietjänster eller leverantörer av onlineplattformar som avses i led a ingår.
- c) Totalt årligt belopp samt årliga belopp per leverantör av medietjänster eller leverantör av en onlineplattform.

Medlemsstaterna får undanta regionala eller lokala myndigheter i territoriella enheter med mindre än 100 000 invånare och enheter som direkt eller indirekt kontrolleras av sådana regionala eller lokala myndigheter från skyldigheterna i första stycket b.

3. Nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan eller andra behöriga oberoende myndigheter eller aktörer i medlemsstaterna ska övervaka och rapportera årligen om tilldelningen av medel för statlig annonsering till leverantörer av medietjänster och leverantörer av onlineplattformar på grundval av den information som anges i punkt 2. De årliga rapporterna ska offentliggöras på ett lättillgängligt sätt.

För att bedöma huruvida den information om statlig annonsering som offentliggörs enligt punkt 2 är fullständig får nationella tillsynsmyndigheter eller tillsynsorgan eller andra behöriga oberoende myndigheter eller organ i medlemsstaterna begära ytterligare information från de offentliga myndigheter eller enheter som avses i punkt 2 första stycket, inbegripet närmare information om tillämpningen av de kriterier och förfaranden som avses i punkt 1.

Om övervakningen, bedömningen och rapporteringen utförs av andra behöriga oberoende myndigheter eller organ i medlemsstaterna ska dessa hålla de nationella tillsynsmyndigheterna eller tillsynsorganen vederbörligen informerade.

KAPITEL IV

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 26

Övervakning

1. Kommissionen ska säkerställa att den inre marknaden för medietjänster, inbegripet risker för och framsteg avseende dess funktion, fortlöpande övervakas på ett oberoende sätt (*övervakning*). Resultaten av den övervakningen ska bli föremål för samråd med nämnden och ska läggas fram för och diskuteras med kontaktkommittén.

2. Kommissionen ska i samråd med nämnden fastställa nyckelprestationsindikatorer för, metodskyddsmekanismer för att skydda objektiviteten hos och kriterier för urval av forskare för övervakningen.
3. Övervakningen ska omfatta följande:
 - a) En ingående analys av mediemarknaderna i alla medlemsstater, bland annat vad gäller graden av mediekoncentration och riskerna för utländsk informationsmanipulering och inblandning.
 - b) En översikt och en framåtblickande bedömning av funktionen hos den inre marknaden för medietjänster i dess helhet, inbegripet vad gäller onlineplattformars inverkan.
 - c) En översikt över riskerna för mediepluralismen och det redaktionella oberoendet för leverantörer av medietjänster om dessa skulle kunna påverka den inre marknads funktion.
 - d) En översikt över åtgärder som vidtagits av leverantörer av medietjänster för att garantera oberoendet i redaktionella beslut.
 - e) En detaljerad översikt över ramarna och praxis vid tilldelningen av offentliga medel för statlig annonsering.
4. Övervakningen ska genomföras årligen. Resultaten av övervakningen, inbegripet metod och data som använts för den, ska offentliggöras och årligen läggas fram för Europaparlamentet.

Artikel 27

Utvärdering och rapportering

1. Senast den 8 augusti 2028, och därefter vart fjärde år, ska kommissionen utvärdera denna förordning och lämna en rapport till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén.
2. I den första av de utvärderingar som avses i punkt 1 i denna artikel ska kommissionen särskilt granska huruvida det sekretariat för nämnden som avses i artikel 11 fungerar effektivt, inbegripet huruvida den har tillräckliga resurser för att utföra sina uppgifter.
3. Vid tillämpning av punkt 1 och på kommissionens begäran ska medlemsstaterna och nämnden översända relevant information till kommissionen.
4. Vid genomförandet av de utvärderingar som avses i punkt 1 i denna artikel ska kommissionen beakta följande:
 - a) Europaparlamentets, rådets och andra relevanta organs eller källors ståndpunkter och slutsatser.
 - b) Resultat av relevanta diskussioner som förts i relevanta forum.
 - c) Relevanta handlingar som utfärdats av nämnden.
 - d) Resultaten av den övervakning som avses i artikel 26.
5. De rapporter som avses i punkt 1 får vid behov åtföljas av ett förslag till ändring av denna förordning.

Artikel 28

Ändringar av direktiv 2010/13/EU

Direktiv 2010/13/EU ska ändras på följande sätt:

1. Artikel 30b ska utgå.
2. Hänvisningar till artikel 30b i direktiv 2010/13/EU ska förstås som hänvisningar till artikel 13.1 c i denna förordning.

Artikel 29

Ikraftträdande och tillämpning

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Denna förordning ska tillämpas från och med den 8 augusti 2025.

- a) Artikel 3 ska dock tillämpas från och med den 8 november 2024.

EUT L, 17.4.2024

SV

- b) Artiklarna 4.1, 4.2, 6.3, 7–13 och 28 ska tillämpas från och med den 8 februari 2025.
c) Artiklarna 14–17 ska tillämpas från och med den 8 maj 2025.
d) Artikel 20 ska tillämpas från och med den 8 maj 2027.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den 11 april 2024.

På Europaparlamentets vägnar

Ordförande

R. METSOLA

På rådets vägnar

Ordförande

B. DALLE

Departementsserien 2024

Kronologisk förteckning

1. Ändrade regler om tillsyn m.m. över Totalförsvarets forskningsinstitut. Fö.
2. Avtal om försvarssamarbete med Amerikas förenta stater. Fö.
3. Partipolitiska lotterier. Fi.
4. Ett digitalt utvecklingsstöd till vissa tidskrifter. Ku.
5. Sociala grundvillkor i den gemensamma jordbrukspolitiken. LI.
6. Stärkt försvarsförmåga. Sverige som allierad. Fö.
7. Avskildhet vid dygnsvilan. En delredovisning angående frågor om Statens institutionsstyrelses särskilda befogenheter. S.
8. Förbättrat informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommuner. A.
9. Bättre förutsättningar för utsänd statlig personal. UD.
10. Stärkt skydd för vissa förtroendevalda och en tydligare intern kontroll i kommuner och regioner. Fi.
11. Förbättrade möjligheter för polisen att använda kamerabevakning. Ju.
12. Pensionärernas levnadsstandard då och nu. En studie av pensionärernas levnadsstandard 2003–2024. S.
13. Bättre förutsättningar för att utveckla en kunskapsbaserad socialtjänst. S.
14. Ändamålsenlig styrning av äldreomsorgen via riktade statsbidrag. S.
15. Underlätta, utbilda, uppskatta – så erkänns ungas ideella engagemang. S.
16. Ett fritidskort för barn och unga – en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap med andra. S.
17. Sweden's eighth national report under the Joint Convention on the safety of spent fuel management and on the safety of radioactive waste management – Sweden's implementation of the obligations of the Joint Convention. KN.
18. Nya regler om geografiska beteckningar och internationella varumärken. Ju.
19. Ett mer hållbart och längre arbetsliv. S.
20. Förbud mot äktenskap mellan kusiner och vissa andra nära släktingar. Ju.
21. En ny lag om forskningsetiska krav på och etikprövning av forskning som avser människor. U.
22. En moderniserad taltidningsverksamhet. Ku.
23. Inhibition av verkställigheten – en ny ordning för vissa utlännningar vid tillfälliga verkställighetshinder. Ju.
24. Utökade registerkontroller vid anställning i kommun. Ju.
25. En snabbare utbyggnad av häkten och anstalter. LI.
26. Ökad trygghet och säkerhet på särskilda ungdomshem och LVM-hem. Slutredovisning angående frågor om Statens institutionsstyrelses särskilda befogenheter S.
27. Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om politisk reklam. Ku.
28. Kompletterande bestämmelser till EU:s mediefrihetsförordning. Ku.

Departementsserien 2024

Systematisk förteckning

Arbetsmarknadsdepartementet

Förbättrat informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommuner. [8]

Finansdepartementet

Partipolitiska lotterier. [3]

Stärkt skydd för vissa förtroendevalda och en tydligare intern kontroll i kommuner och regioner. [10]

Försvarsdepartementet

Ändrade regler om tillsyn m.m. över Totalförsvarets forskningsinstitut. [1]

Avtal om försvarssamarbete med Amerikas förenta stater. [2]

Stärkt försvarsförmåga. Sverige som allierad. [6]

Justitiedepartementet

Förbättrade möjligheter för polisen att använda kamerabevakning. [11]

Nya regler om geografiska beteckningar och internationella varumärken. [18]

Förbud mot äktenskap mellan kusiner och vissa andra nära släktingar. [20]

Inhibition av verkställigheten – en ny ordning för vissa utlänningar vid tillfälliga verkställighetshinder. [23]

Utökade registerkontroller vid anställning i kommun. [24]

Klimat- och näringslivsdepartementet

Sweden's eighth national report under the Joint Convention on the safety of spent fuel management and on the safety of radioactive waste management – Sweden's implementation of the obligations of the Joint Convention. [17]

Kulturdepartementet

Ett digitalt utvecklingsstöd till vissa tidskrifter. [4]

En moderniserad taltidningsverksamhet. [22]

Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om politisk reklam. [27]

Kompletterande bestämmelser till EU:s mediefrihetsförordning. [28]

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Sociala grundvillkor i den gemensamma jordbrukspolitiken. [5]

En snabbare utbyggnad av häkten och anstalter. [25]

Socialdepartementet

Avskildhet vid dygnsvilan. En delredovisning angående frågor om Statens institutionsstyrelsens särskilda befogenheter. [7]

Pensionärernas levnadsstandard då och nu. En studie av pensionärernas levnadsstandard 2003–2024. [12]

Bättre förutsättningar för att utveckla en kunskapsbaserad socialtjänst. [13]

Ändamålsenlig styrning av äldreomsorgen via riktade statsbidrag. [14]

Underlätta, utbilda, uppskatta – så erkänns ungas ideella engagemang. [15]

Ett fritidskort för barn och unga – en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap med andra. [16]

Ett mer hållbart och längre arbetsliv. [19]

Ökad trygghet och säkerhet på särskilda ungdomshem och LVM-hem. Slutredovisning angående frågor om Statens institutionsstyrelsens särskilda befogenheter. [26]

Utbildningsdepartementet

En ny lag om forskningsetiska krav på och etikprövning av forskning som avser människor. [21]

Utrikesdepartementet

Bättre förutsättningar för utsänd statlig personal. [9]